

»GLAS« v vsako gorenjsko hišo!

Teče tretji teden akcije za pridobivanje novih naročnikov. Doslej se je na novo naročilo za naš list 610 Gorenjcev. Vsak naročnik, ki bo vplačal polletno naročnino bo sodeloval v velikem nagradnem žrebanju.

Ce bo plačal celoletno naročnino, bo sodeloval pri žrebanju z dvema glasovoma.

Naročajte in plačujte Glas pri pismo- noših, ki zbirajo nove naročnike po vsej Gorenjski.

Nagrade za veliko žrebanje: pralni stroj z ožemalnikom, hladilnik, 5 tranzistorskih radijskih sprejemnikov, 5 gramofonov, nekaj miksarjev in še vrsto drugih lepih in praktičnih nagrad.

LETO XVIII. — Številka 11

Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Je- senice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno pod- jetje »Gorenjski tisk« — Glavni in odgovorni urednik SLAVKO BEZNIK

GLAS

KRANJ, sobota, 5. 2. 1966

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik. In sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Občinske meje za zdravstvo preozke

Zdravstvenim zavodom bodo rezali kruh zdravniki — Pri dokumentaciji še korak nazaj — Zakaj ne v vsej republiki enake cene — Manj administracije pa bo ceneje

Kranj — 4. februarja — Včeraj dopoldne je bilo v Kranju posvetovanje, na katerem so gorenjski zdravstveni delavci skupaj s predstavniki občin in ustreznih republiških organov pretehtali predvidene spremembe v organizaciji zdravstvene službe. Največ so govorili o predlogu, da naj bi bila osnova za programiranje in organizacijo zdravstva določeno zaokro- ženo področje, ki bi ga vodil strokovni organ. Ta bi se bi- stveno razlikoval od sedanjih medobčinskih centrov po tem, da bi odločal tudi o delitvi denarja.

Na posvetovanju so se zav- zemale, zato, da se ta zamisel uveljavlji, saj dosedaj zapira-

no delo in razvoj. S tem v zvezi so na primer opozorili, da so gorenjski zdrav- stveni domovi, obratne am- bulante in bolnišnice raz-

meroma zelo dobro oprem- ljene, mnoge drage naprave pa se po nepotrebnem po- dvajajo in so tako prenekate- (Nadaljevanje na 24. str.)

KRANJ O GOSPODARSKEM RAZVOJU

Plani v zraku

Kranj, 4. februarja — Na včerajšnji seji občinske skupščine Kranj so odborniki kritično obravnavali gibanje gospodarske ga razvoja te občine v lanskem in ob tem predvidevanja za letošnje leto. Iz tega je izviralo tudi veliko pripomb na letoš- nji proračun.

Glavne pripombe večine govornikov so bile, da je predloženi občinski plan go-

spodarskega razvoja le nekri- tični zbir računskih seštevkov (Nadalj. na 24. strani)

IZOBESITE ZASTAVE!

Vabimo vodstva vseh šol in uprave vseh kulturno- prosvetnih ustanov, da za slovenski kulturni praznik, dne 8. februarja, na svojih poslopih izobesijo zastave.

Slovenskemu kulturnemu prazniku posvečamo tudi to številko Glasa. Ob smrti velikega Gorenjca, Slovenca, svetovljana in humanista dr. Franceta Prešerna smo izdali posebno prilogo — kulturno panoramo, z željo, da bi izšla večkrat med letom in postala zametek go- renjske kulturne revije.

Prispevek organizacij

Ko smo v zvezi z občinskim proračunom na Jeseni- cah vprašali predsednika skupščine, kako bodo ob njegovem skrčenju uspeli usposobiti gornjesavsko ce- sto za povečan promet, ki nastaja z ukinitvijo železni- škega prometa, nam je po- vedal, da bodo potrebovali v ta namen sredstva, ki se bodo nabirala s prispevkom za urejanje mestnih zemljišč.

Na Jesenicah pojmujejo precej zanimivo ta prispevek. V prvi vrsti imajo pred očmi, da z njim ne bi smeli biti prizadeti občani in se bo- do zaradi tega verjetno odlo- čili, da bodo prispevek pla- čevali le gospodarske organi- zacije (prva cena 20, druga 30 din od m²). Na ta način bodo dobili 150 do 180 mili- jonov dinarjev, ki jih bodo pretežno porabili za izboljša- vo prometa v Gornjesavsko dolino in komunalno dejav- nost.

- Zanimivo pri tem je, da
- je jeseniški predlog edini
- na Gorenjskem, ki do to-
- likšne mere upošteva
- obremenitev občanov, ki
- je nastala z gospodarsko
- reformo. P. Colnar

NA SEJI KOMISIJE SO UGOTOVILI Precej pomanjkljivosti pri razpisih

V Domžalah so opozorili, da so bili že razpisi za direktorje delovnih organizacij ponekod pomanjkljivi ali pa napisani »na hrbet« sedanjemu direktorju, zlasti še glede potrebne šolske izobrazbe.

Člani delovnih skupnosti so povečini zelo slabo seznanjeni z bistvom reelekcije kot demokratično metodo obnavljanja kadrov na vodilnih delovnih mestih. Prav tako skoraj ni bilo širših razprav v organih upravljanja in v družbeno-političnih organizacijah.

Tudi statuti imajo zelo pomanjkljive določbe o reelekciji in še posebej o zahtevani šolski izobrazbi ter praksi za po- samezna vodilna delovna mesta, ali pa sploh nimajo določb o tem. Zato bo potrebno v najkrajšem času dopolniti statute, pri čemer bo morala v večji meri kot doslej sodelovati komi- sija za statute pri občinski skupščini.

Značilno je, da je razpon zahtevane izobrazbe zelo velik, saj bodo lahko kandidirali za mesto direktorja v nekaterih največjih podjetjih celo ljudje s srednješolsko izobrazbo, v Mlinostroju celo z »ustrezno« izobrazbo! Brez komentarja!

Zaradi omenjenih pomanjkljivosti, pomanjkanja ustreznih kriterijev in zlagane sentimentalnosti je volilna komisija priporočila tistim članom razpisnih komisij, ki jih imenuje občinska skupščina naj se zavzemajo za čim doslednejše uveljavljanje zakonskih načel o reelekciji. — F. G.

Skupščina občine Kranj je ob slovenskem kulturnem prazniku podelila Prešernove nagra- de za leto 1965:

STANETU BUNCU
LJUBU RAVNIKARJU
ČRTOMIRU ZORCU

Gorenjska kulturna javnost vsem nagrajen- cem iskreno čestita.

V četrtek zvečer je v Domu JLA v Kranju končal dvodnevni seminar prosvetnih delavcev ob- čine Kranj. Poslušali in pogovorili so se o idejnosti pouka, o etiki in morali v sodobni družbi, o religiji in sedanjosti, o idejnih problemih šolstva in reforme pa je udeležencem govoril namestnik zveznega sekretarja za industrijo Vinko Hafner (na sliki)

S SEJE SKUPŠČINE OBČINE ŠKOFJA LOKA V SREDO

Ob gozdovih je zašumelo

Odborniki obeh zborov skupščine občine Škofja Loka so imeli v sredo na skupni seji kar 17 točk na dnevnem redu, kar je splošna slabost komunalne samouprave. Toda če bodo volivci vprašali svoje odbornike o čem so razpravljali, bodo prav gotovo dejali le — o gozdovih. Več kot polovico časa se je razprava vrtela okrog predloga odloka o oddaji gozdov in gozdnih zemljišč v gospodarjenje gozdnemu gospodarstvu. Vse je že kazalo, da bodo zadevo odložili. Končno so vendar predlog sprejeli ob pazljivem štetju glasov »za«, »proti«, in »vzdržani«.

Kot rečeno, pa je bilo o vseh ostalih predloženih odlokih in problemih zelo malo pripomb. Celotni predlog občinskega proračuna ni bil deležen ustrezne pozornosti. Posamezni odborniki so res omenjali nekatere potrebe, ki v proračunu niso prišle v poštev. Sem sodi nadaljnja iz-

letos 10 milijonov dinarjev manj sredstev in podobno.

Najprepričljiveje je o tem govoril predsednik skupščine Milan Osovnikar, ki je dejal, da je pač v vsakem primeru treba videti in upoštevati

vse potrebe in tudi vse dodatke v občini ter dejal, da bi odborniki na predvidenih pogovorih z volivci iskali rešitve le v tem, komu naj se vzame, če se drugemu da.

K. M.

PRORAČUN V JESENIŠKI OBČINI ZA 4 procente večji od lani

Zmanjšane dotacije

V primerjavi z lanskoletno realizacijo občinskega proračuna bo proračun za leto 1966 za 4% višji, vendar pa bo močno obremenjen z obveznostmi iz prejšnjih let (45 milijonov) in odplačevanjem anuitet (153 milijonov).

V letošnjem letu bo nujno dati več sredstev finančnemu načrtu občinske uprave in skladu za šolstvo (predvsem za povečane osebne dohodke). Prav tako bo nujno dvignili posamezne postavke na področju socialnega varstva in zdravstvene zaščite (približno za 20%). Ker računski kažejo, da bo potrebno dvigniti OD v šolstvu za približno 15%, bodo morali prav tako zmanjšati nekatere ostale proračunske izdatke.

Čeprav je bilo že lansko leto precej razburjanja med občani zaradi slabo vzdrževanih občinskih cest, se položaj v letošnjem letu ne bo prav nič popravil, ker tega ne dovoljuje proračun. Precejšen udarec bodo doživele kultur-

ne in športne organizacije. Pomanjkanju denarja se ne bodo mogle izogniti tudi nekatere družbene organizacije.

- Seveda ne pomeni, da bo prišlo do zmanjševanja dotacij na »celotni fronti«.
- Po besedah predsednika skupščine Ludvika Staninika, bodo dobili nekateri še celo več sredstev, na drugi strani pa bodo zopet tudi takšni, ki ne bodo dobili nobene podpore in svoje delo.

Krčenje proračuna (če upoštevamo stare obveznosti in anuitete gre v bistvu za krčenje) se bo poznalo tudi v investicijah. V naslednjem letu v jeseniški občini praktično ne bo niti gospodarskih niti negospodarskih investicij.

P. Colnar

Odkar so lani preuredili loški grad ze v tamkajšnji dvorani (galeriji) končno našta tudi občinska skupščina delno ustrezne prostore za svoje seje. Sproščenoš odborikov (kar je pohvalno) in tudi pestrost problemov, ki jih v tej dvorani rešujejo, pa bi večkrat sodili ne v prostor z umetniškimi slikami, marveč v viteško dvorano

Bilo je več odbornikov, ki so trdili, da je zakon o gozdovih sploh za kmeta nesprejemljiv, da ni bilo prav, da so tak zakon sprejeli brez posvetovanja s prizadetimi, da gre pri mnogih primerih za življenjsko vprašanje kmečkih družin, da so drugje odloke o gozdovih že odložili, da bodo o tem še razpravljali v zvezi in podobno ter predlagali, naj se sprejem tega odloka odloži vsaj na čas po zborih volivcev.

Drugi pa so trdili, da ne vedo za bistvena nasprotovanja kmetov, da »nikjer niso lačni kruha«, da je že bilo dovolj pogovorov med lastniki in da občinsko gospodarstvo, od katerega pa je od-

visno tudi življenje vsakega občana, ne dovoljuje zavlačevanja. Ob tem so omenjali dva kolektiva (LiP Češnjica in Jelovica), kjer je veliko zaposlenih in je ob neurejenem dotoku surovin (lesa) ogrožen njihov dohodek in dohodek občine, da za potrebe škojeloške občine že po normalnem prirastu primanjkuje skoraj polovica potrebnega lesa in da so v Kranju in v Trzinu, čeprav v tem primeru pomagajo Škofji Loka, z večjim razumevanjem sprejeli te ukrepe.

Obe stališči imata svojo osnovo, svoj »prav«. Toda po vsem, so se morali prepričati, da skupne koristi ne gre zapostavljati.

gradnja športnega igrišča v Škofji Loki, ki je nujno potrebno za 1800 otrok, gradnja zdravstvene postaje v Gorenji vasi, perspektive družbe zdravstvenega varstva, ki ima

OB PRORAČUNSKIH TEŽAVAH V OBČINI KRANJ PRESEDNIK OS MARTIN KOŠIR:

Prosim občane za sodelovanje

Občina bo imela letos znatno manj denarja kot lani — To morajo upoštevati vsi potrošniki proračuna in iskati možnost, da vsak dinar najsmotrnejše uporabijo

Prihodnji teden, od 6. do 12. februarja bodo po kranjski občini zbori volivcev. Glavna zadeva, o kateri naj bi tokrat občani povedali svoje, je občinski proračun. Dohodki so letos znatno manjši. Zato so tudi izdatki temu prilagojeni in v primerjavi z lansko potrošnjo že nominalno manjši za 1,4 odstotke. Še znatno manjši pa so v resnici, če se upoštevata nastale podražitve.

Da bi naše bralce, občane te komune, vsaj delno seznanili z nekaterimi težavami in premiki v proračunu, se preden bodo o tem govorili na zborih volivcev, smo zaprosili za pojasnila predsednika skupščine občine, Martina Koširja.

NISMO STORILI VSEGA
Če že govorimo o proračunu, je dejal tov. Košir, potem je treba najprej pogledati kako se ta formira, kje se ustvarja. Ob predvidevanjih, da bi v popoinosti koristili vse zmogljivosti, tu so mišlje-

ne zlasti kapacitete industrije, ker ta nosi največji delež splošne in proračunske potrošnje, bi povečali proizvodnjo za 20 odstotkov, zaposlili 1,3 odstotkov novih delavcev in povečali produktivnost za 19,3 odstotke v primerjavi z lanskim letom. Seveda so to dokaj optimistična predvidevanja. Zlasti še, ker je industrija zelo odvisna od uvoza surovin. Prav pri tem pa se že vsiljuje pomislek, kajti uvoz surovin naj bi se povečal za 44 odstotkov, izvoz pa naj bi se,

po izdelanem predlogu, povečal le za 9,9 odstotkov. Za to je razvidno, da nismo storili še vsega, da bi naše gospodarstvo usmerili v izvoz in mu s tem zagotovili surovine.

Ce bi prekoračili vse te ovire in dosegli predvidevanja, bi seveda lahko povečali osebne dohodke zaposlenih v povprečju za 20 do 30 odstotkov. To bi pomenilo tudi hitrejši razvoj terciarnih dejavnosti in celotnega gospodarstva v občini. Če pa ne bomo to dosegli, ni mogoče samo povečanje fizičnega obsega proizvodnje, marveč je treba v naših organizacijah doseči rentabilnejše poslovanje na vseh nivojih, treba je vnašati nove kvalitete v poslovanje.

Nadaljevanje na 3. strani

Zanimivo vprašanje

Ali je funkcija predsednika DS neodtujljiva

M. F. iz Hraš nam je poslal naslednje vprašanje: »Delavec, predsednik DS je samovoljno zapustil delovno mesto, oziroma prekinil delovno razmerje na svojo željo. Kasneje je prosil za ponovno zaposlitev v istem podjetju in je bil sprejet. Ali mislite, da ima še pravico do naslova predsednika DS podjetja?«

Mislimo, da je v tem primeru odgovor jaseen. Vseeno smo se posvetovali s predsednikom občinskega sindikalnega sveta v Kranju Stanetom Božičem.

V trenutku, ko je omenjeni delavec prenehal biti član delovne organizacije, je izgubil tudi vse pravice, ki mu pripadajo. Tako je s tem prenehal biti tudi predsednik DS. Ko se je vrnil v podjetje, je vse pravice ponovno pridobil. Pridobil si je pravico, da je lahko izvoljen za predsednika DS, ni pa v vstopu v podjetje avtomatično postal zopet predsednik DS. Torej, postal je samo enakopraven član kolektiva s pravico, da je ponovno izvoljen na vsa mesta v organih samoupravljanja.

Gospodarske novice

VEČ ZALOG

V jugoslovanskih rudnikih je bilo v januarju približno 20% več zalog premoga kot v istem času preteklega leta. Hkrati so imeli tudi potrošniki za 23% večje zaloge premoga. Kaže torej, da letos, vsaj kar zadeva premog, ne bo težav kot so bile preteklo leto.

UGODEN IZVOZ

Slovenija je lani dosegla zelo ugodno regionalno usmeritev izvoza. Za razliko od federacije je imela naša republika pozitivno bilanco v blagovni menjavi z državami s konvertibilnimi valutami. Izvoz iz Slovenije na ta območja je za 7,8 milijard starih dinarjev presegl izvoz iz teh dežel.

SADJA DOVOLJ

Po vestih iz zveznega sekretariata za industrijo in trgovino, bomo v tem in prihodnjih mesecih uvozili še približno 25.000 t. krompirja, 1.200 ton paradiznikove mezge, blizu 24 milijonov jajc in več tisoč ton žužnega sadja. Povratna in sadja torej ne bo zmanjkalo.

RAZUMEVANJE DO KMETOV

Po predvidevanjih naj bi dosegli letos v občini 29.724.860 novih dinarjev dohodka. To seveda, če bodo doseženi predvideni osebni dohodki, kar bi omogočilo tudi povečanje potrošnje za 20 do 25 odstotkov, kajti glavni viri občinskih dohodkov so iz osebnih dohodkov zaposlenih. Drugi dohodki bodo ostali v večini na lanski ravni ali pa celo nižji. Na primer davčne obveznosti kmetov so ostale iste, čeprav so njihovi dohodki ob višjih cenah znatno večji, kajti upošteva se, da morajo kmetje prav sedaj prevzeti svoje obveznosti do zdravstvenega zavarovanja. Prav tako so se znižali dohodki iz obrtništva, ker je prometni davek preusmerjen od proizvodnje na potrošnjo. Prispevek občanov nasploh je letos znatno nižji kot je bil lani.

Hkrati pa je treba povedati, da omenjena vsota proračuna vključuje tudi 2 milijona dinarjev (novih) iz predvidenega prispevka za mestna zemljišča. Prav ob tem pa se odpira nov kriterij delitve proračuna na principu, da se troši tam, kjer se ustvarja.

NA JESENICAH NI PROBLEMA Z NEZAPOSLENIMI

Manj nezaposlenih kot lansko leto

13 ljudi s srednješolsko izobrazbo nima zaposlitve

Z gospodarsko reformo, se je samo po sebi postavljalo vprašanje: ali se bo število nezaposlenih povečalo? V jeseniški občini do tega ni prišlo. To nam najlepše povedo številke.

V primerjavi z istim meseci pred letom dni vidimo, da je bilo tedaj celo več ljudi brez dela, kot jih je sedaj. Decembra je bilo na Zavodu za zaposlovanje na Jesenicah prijavljenih 190 nezaposlenih (24 moških in 166 žensk). Pred enim letom je bilo število nezaposlenih 196 (13 — 183). Enako sliko dajeta tudi oba prejšnja meseca. V novembru je bilo nezaposlenih 177 ljudi (15—162) — pred enim letom 199 (14—185), v oktobru 176 (12—154) — lansko leto 188 (13—175).

Iz podatkov je razvidno, da predstavlja problem predvsem zaposlovanje žensk. Zavod za zaposlovanje je si-

cer v preteklem letu glede tega opravil zelo uspešno delo, saj so zaposlovali dekleta celo v inozemstvu (Avstrija), vendar je vsako

leto več deklet, ki se žele vključiti v proizvodnjo. Tudi letna stopnja rasti zaposlenih je pri ženskah večja, saj znaša 5,43% v primerjavi z 1,76% pri moških.

● V občini še vedno ni prišlo do pojavov večjega odpuščanja. Tako ni no-

● benega primera, da bi bil kdo s končano višjo ali visoko šolo nezaposlen. ● Do tega je prišlo pri ljudeh s srednješolsko izobrazbo, vendar računajo, da vseh 13 ne bo dolgo ostalo na njihovem spisku. — pc

KAKŠEN BO RADOVLJIŠKI PRORAČUN?

Več, a še premalo

Več kot 50 odstotkov za šolstvo

Po vseh gorenjskih občinah te dni teko zadnje priprave pri sestavljanju občinskih proračunov, preden jih bodo obravnavali zbori volivcev. Zato smo obiskali predsednika skupščine občine Radovljica Franca Jereta in ga prosili naj nam pove, kako bo letos s proračunskimi sredstvi v radovljiški občini.

Povedal nam je, da se bodo dohodki v primerjavi z lanskim letom dvignili za približno 5%. Največji izpad sredstev je nastal zaradi zmanjšanja prispevka iz delovnega razmerja za 7%. Prispevki iz kmetijske dejavnosti predstavljajo le neznatna sredstva v proračunu in ne bodo letos bistveno večji, saj zaradi nekaterih novih dajatev, ki bremenijo kmete, kot so stroški zdravstvenega zavarovanja, stroški umetnega osemenjevanja, razen tega pa še obvezen pregled vse goveje živne v občini, ne moremo bistveno spremeniti davč-

ne lestvice. Nekoliko višja sredstva pričakujemo od davka na maloprodajo, in sicer za približno 26% ter od davka na zgradbah za okoli 48%, kar pa je še vprašanje, če bo ustvarjeno.

Kar zadeva delitev proračunskih sredstev nam je tovariš predsednik dejal, da bi bilo povsem nerealno govoriti o potrebah in planih posameznih skladov in organizacij, ki so jih predložili skupščini. Zahteve daleč presegajo zmogljivosti in jih bomo morali uskladiti z dejanskimi možnostmi. Tako pri kulturno-prosvetni dejavnosti predvidevamo povišanje sredstev za 19%, predvsem zaradi večjih stroškov za predvojaško vzgojo in štipendije; tudi za socialno skrbstvo predvidevamo povečanje za 26% zaradi zvišanja priznavalnih borcem NOV za približno 57% in oskrbnin za odrasle v domovih za 38%.

(Nadaljevanje na 24. str.)

Znižan prispevek

iz osebnega dohodka od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav

Doslej je bil prispevek iz osebnega dohodka od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, občinski dohodek. Lani je bil določen v višini 17,5%. Letos pa je prispevek znižan na 12,5%, od tega pa 9% dobi republi-

ka, oz. republiški sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti.

Za občinske proračune ostane torej 3,5%. Vsi predlogi občinskih proračunov na Gorenjskem to stopnjo tudi predvidevajo.

Predsednik OS tovariš Košir v razgovoru z našim novinarjem Karlom Makucem

Se pravi, da je treba za denar trošiti na območju mesta. To je tudi omogočilo, da kranjska občina ni zaostrela odnosov v stanovanjski politiki. Tako je v Kranju ocena vrednosti stanovanj, vodarina, smetarine, kanalizacije in drugih uslug skoraj najcenejša, oziroma na 10. in 7. mestu med 14. mesti v Sloveniji. Na takem principu — kjer se

ustvarja, se troši, bo treba vse bolj samostojno razvijati tudi krajevne skupnosti in v tem smislu iskati rešitve tudi ob sedanjih razpravah med volivci.

MANJ OD OBČANOV — VEČ OD KORISTNIKOV

Volivci bodo prav gotovo opazili, da je največji delež izdatkov namenjen za druž-

bene službe. Samo šolstvo zajema skoraj polovico (49,05%) občinskih sredstev. Treba pa je reči, da smo prav sedaj v dobi iskanja novih oblik vzdrževanja teh služb od šolstva, socialnega in zdravstvenega varstva in podobno. Glavni cilj je, da se vse bolj osvobajajo ljudi, občane s splošnimi dajatvami in da bremena teh služb postopoma prevzemajo tisti, ki jih koristijo. Ta težnja je že letos izražena v znižanju prispevkov zaposlenih od 17,5 na 12,5 odstotkov od bruto osebnih dohodkov.

● »Prepričan sem,« je dejal na koncu tovariš Košir, »da bodo imeji volivci veliko pripomb na letošnji predlog proračuna. Zlasti bo verjetno veliko nakazanih potreb, ki jih nihče ne zanika. Toda prosim, da bi ob svojih zahtevah vsi občani skušali nakazovati tudi drugačne možnosti, druge virov, kajti sedanji optimistični računski dohodkov ne zmorejo vseh potreb. Le v tem smislu so stvari rešljive in v tem smislu tudi prosim občane za sodelovanje.« K. M.

VSE OBVEZNOSTI LE V OKVIRU

Razpložitljivih sredstev

Na zadnji seji Sveta za finance in družbeni plan pri Skupščini občine Jesenice, so člani razpravljali o nekaterih spremembah oziroma občinskem prometnem davku. Odlok so spremenili, tako da se davek plačuje od vsega prometa blaga na drobno, razen za alkoholne pijače, po stopnji 4%.

Člani sveta so razpravljali še o osnutku odbora za potne in druge stroške, ki se priznavajo članom skupščine občine Jesenice.

V dodatnih točkah so razpravljali še o financiranju gradnje in opreme nove bolnišnice v Ljubljani in sprejeli sklep, da bodo o tem sklepali skupno s proračunom občine v okviru razpložitljivih sredstev. Enak sklep so člani sveta sprejeli za sofinanciranje nekaterih del pri partizanski koči na Vodiški planini, kjer naj bi jeseniška občina prispevala 300.000 dinarjev (starih).

G. B.

PREŠERNOVI NAGRAJENCI
ZA LETO 1965:

Bunc, Ravnikar, Zorec

Spremenili so odlok o podeljevanju Prešernovih nagrad in razpisali letošnje Prešernove nagrade

Skupščina občine Kranj je na četrtkovi seji podelila Prešernove nagrade za leto 1965; na predlog predsednika žirije prof. dr. Antona Polenca in po sklepu sveta za prosveto in kulturo jih bodo prejeli prof. Stanjo Bunc, akademski slikar Ljubo Ravnikar in predmetni učitelj in kustos Crtomir Zorec. Skupščina je sprejela tudi nekatere spremembe in dopolnitve odloka o podeljevanju Prešernovih nagrad (da npr. občan lahko dobi Prešernovo nagrado večkrat, vendar drugo ali naslednjo nagrado šele po preteku petih let od prejšnje podelitve, dalje da občan, ki je predlagan za podelitev nagrade ali štipendije in je član žirije, ne more delovati v žiriji tisto leto, ko je predlagan ali sam predlaga svoje delo v ocenitev, itd.), potem pa je razpisala nagrade za leto 1966 »za pomembna kulturno-umetniška in kulturno-znanstvena dela, ki bodo objavljena, razstavljen ali izvajana v letu 1966«; višina nagrade bo 3000 novih dinarjev, zanjo se lahko potegujejo občani kranjske občine in drugi, če se delo nanaša na območje občine, predloga za podelitev pa mora žirija prejeti do 31. decembra.

Profesor Stanko Bunc je dobil Prešernovo nagrado za dolgoletno delo na kulturno-prosvetnem področju in za samostojna dela s področja slavistike. Za literaturo se je začel zanimati že v gimnaziji, zelo zgodaj se je posvetil literarni zgodovini, jezikoslov-

ju, bibliotekarstvu; objavil je več kot 200 člankov, razprav, biografij, knjižnih ocen in poročil, urejal je slovensko izdajo zveznega Uradnega lista v Beogradu, priredil za tisk 34 knjižic zveznih zakonov in uredb, pripravil je brušuro Knjigo ljudstvu, ra-

CRTOMIR ZOREC

LJUBO RAVNIKAR

STANKO BUNC

zen tega pa je izdal več samostojnih tiskanih knjig, in sicer dva slovarčka tujk, več slovenskih jezikovnih vadic, Pregled slovnice slovenskega knjižnega jezika in Jezikovni svetovalec.

Akademski slikar Ljubo Ravnikar je dobil Prešernovo nagrado za leto 1965 za življenjsko slikarsko delo in za jubilej — svojo 60-letnico, ob kateri je pripravil v galeriji Gorenjskega muzeja retrospektivno razstavo. Studiral je v Ljubljani in na Dunaju. Njegova prva dela so zadnji odtenki impresionizma na slovenskem pod vplivom Jame Groharja in drugih, pozneje je prešel v izrazit ekspresionizem, po vojni pa se ukvarja izključno z

barvnim realizmom, naj več v upodabljanju krajine; na tem področju imajo njegova dela tudi dokumentarno vrednost. Med vojno je bil v internaciji, kjer so nastali njegovi likovni dokumentarni zapisi fašističnega nasilja. Po vojni je veliko deloval tudi kot ilustrator knjig, časopisov in revij. Sodeloval je že na številnih razstavah v Kranju in drugje, od leta 1960 dalje je vsako leto priredil samostojno razstavo v Kranju.

Kustosu Prešernovega spominskega muzeja v Kranju Crtomiru Zorecu pa je skupščina občine Kranj na predlog žirije podelila Prešernovo nagrado za sestavek »Po Prešernovih stopinjah v Kra-

nju«, ki so izhajali v Glasu v letih 1964 in 1965. Vsi ti članki so obravnavali dobo Prešernovega bivanja v Kranju s kulturno in literarno-zgodovinskega vidika. Namen Zorečevega dela je bil predvsem v tem, da otme pozabi nekatere spomine na pesnika kot človeka, nekdanjega kranjskega občana; ti spomini iz leta v leto bolj bledé starim ljudje, ki so od svojih starišev še marsikaj vedeli, pa mro.

Zorec se je razen tega literarno udjestvoval že od leta 1928, kot sočlnik pa je napisal in izdal devet strokovnih učbenikov, od katerih so tri tudi prevedli in izdali v srbohrvaščini.

Razstava Franca Novince

v škofjeloški Ljudski knjižnici

Tokrat se je prvič predstavljal domačemu občinstvu loški rojak, akademski slikar France Novinc, doma iz Godešiča. Po končani šoli za oblikovanje se je izpopolnjeval na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1944 diplomiral pri profesorju Miheliču in profesorju Sedeju. Poklicno dela kot restavrador pri Zavodu za spomeniško varstvo SRS.

Mladi slikar je razstavil slikarska dela v treh tehnikah: olju, akvarelu in grafiki. Tudi teme so različne. Prevladuje krajina, predstavljena pa sta tudi akt in portret. Najstarejši je na razstavi lesorez, ki predstavlja živino v temačnem hlevu. Tu slikar proučuje predvsem svetlobo in senco.

V zgodnji fazi ustvarjanja spadata tudi dve oljni sliki, sedišči akt in portret dečka. Obema se pozna, da sta še iz akademskih let. Podoba sta realistično podani, kolort pa je zadržan in temen, še nekoliko ateljejski.

V krajinskih motivih je kljub temnim barvam vedrejši. Motivno ga privlači domača vas Godešič in pa loški »plac«. Podoba Godešča od južne strani je še nekoliko pozno impresionistična, dočim je pogled na vas

s ceste barvno ekspresionistično pojmovan. Slikar se na tej sliki izraža v širokih enotnih barvnih ploskvah.

Dvakrat je upodobil loški Mestni trg. Lesorez je ustvarjen prav s tistega mesta, kjer je Grohar naslikal slovitoko v snegu. Novincev barvni prikaz »placa« je naslikar poletil ob močnem soncu, ki ga izžarevajo temne barve.

Poglavje zase so primorski motivi. Tu ga zanimajo predvsem stare hiše in dvorišča, ki s svojo patino delujejo na vsakogar.

Rad slika tudi pozibavajoče barke. Pri teh motivih se poslužuje akvarela, zato je barvno bolj razgiban in svetel, bolj veder, odgovarjač morskega sončnemu razpoloženju.

Obiskovalce razstave bo počešal napise z datumi nastanka slik. Z odpravo te pomanjkljivosti bi bil slikarjev razvoj tudi preprostem obiskovalcu lažje razumljiv. Čeprav je večina del nastala v letih 1964-65. Kljub časovno kratkemu razdobju je stilni razvoj velik.

Skupno je na razstavi dvanajst eksponatov. Letos poleti pripravlja France Novinc večjo samostojno razstavo v Galeriji na loškem gradu.

S. F.

PRED PREMIERO V PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU

Veronika Deseniška

Prihodnji teden, v okviru proslav v počastitev 117-letnice Prešernove smrti, bo v Prešernovem gledališču v Kranju nova premiera; tokrat bo režiser Malec s sodelavci in kranjskimi amaterskimi igralci postavil na oder Zupančičevo delo Veronika Deseniška.

Zupančičeva umetnina je vezana na določeno zgodovinsko dobo, na čas vladanja Celjskih grofov leta 1422. V njej prihaja do izraza želja fevdalcev po večji in večji oblasti, to pa terja svojo žrtve — življenje Veronike. Veronika postane žrtev zaradi svojega socialno prenikkega položaja, ki je ovira v politiki Hermana Celjskega.

Toda čeprav nastopajo v tej drami zgodovinske osebe, je zgodovina samo ozadje, ne pa bistveni del igre. Konflikt v delu je namreč nadčasoven, širši, lasten vsem dobam in vsem narodom, kjer se srečata dva različna socialna

razreda.

Veronika Deseniška je pesnitev o veliki ljubezni, je drama o trenju dveh svetov, o konfliktu čustva z razumom; na eni strani konflikt v ljubezni Friderika Celjskega, ki je nesrečno poročen z Jelisavo Frankopansko pa se obrne k Veroniki Deseniški, na drugi strani pa njegov odpad od ekspanzijskih političnih načrtov svojega očeta, grofa Hermana Celjskega, ki mu je povečanje celjske moči prva in edina življenjska naloga, za katero žrtvuje vse. Boj pravice s krivico, svetlobe s temo je prikazal pesnik Zupančič. Svoboda človekovega čustvovanja je sveta in zaradi nje se odreče Friderik spravi z očetom. Veronika pa postane nedolžna žrtev Hermanovega nasilja.

Uprizoritev pripravlja režiser Peter Malec kot gost, scenograf je Saša Kump, novi kostumi pa so napravljeni po zamisli kostumografke

Saše Pavličeve iz Ljubljane. Glavne vloge igrajo: Mila Valentičeva (Jelisava), Irena Kolmanova (Veronika), Irena Šilingova (Sida), Neca Reš (Herman II), Jože Kovarčič (Friderik), Tone Erben (Bonaventura), Metod Mayer (Ivan Fugina), Milan Vertovešek, Franc Juvan in drugi.

Razstava o stari podobi Kamnika

Muzej v Kamniku pripravlja razstavo o stari podobi Kamnika s fotografijami. Razstavo bodo organizirali v lastnih prostorih na Zaprčah, odpril pa jo bodo 1. marca. Zbrali bodo vse slike in stare fotografije posnetke mesta.

-I. Z-

5 vprašanj - 5 odgovorov

Predsednik turističnega društva Smednik Mirko GANTAR nam je poslal pet vprašanj, na katera odgovarja podpredsednik Skupščine občine Ljubljana-Siška Mirko DAMJAN.

Ali so obrobni predeli ljubljanskih občin prikrajšani?

VPRAŠANJE: Med občani prevladuje mnenje, da so skrbi občinskih (in mestnih) mož preveč usmerjene na ožje mestne probleme, da pa so pri tem preveč prikrajšani obrobni predeli ljubljanskih občin. Občan Smednika pravi, da sosednja kranjska občina bolj skrbi za podeželje. Navajajo primerjave dokaj urejenega cestnega omrežja, komunalnih objektov, šolstva, zdravstva, turizma itd. Kaj sodi o teh razmišljanjih občinska skupščina?

ODGOVOR: Mnenje nekaterih občanov z obrobni predelov občine Ljubljana-Siška, konkretno s smledniškega območja, da so skrbi občinskih mož preveč usmerjene na ožje mestne probleme in manj na njihove, ni točno in ga ne moremo posploševati. Dokaz za to so tudi zadnji zbori volivcev na področju krajevne skupnosti Vodice, Medvod in Topola. Na teh so občani ponovno poudarjali prednosti združitve obeh nekdanjih občin Medvode in Ljubljana-Siška. Ugotavljali so, da so se izvršila nekatera komunalna dela na področjih krajevne skupnosti Topol in Medvode, ki se sicer ne bi v tem času opravila. Tu mislijo na področja Trnovca, Topola, Katarine, Ločnice in drugih mejnih krajev.

Na tem področju šolstva smo v tem razdobju usposobili osemrazredno šolo na Topolu, dogradili osemletko na Preski, ustanovili podružnično šolo v Sori, sofinancirali kulturni dom v Sori in v Senici, sanirali pokopališče ob Sori, adaptirali goričanski grad, urejali kopališče na Sori, vzdrževali in rekonstruirali razne odseke občinskih cest, avtobusnih postajališč, mostov in še vrsto ostalih komunalnih del v skupni višini več sto milijonov dinarjev.

Veliko sredstev se je tudi prelijlo iz mestnega območja na vodiško področje: nova osemletka v Vodica, nova otroško-varstvena ustanova, usposobitev kulturnega doma s kino dvorano, urejena zdravstvena postaja, napeljava vodovodnega omrežja s krajevnim samoprispevkom na področju Vodice in na področju krajevne skupnosti Bukovica, vzdrževanje cest in podobno.

Na področju Smednika smo v tem času sofinancirali gradnjo novega doma druž-

benih organizacij, financirali adaptacijo kulturnega doma in kino dvorane, sofinancirali restavratorska dela in vodovodno napeljavo na smledniški stari grad, uredili turistični camp Dragočajna, izdelali glavne projekte za gradnjo nove osnovne šole v Smedniku, ki se bo začela graditi spomladi letos, financirali kanalizacijo skozi vas Smednik in popravila občinskih cest v naselju Smednik. Glavna cesta Jeprca-Vodice je bila cesta III. reda in tako v pristojnosti bivšega okraja Ljubljana.

Kakšne so možnosti za asfaltiranje cest?

VPRAŠANJE: Prebivalce Smednika pa tudi vse domače izletnike in tuje turiste, ki potujejo po naših krajih, zelo moti, da so ceste na področju sosednje kranjske občine asfaltirane, na smledniškem območju pa makadamske in še to slabo vzdrževane. Na polju pri vaseh Trboje in Podreča se zelo dobro vidi kje je meja med ljubljanskim področjem in občino Kranj. Ali so kakšne možnosti, da teh mej ne bi bilo in bi se tudi ceste na smledniškem področju asfaltirale?

ODGOVOR: Zadnji zbori volivcev s smledniškega področja so obravnavali tudi vprašanje ureditve cest in predlagali, naj ne bi bila letos asfaltirana cesta Podreča-Smednik, ampak naj se asfaltira bolj prometna cesta Zbilje-Smednik. Skupščina občine Ljubljana-Siška je o predlogu že razpravljala in ga osvojila. Izkušnje nam kažejo, da je bolj gospodarno vlagati sredstva v popolno rekonstrukcijo cestišč (spodnji in zgornji ustroj), kot pa samo protiprašna obdelava z asfaltno prevleko. To je tudi načelno stališče in sklep občinske skupščine. Za vzdrževanje ostalih občinskih cest na področju te krajevne skupnosti bodo dodeljena namenska sredstva krajevnih skupnosti Smednik v višini in sorazmerju ostalih krajevnih skupnosti.

Kako preurediti Kodrinov mlin?

VPRAŠANJE: Turistično društvo in krajevna skupnost Smednik se že več let prizadevata, kako bi preuredili veliko nedograjeno stavbo »Kodrinov mlin«, da bi slu-

žila za rekreacijske namene mladine iz Ljubljane. Stavba leži na levem bregu Save ob Jezeru nad smledniškim mostom. Znano je, da ljubljanska mladina čedalje bolj namerava usmeriti dejavnost mladih v koristne, športne in rekreacijske smeri. Kaj menijo o tej zamisli predstavniki skupščine občine Ljubljana-Siška?

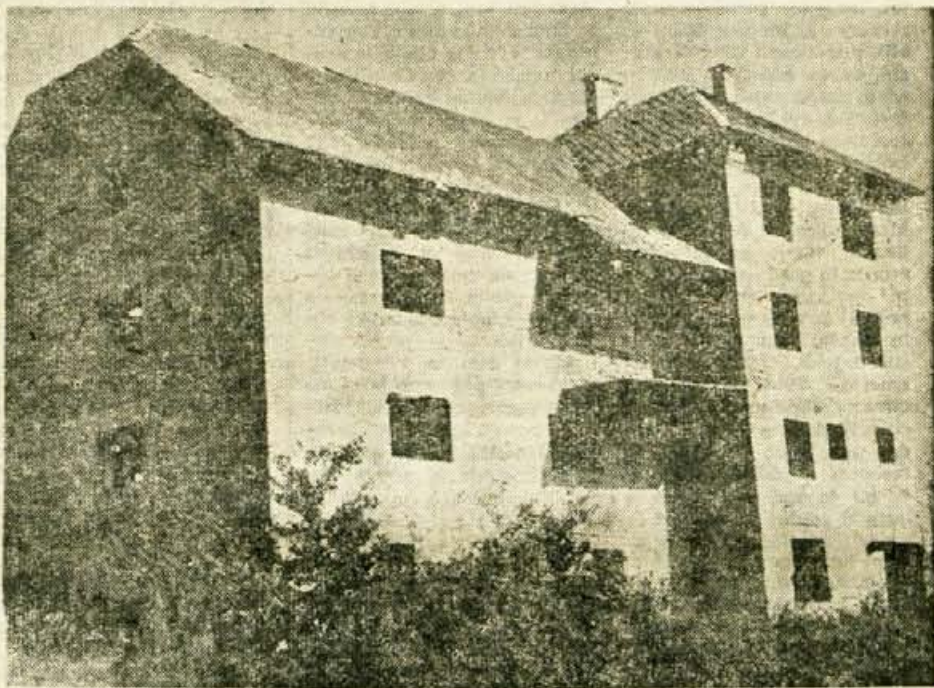
ODGOVOR: Skupščina občine in Občinski sindikalni svet Ljubljana-Siška sta v zadnjih dveh letih intenzivno iskala primerno rešitev za

po Zbiljskem jezeru, urejuje pa se tudi okolica jezera. V teku so restavratorska dela na smledniškem gradu. V poletni sezoni obratuje camping v Dragočajni, kjer vsako leto prenoči preko 1000 tujih turistov. Ali lahko turistično društvo Smednik pričakuje pri uresničevanju svojih načrtov še več sodelovanja in pomoč predstavnikov turističnih organizacij v Ljubljani in občinske skupščine?

ODGOVOR: o predlogu sveta za turizem in gostinstvo skupščine občine Ljubljana-

stavljenjo lično pokrito postajališče, vendar so za ureditev teh postajališč kot vemo dale pobudo in tudi same sodelovale krajevne skupnosti, to se pravi uporabniki. Na cestni progi Kranj-Tržič so krajevne skupnosti uredile postajališča izven cestišč šele potem, ko se nekaj dni avtobusi niso ustavljali v teh naseljih. Bolj prizadevni pa so si uredili tudi pokrite čakalnice. Tako iniciativo pričakujemo tudi na tem področju naše občine.

Priredila: Sonja Solar

Kdo me bo rešil? Tako se ne sprašuje samo zgradba »Kodrinov mlin« ob Zbiljskem jezeru, temveč tudi občani smledniškega področja. Foto F. Perdan

nedograjen objekt, tako imenovani »Kodrinov mlin«. Objekt smo ponudili v odkup ali v upravljanje zvezi tabornikov, zvezi prijateljev mladine, okrajni počitniški zvezi in občinski počitniški skupnosti ter nazadnje raznim gostinskim podjetjem. Nihče od omenjenih ni bil finančno in kreditno sposoben za sanacijo te stavbe. Ponudbe so bile zavrnjene tudi iz razloga, da kopališče na Savi ni primerno za otroke niti za odrasle (mrzla, globoka, nevarna in nečista voda). Po predlogu sveta za premoženjsko pravne zadeve skupščine občine Ljubljana-Siška bomo zgradbo prodali na javni dražbi.

Financiranje turizma?

VPRAŠANJE: Območje Zbiljskega jezera in okolica Smednika je čedalje bolj privlačna tako za domače izletnike, kot tudi tuje turiste. Razvil se je čolnarjenje

Siška bo dejavnost turističnih društev Zbilje in Smednik letos financirana v mejah proračunskih sredstev. Politiko financiranja določa omenjeni svet, v katerem ima svoje predstavnike tudi to področje.

Kako urediti primerna postajališča?

VPRAŠANJE: Delavci, ki se vsak dan vozijo iz Smednika v kranjske tovarne, si močno želijo, da bi na avtobusnih postajališčih uredili delno zaprta zavetišča. Občina Ljubljana-Siška vse doslej tem željam ni mogla ugoditi. Krajevna skupnost Smednik se je že jeseni leta 1964 pisмено obrnila za pomoč na vse kranjske delovne organizacije, vendar so bili vsi odgovori negativni. Kako naj rešimo to vprašanje?

ODGOVOR: Res je, da je na marsikateri avtobusni postaji v kranjski občini po-

PRESEERNOVA PROSLAVA V TRZICU

Tržič namerava na pravi poseben način počastiti spomin velikega pesnika Franca Prešerna. Delavska univerza, DPD Svoboda in glasbena šola so pripravile proslavo, v kateri so se odločile prikazati, kako je utripalo življenje v Tržiču v Prešernovem času in kako je Prešernova poezija vplivala tudi na takratne tržiške pesnike, med katerimi je imel Prešeren tri dobre prijatelje: dr. Ahačiča, Hizingerja in Holzapfla. Pa tudi mlajši tržiški pesnik Vojteh Kurnik se je pridno vzgledoval po Prešernovih stvaritvah.

Proslava, ki bo prikazala zanimiv drobec tržiške zgodovine bo v torek, 8. februarja ob pol osmih zvečer v Cankarjevem domu. Vstopnine ne bo.

ŠE ONOVEM NAČINU GOSPODARJENJA Z GOZDOVI NA GORENJSKEM

Cilj: smotrnejše gospodarjenje

»Nimate zaupanja v nov način gospodarjenja z gozdovi, tako kaže!« je rekel predstavnik jeseniške občine. »Nimate!« so kot v en glas rekli kmetje.

»To bomo doživeli, da bodo naše stavbe propadle!« je dejal eden; in skoraj takoj potem: »No, pa naj kar!« In drugi:

»Vam, gozdarjem, ne more nobena toča pobiti kot nam. Kmetu je gozd pokojnina! Šestdeset let garaš, potem, na stara leta, pa imaš gozd, da kaj dobiš iz njega, če je treba.«

Tudi hujše besede, take, ki ne sodijo na strani časopisa, sem slišal na sestanku kmetov, lastnikov gozdov v sredo zvečer na Blejski Dobravi. »Ne priporočam vam, da greste na ta sestanek, ker bo eden izmed najslabših v občini. Naši ljudje iz obrata na Jesenicah poznajo razmere na Dobravi, zato vejo, kako bo, pripravljani so; le nekaj kmetov je še, ostali so delavci, ki so zaposleni največ v železarni, imajo pa še nekaj zemlje in gozd doma; prav te pa nov način gospodarjenja najbolj prizadene in prav ti in takšni povzročajo povsod največ nerada, ne pravi kmetje.« Tako je svetoval direktor Gozdnega gospodarstva Bled Pavel Tolar. Vendar sem kljub temu šel na sestanek — delno zato, ker je bil to zadnji sestanek z lastniki gozdov v jeseniški in radovljiski občini, delno pa zato, ker sem hotel spoznati »štimumo« na takšnih sestankih, reagiranje »prizadeti«, ki pogosto zaradi nepoznavanja novih predpisov in zaradi napačnih informacij vidijo v smotrnejšem gospodarjenju z gozdovi le odvzem gozdov, razlastitev, ne pa prizadevanje naše družbe, da z gozdovi kot narodnim bogastvom gospodarimo boljše kot doslej, po sodobnejših metodah, bolj gospodarno.

»Skoraj povsod smo predstavniki Gozdnega gospodarstva odšli s sestankov zadovoljni, ker smo kmetom in drugim lastnikom gozdov le povedali, za kaj gre; razumeli so, ko smo jim dopovedali, da gozdovi ostanejo njihova last, da bomo skupno, s strokovnjaki, ki jih imamo, s sodobno tehniko itd. v njih boljše gospodarili, da pa bodo oni v njih še vedno lahko sekali les za domače potrebe in za drva, grabili listje ali kosili mah za steljo, pa tudi les za prodajo bodo lahko sekali, kolikor to gozd dopušča, če mu to ne škoduje, če ne gre vse to na račun prirastka, na račun siromašenja gozdov.«

Sporazumno z občinskima odboroma SZDL Radovljica in Jesenice je Gozdno gospodarstvo Bled priredilo v obeh občinah več kot 30 takih sestankov s kmeti, na katerih je bila udeležba izredno dobra, tudi več kot 200 jih je bilo v Begunjah in na Gorjah, okrog 80 v Zirovnici in v Rečici na Bledu, 70 v Ribnem,

60 na Dobravi, 50 v Lancovem itd.; najmanj jih je bilo v Polju v Bohinju (le 5), ker so nekatere vasi v tem predelu sestanke bojkotirale. Zanimivo pa je, da je bila celo dobra udeležba v Češnjici v Zgornji bohinjski dolini, se pravi v središču »odpora« proti novemu gospodarjenju z gozdovi, kjer so se predstavniki bohinjske zadruga menda zelo prizadevali, da bi kmete prepričali, da novi predpisi niso v skladu z ustavo, da mora zadruga obdržati odkup lesa, da hočejo svoje gozdno-gospodarsko območje itn.

»Proti nam so, ker trdijo, da jim mi odžiramo kruh, da bodo brez odkupa lesa zgubili letos več kot 10 milijonov din dohodka, mi pa jim dokazujemo, da to ni res. Bohinjska zadruga je namreč doslej formirala dohodek iz treh področij: največ od predelave lesa na žagi v Češnjici, potem od odkupa lesa (več kot polovico manj kot od predelave) in od kmetijske ter živinorejske dejavnosti (od te spet več kot pol manj kot od odkupa lesa). Kmetijska in živinorejska dejavnost jim ostane še vnaprej, prav tako predelava lesa, ker smo se z občino v Radovljici dogovorili, da bo Gozdno gospodarstvo Bled zagotovilo njihovi žagi vsako leto vsaj toliko hlovovine, kot so jo letno razžagali doslej — seveda po enaki ceni, kot jo dajemo LIP; ta cena pa je nekoliko nižja kot sedanja, kajti doslej je zadruga sama les iz svojega odkupa precej drago zaračunavala žagarskemu obratu. Tako so jim torej res ogroženi le dohodki iz odkupa lesa, ki so bili večji še zaradi tega, ker niso imeli režije: Gozdno gospodarstvo namreč že tri leta plačuje vse gozdarje na tem področju, od leta 1964 v celoti, prej pa delno tudi iz gozdnega sklada, od leta 1964 pa noben gozdni sklad v Sloveniji ni več plačeval gozdarjev. Po novem zakonu pa je povečana biološka amortizacija; če bi hoteli dohodek od odkupa še formirati v dosedanji višini, bi morali kmetom les dražje plačati (da bi lahko odvajali biološko amortizacijo), če pa bi jim uspelo dobiti svoje gozdno gospodarsko območje, bi morali dobiti še gozdarje (režijo), vse to pa bi jim dohodek od odkupa lesa bistveno zmanjšalo ali

pa ga sploh več ne bi bilo.«

Ko mi je direktor GG Bled Pavel Tolar pripovedoval to, sem se spomnil na razgovor s predsednikom občinskega odbora SZDL Radovljica Stanetom Kajdižem, ki mi je zadnjič dejal: »Bohinjci z novim načinom gospodarjenja z gozdovi ne bi smeli biti prizadeti, razen seveda tistih, ki zadrugo vodijo!«

Bohinjski kmetje bodo nekoliko na slabšem le toliko, kot vsi drugi gozdni posestniki drugje na Gorenjskem — zaradi višje biološke amortizacije, torej zaradi večjih daljav, ki pa se bodo po naših smotrnejšega gospodarjenja stekle nazaj v gozdove. Biološka amortizacija bo pri GG Bled na posebnem žiro računju pod kontrolo službe družbenega knjigovodstva, lastniki gozdov pa bodo preko svojih samoupravnih organov in na predlog strokovnih služb sklepali, za kaj naj se ta denar uprabi: predvidevajo, da bi okrog 60% teh sredstev moralo iti za biološka vlaganja, se pravi za gojitvena dela v gozdovih, 40% pa za tehnične investicije (poti, mehanizacija itd.). Prizadeti pa bodo seveda tisti, ki so doslej špekulirali z lesom, ki so ga dražje prodajali na Hrvaško in drugam, to pa je prav! »Na Bledu so mišičniki npr. ustavili kamion s 40 m³ lesa«, mi je pripovedoval direktor Tolar, »ki je bil namenjen za Ivanič grad pri Zagrebu, naložili pa so ga v Dražgošah in peljali preko Jelovice in Bohinja, ker skozi Loko niso upali. Takih pojavov je bilo veliko, to pa se bo moralo nehati. Vendar smo sami precej krivi za to; namesto da bi kupcem v južnih krajih naše države sami legalno zagotovili vsaj najpotrebnejše količine lesa, ga nismo, zato so ga na črno kupovali in preplačevali.«

Kmetje zdaj najbolj kritizirajo ceno lesa na panju. »Če bi bila cena lesa na panju vsaj 6000 din, bi kmetje rekli: Kar sami ga posekajte, pa je! Sedaj določena cena pa je res prenizka!« Tako je povedal nekdo na sestanku na Blejski Dobravi. Vendar je GG Bled v cenikih, ki jih je razposlalo vsem lastnikom gozdov v obeh občinah, določilo za nekaj sto dinarjev višje cene lesa na panju, kot pa so minimalne, uradno določene. Ta cena pa je različna v različnih razredih, v katerih je gozdna parcela; v prvem razredu je najvišja (za m³ hlovovine smreke ali jelke III. klase npr. 3000 starih din), v osmem najnižja (za enako hlovovino 2300 din). Razen te cene pa dobi lastnik gozda — ker ima po zakonu predpravo za spravilo in prevoz —

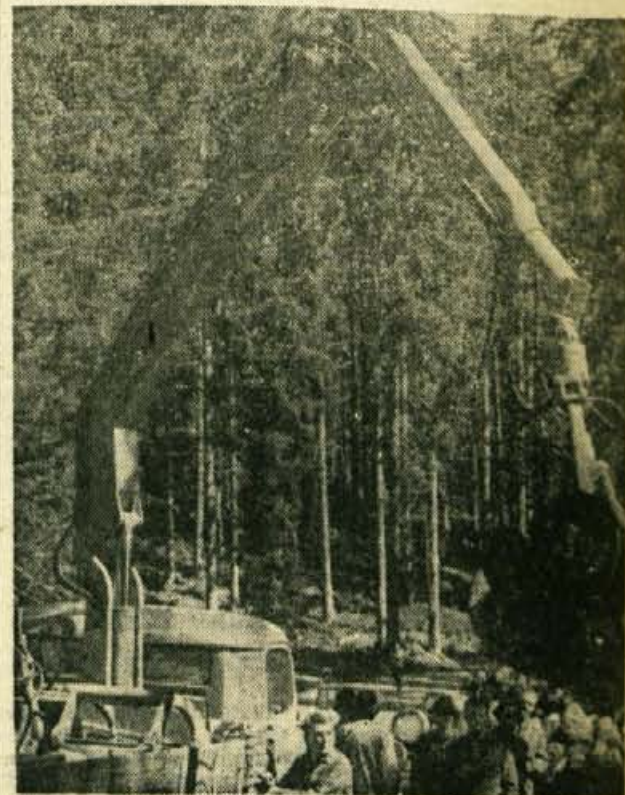
za posek in izdelavo za m³ enake hlovovine v prvem razredu 1500 din, v osmem pa 2630 din, dalje za spravilo (do najbližje ceste) v prvem razredu 2680 din, v osmem pa 4430 din, za prevoz in nakladanje pa v prvem razredu 1200 din, v osmem pa 1900 din. Cena lesa in stroški izdelave so torej v prvem razredu za to hlovovino 8460 din, v osmem razredu pa 11.260 din. Takó dobi plačan les lastnik gozda, če ga sam poseka in pripelje na odkupno mesto ali na žago. K temu je treba prišteti še biološko amortizacijo (za zgoraj omenjeno hlovovino v prvem razredu 5400 din, v osmem pa 2600 din) in režijo podjetja, ki jo za vsak kubični meter ne glede na razred, v katerem je gozd, zaračuna za to hlovovino v višini 1600 din, tako da je polna cena za m³ 14.060 din.

Iz te in iz vseh drugih kalkulacij se vidi, da Gozdno gospodarstvo boljše plačuje predvsem delo, ne pa toliko renjo (če je gozd bolj oddaljen, je dela več in zato je tudi več plačano, cena lesa na panju pa se po razredih zmanjšuje zaradi slabše kvalitete).

Ker je zaradi novih predpisov že nekaj mesecev povsod precej govoričen, pametnih in zlonamernih, potrebnih in nepotrebnih, so kmetje les zadrževali, niso ga prodali. Les pa zgubi vrednost, če ni tja do maja predelan (razža-

gan), zato je Gozdno gospodarstvo Bled v dogovoru s LIP sklenilo, da bodo kmetom za ves les iz lanske sezone, če ga bodo oddali med 1. januarjem in 30. aprilom, plačali dodatno še po 1300 din za kubični meter. Razen tega bodo kmetom vrnili tudi vplačani gozdni sklad, če les še niso oddali in ga bodo do konca aprila, ker morajo zanj po zakonu zaračunati biološko amortizacijo.

- Na skupščini radovljiskih
- občine odlok o oddaji gor-
- dov v gospodarjenje gozd-
- no-gospodarski organizaci-
- ji (GG Bled) ni bil spre-
- jet, zato bodo o njem
- ponovno sklepali 15. febr-
- arja. Občinska skupščina
- mora po zakonu oddati
- gozdove v zasebni lasti v
- gospodarjenje eni gozdn-
- o-gospodarski organizaci-
- zato je sprejetje tega od-
- loka bolj ali manj formal-
- na zadeva, vendar je prav-
- da se prej računski razčisti-
- jo, da se lastniki gozdov
- zares seznanijo z novim
- načinom gospodarjenja v
- privatnih gozdovih; to je
- še toliko bolj potrebno
- zato, ker so bili ljudje
- doslej pomanjkljivo ali
- celo napačno o tem sezna-
- njeni. Upajmo, da so st-
- stanki po vaseh precej
- razčistili te stvari in da
- si v prihodnje kmet in
- Gozdno gospodarstvo
- če bosta pametno in pa-
- šteno sodelovala — ne
- bosta v laseh. A. Triler

Sodobna mehanizacija in transport veliko olajšajo gozdar-
sko delo — Foto F. Perdan

Te dni po svetu

Jugoslovanska parlamentarna delegacija je preteklo sredo prispela v ZAR. Vodi jo predsednik skupščine Edvard Kardelj. Delegacijo so sprejeli najvišji funkcionarji ZAR, med njimi tudi predsednik Naser. Pogovarjajo se o splošnih problemih razvoja v svetu in odnosov med obema deželama.

Preteklo sredo je končala delo mešane jugoslovansko-italijanske komisije, ki je proučevala zadeve v zvezi z maloobsejnimi prometom med Italijo in Jugoslavijo. Ugotovili so, da nudi videmski sporazum obmejnemu prebivalstvu obojestransko korist. Dogovorili so se tudi, da bojo lastniki propustnice smeli nesti čez mejo 100 N dinarjev in več živil kot doslej.

Velika Britanija nadaljuje s sankcijami zoper rasistični režim v Južni Rodeziji. Ustavi je vso neposredno trgovinsko menjavo. Če bodo te sankcije uspeli nihče ne ve, vsekakor bi bila potrebna učinkovita podpora vseh dežel. Britanci so optimisti in upajo, da bodo do spomladni zlomili Smithov režim.

V Vietnamu se nadaljujejo hudi boji med silami narodnoosvobodilne fronte Južnega Vietnama in sajgonskimi ameriškimi četami. Američani spet redno bombardirajo »strateške« kraje v Severnem Vietnamu.

Sovjetski premier Kosigin je poslal razorožitvenemu odboru v Zenevi pismo, v katerem se zavzema za čimprejšnji sporazum o prepovedi razširjanja jedrskega orožja.

VIŽE NA REFORMO

Notranja rezerva tovariša Cicifuja

(Piše V. N., doktor potrošnih ved)

Vselej sem občudoval ljudi Cicifujevega kova. Vneti, predani naši reformirani stvari, vsepovsod pričujoči, na sestankih (tako malo reformiranih!), v komisijah (iz tako starih, znanih obrazov!), na straneh časopisa (podražene-gal!), v radiu in TV (z motnjami!), na telefonu (službenem, kadar ni zaseden zaradi zasebnih pogovorov!). »Le kako zmoreš?« sem se vpraševal. Pokliči ga ob katerikoli času dneva ali noči in v slušalki se bo oglasil njegov malce hripavi, hreščedi glas ter ti blagovoljno delil nasvete, dvigal moralo, odgovarjal brez zadrege in omahovanja. Le kje najde toliko notranjih rezerv?

»Tovariš, to je pogojeno!«

»Tovariš, konstruktivno, konstruktivno je treba!«

»Tovariš, posploševanje dejstev nas bi vodilo k napačni interpretaciji dejanskega stanja!«

Oni dan sem nekomu dejal: »Neverjetno, kako je ta človek agilen! Včeraj je še diskutiral na konferenci v Beogradu, ko sem pa davi poklical njegovo stanovanje, da bi od žene izvedel, kdaj se vrne, se mi je že sam oglasil, po svoje, kakršnega poznamo: brez oklevanja, udarno, ne da bi čakal na naša drobna vprašanja, ki ob veličini njegovih mnenj zbledijo kot jutranjica v prvem svitu...«

»Oni me je sicer malce čudno gledal in zdelo se mi je, da sem ga pozneje nekaj

slihal praviti o abstraktnih čvekačih, zaradi katerih je zadnji čas, da je prišlo do reforme, a mnenja posameznikov nas res ne smejo vreči iz tira, sem si mislil. Občudoval sem tovariša Cicifuja še naprej, dokler...

...dokler mi ni nekega dne telefoniral njegov sosed. Da je Cicifuj že nekaj dni sam doma, da sploh ne gre iz stanovanja, da na telefonske pozive normalno odgovarja, a da je vsa več nekam čudna in če bi čimprej prišel!

Zaskrbelo me je, pokrtil sem plešo s klobukom in odhitel proti bloku, v katerem domuje naš Cicifuj. Pred njegovimi vrati se je bila nabrala skupnica razburjenih blokašev, ki so mi v eno sapo hiteli pojasnjevati, da je Cicifujeva žena pred tednom dni odpotovala v zdravilišče in se potožila sosedu, kako jo skrbi puščati moža samega, ker tudi z njim menda ni vse v redu. Nedotaknjene steklenice mleka in kup pošte in časopisov, za katere ni bilo več prostora v nabiralniku, so zgovorno dokazovali, da se Cicifuj že dolgo ni ganil iz stanovanja. Povrh je najbližji sosed pred dnevi slisal v njegovem stanovanju zamolkel tresk, ko da bi se nekdo prevrnil po tleh. A skozi vrata je vendar razločno prihajal Cicifujev dragi glas, sicer malce hripav in hreščedi, a vsi vendar ne moremo biti Leskovarji in Sinatori.

»Cicifuj, odpril sem zaklinal.«

»Tovariš, vsakodnevna praksa nas uči, da je vsak problem pogojen z dinamiko ekonomike!«

»Cicifuj, zakaj ne odpredš?«

»Tovariš, drobničarsko trošenje financ nas ne bo privedlo do rešitve komunalnega problema v vsej njegovi kompleksnosti!«

»Cicifuj, vdrl bi bomo, če ne odkleneš!«

»Tovariš, brez trdne teoretične osnove ne moremo niti žeblja zabit!«

Namignil sem moškim. Zaleteži smo se in vrata so s treskom padla. Našim očem se je nudil sanijski prizor: Cicifuj je ležal v predsobi, kakor je padel, ko ga je zadela kap, njegova pisana papiga pa se je nervozno vrtela na mizici za telefon, držala v krempljih črno slušalko in ne da bi se menila za nas, hreščala:

»Tovariš, včasih se zaradi specifičnosti problematike ne more vsakdo spuščati v diskusijo!«

TUJI KAPITAL V ZAHODNI NEMČIJI

Preko 6,5 milijard presežka

Največ ameriškega kapitala — Švica posrednik — Velika Britanija vodi med evropskimi deželami

V času od 1962. do 1965. leta je prišlo v Zahodno Nemčijo za 6,2 milijarde DM tujega kapitala. Od tega je približno polovica ameriškega, polovica pa iz ostalih zahodnoevropskih držav.

Preteklo leto so uvozili nekaj več kapitala iz zahodnoevropskih dežel, predvsem iz Švice. To pa ne pomeni, da je bil to švicarski kapital. V Švici je namreč veliko ameriških kompanij in zato predvidevajo, da je med kapitalom, ki je prišel iz Švice v Zahodno Nemčijo, največ ameriškega. Drugo mesto v izvozu kapitala v Zahodno Nemčijo ima Velika Britanija. Zadnja leta so se sploh okrepile tendence prepletanja britanskega in zahodnonemškega kapitala.

Zanimanje tujega kapitala v Zahodni Nemčiji so zbudile

predvsem nekatere gospodarske panoge, med njimi industrija nafte, ki zajema skoraj četrtino vseh tujih investicij, nato industrija strojev in aparatov, industrija prevoznih sredstev, kemična industrija, elektrotehnika in nazadnje živilska industrija.

V istem času, torej od 1962. leta, je Zahodna Nemčija izvozila približno 4 milijarde DM. Vidimo torej, da je znašal neto uvoz kapitala 2,2 milijarde DM ali nekaj nad 6,5 milijard novih dinarjev. Izvoz zahodnonemškega kapitala se je torej več kot pokrival z uvozom kapitala iz inozemstva.

Ljudje in dogodki

Kitajsko maslo

Vodilno kitajsko časopisje je zopet napadlo sovjetsko vodstvo z besedami, ki so podobne vojni napovedi. Stično je zadnji napad na sovjetsko politiko verjetno najbolj oster in surov v zgodovini sovjetsko-kitajskih odnosov. Po drugi strani pa je tudi zapaženo drugo značilno dejstvo, da se je kitajsko vodstvo popolnoma odtujilo od načelnih ideoloških razlik in tokrat obratovalo z vprašanji, ki jih uvrščamo v vsakdanjo politično kroniko. Način »bratske kritike« brez dvoma kaže, da se je kitajsko vodstvo začelo zavedati svoje politične izofacije, v kateri se je Kitajsko znašla po zaslugi svojih lastnih političnih zablod. Krivdo za trenut-

no kitajsko »zaprtost« je kitajsko vodstvo po starem običaju naprtilo sovjetskemu vodstvu, ki z vsemi silami »rovare«, da bi izpodrinili kitajski vpliv v azijskem prostoru. Vendar se kitajska domišljija tukaj neha. V Pekingu se posebno ne trudijo, da bi analizirali družbene pojave v svoji najbližji okolici in na podlagi takšnih raziskav pripravljali svojo zavoženo politiko.

Lahko si mislimo, da za sovjetsko-kitajsko konfrontacijo zadnji tedni niso bili nepomembni in smo na rahlem pričakovali kitajsko ogrobenost. Sovjetska diplomacija je na začetku leta resnično visoko razobe-

sila azijsko Jadro. Sovjetske diplomatske težnje so bile lepo usklajene in so nekateri med njimi prinesle sovjetskemu vodstvu neoporečne uspehe. Prvi sekretar sovjetske partije Brežnev je odpotoval v Mongolijo, ki jo v Pekingu še vedno uvrščajo v svoj fevd in uspel v Ulan Batorju podpisati pogodbo o medsebojni pomoči in prijateljstvu za nadaljnjih 20 let. Sekretar Seljpin se je mudil v Hanoju, kjer je imel Peking do nedavnega svojo močno postojanko, in pretresal položaj v Jugovzhodni Aziji. Obisk se je končal z enotno konstatacijo, da so sovjetska stališča tudi v tem delu Azije vedno bolj upoštevana. Krona vsega pa je bil sestanek treh državnikov v Taškentu, kjer je sovjetski premier Kosigin s spretno dirigentsko palco nagovoril

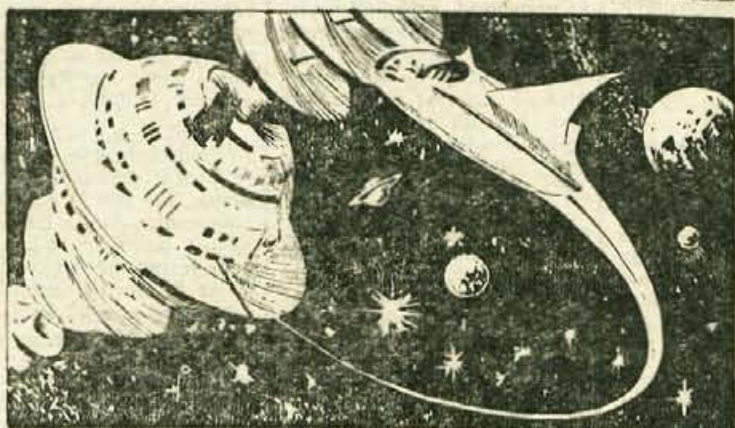
Sastrija in Ajub Kana za sporazum o Kašmiru. Tako je bila Kitajska, ki se je v ta spor vmešavala z neprikrito podporo Pakistanu in je imela pri tem tudi »svoje železo v ognju«, izločena. Sledil je še obisk japonskega zunanjega ministra Shiina v Moskvi, ki se je z Gromikom pogovarjal na precej široki črti. To je bil prvi obisk japonskega zunanjega ministra v Moskvi po letu 1956, ko so obnovili diplomatske odnose med Tokijem in Moskvo. Pogajanja so obsegala tudi japonsko zahtevo o vrnitvi Kurilskih otokov, vendar so se v tej točki končala brezuspešno. Sklenjen pa je bil trgovinski sporazum za pet let, ki predvideva močno trgovinsko izmenjavo.

Z vsemi temi podatki, ki so bili znani tudi kitajskemu vodstvu, so v Pekingu

prilpravili najnovejši napad. Jedro vsega je obtožba, da skuša sovjetsko vodstvo s »sovražnim obročem« škodovati Kitajski in njenim ciljem. V pisanju kitajskega tiska preseneča trditve, da sedanje sovjetsko vodstvo v vseh pogledih že prekaša Hruščova. Ali je to nova pobožna želja Pekinga, da bi prišlo do sprememb v sovjetskem vodstvu? Tako lahko najbrž to ne gre. Zanimivo je še, da je kmalu po najnovejšem napadu na sovjetsko vodstvo prišlo tudi uradno stališče o novi indijski vladi, ki ni naklonjena Kitajski. Vse skupaj, vključno tudi ameriško vojaško vmešavanje v Vietnamu, so v Pekingu vrgli v en koš, češ da gre za pripravljeno in načrtno imperalistično zaroto proti Kitajski. Kaj vse zna-jo v Pekingu pomešati!

ADMIRALOVA HČI

RISJE IN PIŠE: BOGOMIL DEBELJAK

PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA

Priigrani denar podaril

V velkem argentinskem obmorskem letovišču Mar del Plata je prišlo lani v mesecu decembru, pred začetkom poletne sezone, do prve senzacije.

Nekega dne se je skozi okno najvišjega nadstropja enega od hotelov vsul dež samih bankovcev. Na ulico se je vsulo nekaj tisoč bankovcev po sto pezozov. Kljub temu da stotak po devalvaciji argentinske valute ni predstavljal kdove kakšne vrednosti, je bil ta dež denarja le dogodek dne.

Preden se je pojavila policija, so ljudje na cesti pobrali še večino denarja. Policija je potem lahko le ugotovila, da je vrigel denar skozi

okno neki Brazilec, ki je dan pred tem priigran v kockarnici veliko vsoto denarja.

Ko mu je policija prepredila, da bi še naprej metal denar skozi okno, ji je Brazilec zaman poskušal dokazovati, da je s tem hotel podariti del prilganega denarja neznanecem na ulici.

GOZDNI POŽARI IN Negorljive rastline

Gozdni požari napravijo v Združenih državah Amerike vsako leto mnogo škode, ki jo cenijo na desetine milijonov dolarjev. Ker je bolje in ceneje požare preprečevati, kot gasiti, zlahka razumemo prizadevanja, da bi našli

sredstva, ki bi na naraven način zavirala, če že ne nastanek pa vsaj širjenje gozdnih požarov.

Obsežne raziskave, ki so jih opravili v Los Angelesu, so privedle do »odkritja« štirinajstih rastlin, ki predstavljajo prav slabo hrano za ognjene plamene. Nobena izmed njih ne gori s plamenom, vse kvečjemu tiho in počasi zoglejijo.

Razstava ameriške vesoljske znanosti

V četrtak so odprli pod pokroviteljstvom Tehničnega muzeja Slovenije in oddelka za tisk in kulturo Ameriškega generalnega konzulata v Zagrebu na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani razstavo pod naslovom »Napredek Združenih držav Amerike pri proučevanju vesolja«. 36 panojev z ilustracijami in barvi in s podpisami prikazuje razvoj ameriške vesoljske znanosti in 13 modelov vesoljskih vozil. Tu je že zbirka 150 knjig tiskanih v Združenih državah Amerike o vseh fazah vesoljske znanosti, proučevanja in astronomije.

V času razstave bo skupina dijakov občinstvu prikazala tudi nekaj barvnih filmov o ameriških poletih v vesolje. Razstava bo odprta do 13. februarja. Nedavno si jo je ogledalo 12.000 obiskovalcev v Zagrebu, prenešana pa bo še v Pulo, Maribor in na Reko.

Večja varnost za šoferje taksijev

V bodoče bodo morali lastniki taksijev v Zahodni Nemčiji opremiti svoje avtomobile s steklenim zidom med prednjimi in zadnjimi sedeli, ki ne propuščata revolver-skih streliv. Razen tega bo vozilo moralo imeti vgrajeno tudi specialno napravo za alarm, katero bo voznik lahko vključil — z roko ali nogom — s svojega sedeža.

Varnostne mere, ki so jih odredile nemške oblasti, bodo v veljavi za novo registrirana vozila od prihodnjega januarja dalje. Ostali vozniki morajo opremiti svoja vozila po novih določilih najkasneje v enem letu. Zaščitne mere so uvedli zato, ker je v zadnjem času vse več napadov na šoferje taksijev.

Potujoče sodišče

Ameriška avtomobil. družba Chrysler je po naročilu indijskega prometnega ministrstva izdelala tri posebne avtomobile, v katerih naj bi bile sodne obravnave.

V prometnih konicah stojijo avtomobili na glavnih prometnih vozliščih Kalkute, Madrasa in Delhija. V njih je dovolj prostora za preiskovalca, zapisničarja, prič in seveda tudi za krivec. V tem primeru gre za nevestne voznike avtomobilov, za kolesarje in pešce, ki niso upoštevali prometnih predpisov.

V avtomobilu je vgrajena tudi posebna blagajna, ki jo kar takoj polnijo z globami. Tako so zelo razbremenili administrativni proces kaznovanja, klicanja prič, potujoče sodišče pa ima tudi to prednost, da uporabniki cest nikoli ne vedo, kdaj in kje se bo pojavil avtomobil. Indijski prometni strokovnjaki so pričrli, da bodo tako zmanjšali število prometnih prekrškov.

GORENJSKI

Košni

Avgusta je plan... ša. Takrat cve... šeče murke, plan... Begunjski fantje čakali, da so v... posejali ajdo, post... brusili kose in... Begunjsčico. S sebo... brašno, hleb kruha... pleče, zaseko, sol... žgance, dekleta... pribor za kuhanje

Ostrvi na Jezerskem... itd. — Foto A. T...

ŽE

Da to vidi. A kam se je preselila? Preselila? Nikamor! Odpotovala? A kam?

Vratar ne ve. Ni policist, da bi... Franc se vrača na postajo še bolj... «Kam je odpotovala? Na Dunaj?»

V duhu vidi njeno vilo, nič... Ludvika Salvatorja. Ko bi smel, bi... je lep in ljub samo tam, kjer je... Bavarsko, kakor da je vojak. Nikar... vednosti občine, kakor da ga bodo... celo govore, da bodo nepotrjence... nabor in jih pregledal. To so seveda... jim ne verjame. Kako naj bi neman... če so ga izvrgli celo v mirnih časih... kratkovidnosti za nevojak, ga bodo... manj imeli za sposobnega. Zato bo... ga pustili nazaj v Trst. Morajo ga... bo vrnil. A vesela in srečna bo tudi... je še bolj prepričan, da ni ljubimka... oficirja.

S takimi mislimi in upanji se... govem obrazu in v duši je vedno... je vesel, da ni nikogar doma. Brez... loti pisanja. Ko napiše prošnjo, mu... v rokah potni list za Avstro-Ogrsko... tudi Anni. Prosi jo, naj mu oprost... je prejela. Bil je ljubosumen, ker... njegove očitke kot izraz njegove... kar ji je očital. Naj mu verjame, d... tiste dni počutil tako nesrečnega... dvomi v njeno ljubezen samo zato, k... ki ga ji je pisal takoj po prihodu v... Vdano bo čakal na čas, ko bo lahko... trenutek pripravljen zapustiti Ben... ljubil bolj od katerikoli druge žensk...

Se piše. Pismo je dolgo kakor sk... Anni. Preden ga zgane in vtakne v k... Dobro je napisal. Zadovoljen je... in je prepričan, da bo uživala tudi An... Nesirpno pričakuje rešitve svoj...

KULTURNA PANORAMA

8. FEBRUAR SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

OB 117-LETNICI SMRTI PESNIKA DR. FRANCETA PRESERNA

4. februar (petek):

Literarni večer ob 19. uri v renesančni dvorani Gorenjskega muzeja, Titov trg 4

5. februar (sobota):

Večer gorenjskih glasbenikov ob 20. uri v koncertni dvorani Delavskega doma (vhod 6)

6. februar (nedelja):

Otvoritev razstave gorenjskih likovnikov v Kranju in Škofji Loki. — V hiši pesnikove smrti bo odprta razstava »Prešeren v Kranju« V Prešernovem gledališču bo ob 10. uri prireditev »Tako mladina pesnika slavi«

7. februar (ponedeljek):

Poklonitev ob pesnikovem grobu ob 17. uri

8. februar (torek):

Prešernovo gledališče uprizori ob 19. uri »Nagelj s pesnikovega groba«. — Podelitev Prešernovih nagrad pri predsedniku Skupščine občine Kranj

11. februar (petek):

Premiera Zupančičeve »Veronike Deseniške« v Prešernovem gledališču ob 20. uri

12. februar (sobota):

Koncert pevskega zbora »Dr France Prešeren« ob 20. uri v dvorani kina Center

13. februar (nedelja):

Prešernovo gledališče uprizori ob 19. uri »Nagelj s pesnikovega groba« v dvorani Zadružnega doma na Primskovem

KLUB KULTURNIH DELAVCEV V KRANJU

ZAJČEV PREŠEREN V KRANJU

Na razstavi »Prešeren v Kranju«, ki bo za letošnji slovenski kulturni praznik urejena v spodnjih prostorih hiše pesnikove smrti, bo gotovo vzbudilo pozornost tudi dvoje eksponatov: maketa za ljubljanski Prešernov spomenik in študija pesnikove glave v nadnaravni velikosti.

Oboje je bilo predloženo leta 1903 žiriji, v kateri so bili Anton Aškerc, Jan Duffe,

Ivan Franke, Fran Govekar, Anton Klinar, Fran Pavlin in Ivan Subic. To žirijo je imenoval Odbor za postavitve Prešernovega spomenika, ki sta mu predsedovala kot častna predsednika Josip Stritar in Simon Gregorčič.

Žiriji je bilo predloženih sedem osnutkov. Poslal je jih naslednji slovenski kiparji: Ivan Zajc, Alojz Progar, Anton Bitežnik, Fran Berneker, Alojzij Repič, Josip Stanta in Jakob Znidar. Izmed vseh predloženih osnutkov za spomenik je bil soglasno izbran Zajčev. In kipar je pričel v svojem dunajskem ateljeju z delom.

Toda v domovini je nastal ljubosumen hrup. Kipar je

moral delo ustaviti. Na Dunaj se je pripeljal sam predsednik odbora, ljubljanski župan Ivan Hribar. Zahteval je oceno predloženega osnutka, ki naj jo izrečejo najuglednejši dunajski umetniki in arhitekti. In glej: tako slavni možje kot so bili kiparji Fuchs, Kundmann, Zumbach in arhitekt Fabiani, vsi profesorji Umetniške akademije, so Zajčev osnutek za Prešernov spomenik ocenili kar najbolj laskavo.

Potem je bilo treba še prostor izbrati, na katerem naj bi stal spomenik. Nekateri so se ogrevali za Zvezdo, drugi so predlagali trg pred Narodnim domom, na koncu pa je obveljal prostor ob današnjem Tromostovju.

Spomenik je bil potem odkrit 10. septembra 1905. Slavje je bilo res veličastno. (Nadaljevanje na 13. strani)

PREŠERNOVI NAGRAJENCI

Skupščina občine Kranj je na četrtkovi seji podelila Prešernove nagrade za leto 1965; na predlog predsednika žirije prof. dr. Antona Polenca in po sklepu sveta za prosveto in kulturo jih bodo prejeli prof. Stanko Bunc, akademski slikar Ljubo Ravnikar in predmetni učitelj in kustos Črtomir Zorec.

Mestna hiša v Kranju in njena bodočnost

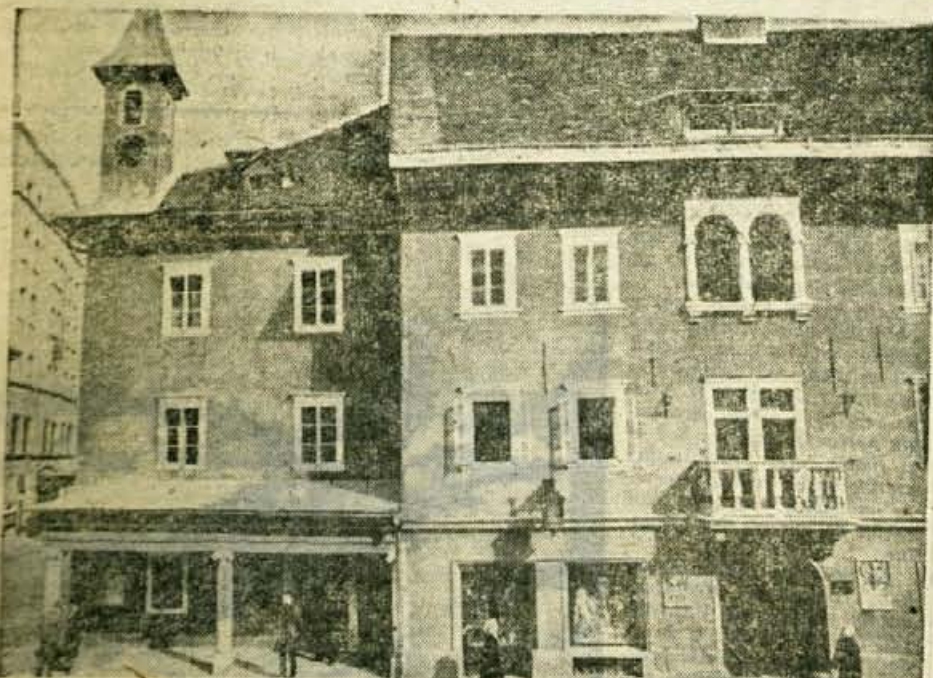
Mestna hiša v Kranju, v kateri so danes shranjene zbirke Gorenjskega muzeja, je eden najpomembnejših spomenikov profane renesančne arhitekture na Slovenskem. Posamezni stavbni deli kot so Velika renesančna dvorana z rezljanimi portali in stropom iz leta 1633, renesančni hodniki z dekorativnimi oboki itd., dajejo stavbi celo širši okvir in pomen. Nove najdbe arhitekturnih detajlov, stebriščnih in stropnih konstrukcij pa so pokazale, da je stavbna zgodovina Mestne hiše še bogatejša kot je bilo prvotno pričakovati in da se ga je začel njenega arhitekturnega razvoja v čas pozne gotike.

Današnja mestna hiša v Kranju je rezultat združitve dveh stavbnih organizmov — prvotne mestne hiše in plemiškega dvorca iz 17. stol. Od omenjenih stavb je po ohranjenih arhitekturnih delih starejša tista, ki meji na Pošino ulico, na Titov trg pa se odpira s stebriščno lopo. To poslopje je že od nekdanj

služilo potrebam mestne uprave in se v virih deločneje omenja v prvi polovici 13. stoletja.

Prišliče najstarejšega, že gotski dobi pripadajočega dela stavbe obsega večji dvoranski prostor, ki je odprt na dva sredično poznogotska okrogla stebra in številne obisenske polstrebe, ki nosijo križne svode. Tla v prostoru so za okrog 80 cm nižja od nivoja uličnega tlaka, zato so vanj s ceste vodile stopnice. Možno je, da je prav ta dvoladijska in pod vplivom poznogotske cerkvene arhitekture (prim. župno cerkev v Kranju, Šk. Loki, Račoveljci itd.) nastala dvorana istovetna s prostorom, ki se v listini iz leta 1530 omenja kot mestna posvetovalnica. Vendar se zdi verjetneje da je z ravnim, nekdanj lesenim stropom krita manjša dvorana v I. nadstropju mogla služiti sejam mestnega sveta mnogo bolje kot stebriščna dvorana, ki je bila z nav-

(Nadaljevanje na 14. strani)

Mestna hiša v Kranju. Na levi: prvotna poznogotska mestna hiša iz 1. stoletja z ložo. Na desni: plemiški dvorec iz leta 1638.

Glasbeno življenje pri nas in v svetu

Povsod v kulturnem svetu se posveča vedno večja pozornost glasbeni vzgoji, glasbeni reprodukciji in koncertni dejavnosti. Naj si bo na vzhodu ali zahodu dobiva splošna kulturna dejavnost vedno večjo podporo, naj si bo to s strani državnih ali privatnih ustanov. Tako nastaja v močno industrijsko razvitih državah poleg poklicnih tudi vedno več amaterskih glasbenih skupin, katere so na osnovi aktivnega vključevanja človeka k živemu ustvarjanju glasbenih del velika protutež sodobnim tehničnim pridobitvam, katere

obisk koncertov, gledaliških predstav in obisk razstav s področja kulture. Vse to oblikuje in estetsko plemeniti človeka in mu s tem daje tudi močno zavest vključevanja v sodobno družbeno stvarnost.

V kranjski komunah se nekje čutilo močna prizadevanja za širšo glasbeno kulturno aktivnost in stremenje k višjim kvalitativnim dosežkom, žal pa se nekje posveča večja pozornost materialnim kakor duhovnim dosežkom.

Za nas je vsekakor razveseljivo, da imamo na področju komune večje število

zbor, kateri nastopa v sestavi moškega, ženskega in mešanega pevskega zbora. Od instrumentalnih skupin je največ priznanja dosegel godalni orkester glasbene šole, kateri je na zveznih festivalih in z nastopom v dvorani Slovenske filharmonije in dvorani kina Union v Ljubljani dobil vse priznanje. Orkester pa je vsekakor dosegel največji uspeh s svojim nastopom v koncertni dvorani tržaškega Avditorja. Večje uspehe je dosegel tudi Kranjski veliki plesni orkester.

Polprofesionalna ansambla sta kranjski simfonični in pihalni orkester. Tu je potrebno poudariti predvsem požrtvovalnost članov pihalnega orkestra, katere se izraža v številnih nastopih doma in na gostovanjih.

Posebno glasbeno vzgojno nalogo ima učiteljski pevski zbor »Stane Zagar«, katerega sestavljajo pedagoški delavci iz občin Kranj, Trzin in Skofja Loka.

V doprinos k nadaljni rasti kvalitete in množičnosti naših glasbenih skupin bo po-

trebna vsesplošna pomoč ob- govornih družbenih organov. Priznati moramo, da ta pomoč do sedaj ni bila majhna, vendar bi kvalitetnejše glasbene skupine bilo potrebno močnejše finančno podpreti na drugi strani pa kvalitetnejšim skupinam nuditi večjo strokovno pomoč. Le s pravilnim odnosom do vrednotenja kvalitativnih dosežkov glasbenih skupin in kulturne nasploh bomo lahko s pomočjo imenovali Kranj kot Prešernovo mesto.

Peter Lipar

UVEDBA

Valjavčevih priznanj

V katerokoli družbeno dejavnost bi se ozrli, povsod naletimo na določene oblike javnih priznanj. Pa najsiboto v športu, v popevkarstvu, v filmarstvu, v gasilstvu in drugod — povsod najvišje dosežke ali, pa dolgoletno udejstvovanje še kako priznajo, bodisi z nagradami ali častmi.

Le tiha in vztrajna mravljica, ljudsko prosvetni delavec na vasi ali v delavskem kolektivu — zanj vse življenje ni nobenih priznanj, nobenih nagrad, nobenih odlikovanj...

Poznamo marljive podeželske knjižničarje, ki posredujejo leta in leta preprostim ljudem dobro slovensko knjigo. Nesteto je amaterskih igrancev, ki večkrat vso svojo maaost prav do zrelih let posveče delu na odrskih deskah. Koliko zapuštnih vaj v mizah avorovanih je povedano, aa neka igra dozori do uprizoritve! In kmečki in delavski pevski zbori — koliko je sete tu trudu do priučitve petja po notah, saj tak, še tako skromen zborček predstavlja neko miniaturno glasbeno šolo: ljudje, ki so komaj pisana večiči, se z vso resnabo uče čitanja not in sploh pevske kulture. Pa folkloristi — ali kdo ve, koliko je tu treba truda na zahtevnih vajah, kjer ples ni več zabava ampak trdo delo za čimkvalitetnejše dosežke!

Zato bi res kazalo, vsaj v občinskih merilih, najti neko obliko podeljevanja nagrad ali priznanj tem poslednjim idealistom, ki delajo iz čistega veselja in zaradi plemenitih notranjih nagibov. Saj so ti ljudje zares pravi nosilci svetlih bakel ljudske prosvete na našem podeželju. Kot takim pa jim gre vse priznanje.

Za področje občine Kranj kar konkretno predlagam uvedbo vsakoletnih VALJAVČEVIH PRIZNANJ, ki bi se dodeljevala na občinski praznik. Izbor kandidatov naj bi predlagala Zveza kulturnih in prosvetnih organizacij.

Prvi avgust bi bil kar pravišen termin, ker tedaj je nekako konec jesensko-zimske spomladanske sezone v družtvih.

A čemu prav VALJAVČEVA priznanja? Na ozemlju občine, v srcu Storičeve deželice, na Srednji Beli, se je 17. februarja leta 1831. rodil Matija Valjavec. Iz bistrega vaškega fantiča se je v teku let oblikoval naš najljubše-nivejši pripovednik ljudskih pesmi. Marljivo je zapisoval vse, kar je slišal od svoje babice in drugih starih ljudi. Tako nam je ohranil prvi zaklad narodnih pesmi in pripovedk. Lahko celo opravilno trdimo, da je prav Valjavčevo zbirateljsko delo osladilo mladost celi vrsti generacij slovenske mladine: saj smo vsi brali v izvirnih zapisih ali pa v priredbah Frana Milčinskega pripovedke o volku Rimljanu, o v sod zaklenjeni smrti, o pedenjčloveku — laketi bradi, o vilah, sojenicah in rojenicah.

Matija Valjavec, s pesniškim imenom Kračmanov (tako se je reko po domače

njegovemu domu na Beldi se je šolal v Kranju, Ljubljani in na Dunaju. Čeravno je potem, kot jezikoslovec in profesor, skoro vse življenje preživel v Varaždinu, je vendar najraje spominjal mladostnih let v Kranju. Dosegel je vsaj eno delo, postal kot slaven injak redni član zagrebške goslovanske akademije in tudi in umetnosti — ostal pa je prav do svoje smrti dne 15. marca 1897., zveš zaveden Gorenjec — deželčan pod Storičim mu je vedno najljubša.

O Matiji Valjavcu, ki sli ni bil kak pesnik-prvak, niti nikoli ni slišil v ospredju a je vendarle vse življenje preživel kot marljiva človeka v delu za svoj narod, res potrebno obširneje spregovoriti. Prav zato, ker Valjavčevo literarno delo je ko poljudno, tako domače prisrčno ter tesno povezano z našimi kraji, bo prav, če njegovo ime tudi ime praznika za zaslužne ljudske prosvetne delavce na območju kranjske občine.

— CRTOMIR ZOREC

Sladin Lanz: Pot v Nevlje, 1934, akvarel

sodobnega človeka s svoje strani mehanizirajo in bi ga brez njegovega aktivnega sodelovanja na kulturnem področju kot človeka lahko popolnoma ohromele. Visoki dosežki na področju glasbene dejavnosti v svetu, so vsekakor plod zdrave in pravilne usmeritve množic, ki preko široke ljudske prosvetne aktivnosti doprinašajo svoj delež k splošni in svoji lastni estetski vzgoji.

Zaradi vedno večje industrializacije in prehajanja na vedno bolj sodoben način življenja, se bo tudi pri nas vedno bolj kazala potreba po bolj množičnem vključevanju delovnega človeka v aktivno ljudsko prosvetno dejavnost. Kulturna aktivnost človeka pa ni izražena samo s aktivnim sodelovanjem v kulturnih skupinah, temveč je močno vezana tudi na

šolskih mladinskih pevskih zborov, kateri so na osnovi strokovne sposobnosti in požrtvovalnosti svojih umetniških vodij-glasbenih pedagogov pokazali svojo zrelost na svojih lastnih nastopih in ob priliki občinske glasbene revije. Žal pa nam primanjkuje zborovodskega kadra, kateri bi to šolsko mladino, ko dokonča svojo šolsko obveznost usmeril in vodil v izven šolskih pevskih zborih. Temu problemu bi morale vsekakor posvetiti skrb naše družbene organizacije na terenu. Le-te pa so verjetno vse preveč usmerjene v druga področja. Tradicijo našega zborovskega petja vršijo še amaterski moški zbori v Britofu, Dupljah, Kokriču, Strazišču in oktet v Senčurju, v Kranju zbor upokojencev in obrtniški pevski zbor. Med najboljše amaterske zборе v Sloveniji pa se je povzpela Prešernov pevski

Vse likovne reprodukcije so iz razstave pododbora društva slovenskih likovnih umetnikov za Gornjejsko v Skofji Loki. Foto: Franc Perdan

Lojze Perko: Zimska krajina, 1966, olje

Čar gledališkega ljubiteljstva

Za izhodišče premišljanj o naši amaterski odrski dejavnosti vzemimo dejstvo, da za zdaj, morda pa niti v bližnji prihodnosti nikakor ne moremo misliti na obnovo nekdanjega poklicnega Prešernovega gledališča.

Zalovanja in očitanja nič ne pomagajo, sprijazniti se moramo pač s stvarnostjo: za odrske storitve nam bodo, kot vse kaže, še lep čas morali skrbeti amaterski igralci. Lepše bo zvenelo, če jih bomo imenovali raje kar »gledališke ljubitelje«.

Torej govorili bomo o ljubiteljih, ki veš svoj prosti čas posvetijo odru: vrsto večerov za vaje, ki trajajo dostikrat pozno v noč za dosti nedelj za reprize in za gostovanja na podeželju. A vse to — brez misli na plačilo. To so naši vrli gledališki entuziasti, ki so svoje proste ure radodarno položili na oltar čisto muhaste boginje Talije.

Nek poseben čar, neka humanost, prekipevala radost — morda tudi prava igrska strast — izživljali se na deskah, ki pomenijo svet — zari iz teh ljudi.

Zato bi bilo treba izreči tem ljubiteljem ne le nekaj toplih besed priznanja — pač pa tudi iskreno zahvalo.

Kajti bilo je nekoč za taka ljubiteljska gledališča v mestih in na vaseh mnogo laže — ni bilo kinematografov in televizije. Dosti igralcev, dosti občinstva in tudi dovolj moralnih opor.

sta močnejši kot vse laži in sovrašva.

In prav današnji, bolj ali manj nevrastenični človek, se rad odpočije ob preprostem čitju, rad se razvedri pri ljudski igri, kmečka veselica mu je pravi oddih, preprosta hrana resnično zdravilo.

Deseti bratje, Divji lovci, Gorenjski slavčki, Miklovo Zale, Vdove Rošlinke pa Verige in Razvaline — vse to bo leto za letom prihajalo na oder, polnilo dvorane, osrečevalo srca preprostih, dobrih ljudi. Kljub temu, če se bodo nekateri rahlo posmihali, drugi pa očitali tem in takim ljudskim igram nesodobnost, morda celo preveliko družbeno angažiranost! Saj vendar vsa ta delca nevsipljivo plemenitijo gledalce, jih vzgajajo v vrlinah, ki so večne, nikoli zastarele. Poštenje, pravičnost, kaznovanje krivice — vse je še kako sodobno in napredno!

Seveda pa je treba tem starim ljudskim igram, ki so nekatere že kar delec naše narodne in literarne zgodovine, dati nov lesk. Nekako posodobiti jih, ertati ono, kar ni za naš čas, zbrusiti bistvo — stara ljudska igra bo potem znova in sveže zažarela tako, da jo bo vzljubil sleherni naš človek, ki nosi v prsih pravo srečo.

Kako naj si drugače tol-

mačimo nedavni fenomen: »Desetega brata«, ki ga je kot prvo letošnjo igro uprizorilo kranjsko amatersko Prešernovo gledališče, si je ogledalo kar 8000 ljudi, predstava pa je bilo že 22. In še kaže, da obisk ne bo padel. Le tako si lahko vse to razložimo: ljudem je ljuba stara domača igra — saj je dobra kot črn kmečki kruh in mlakava kot domače pristno vino.

Seveda sme, če le zmore, amaterski odrski ansambel zaigrati Cankarja; Sekspirja ali Leskovca ali Gruma pa nikar. Neke mere morajo biti. Nič ni bolj nenaravnega, če nerutiniran in preprost amaterski igralec podaja figuro, ki ga intelektualno prerašča — pa spet ni nič bolj narav-

nega, kot če kmečki fant zaigra divjega lovca, vaško dekle pa Miklovo Zale, ali ne? Kjer je spakovanje, ne more biti doživetja resničnosti.

Ko pa bo Kranj spet dobil poklicno gledališče, takrat bodo seveda naše zahteve glede repertoarne politike drugačne. Smeli pa bomo tudi zahtevati, da v okviru njihove hiše še nadalje živi amatersko gledališko ljubiteljstvo. Za obe družini bi bilo dela dovolj, tembolj, ker bi prav vzporednost obeh dejavnosti budila v Kranju žejo po odrski kulturi. In nova gledališka hiša, ki bo omogočala tudi izvedbo kake opere v našem mestu, bo zagotovo nekoč zrasla v Kranju!

To pa je že vizija bodočih dni... — Č. Z.

Dora Plestenjak: Strehe, 1964, akvarel

Vladimir Kavčič:

Onkraj in še dlje

(ODLOMEK IZ ISTOIMEN: ROMANA)

Oba hkrati sta se ozrla kvišku. Ariana se je nagibala čez ograjo stopnišča in ju s kretnjami vzpodbujala, naj pohlita. Zorž je stekel, preskakujoč po tri stopnice. Dimitriju pa moči tega niso dovoljevale. Zato na vrhu stopnic ni našel ne Ariane ne Zorža. Skozi edina odprta vrata je prišel v prostor, ki se navidez ni razlikoval od tistega, v katerem so bili prej. Seveda so bili že vsi odšli, čakala ga je le Ariana. Z naglimi kretnjami je razvezovala zavoj cunj in nekaj trenutkov kasneje je bilo že tudi Dimitriju jasno, da bo dobil novo obleko. Stal je pred njo z rokami prekrizanimi na hrbtu in še ni vedel, kaj naj stori. Pomerila mu je hlače po dolžini in je bila videti zadovoljna.

— Pohiteti moraš, je končno spregovorila in njen glas je bil v skladu z naglico, ki so jo izražale njene kretnje. — Sleci sel čakajo te!

Dimitrij ni vprašal, kdo ga čaka, ker Arianih besed niti ni razumel. Očitno pa je bilo, da se bo moral ukloniti njeni zahtevi. Medtem ko si je odpenjal bluzo, ga je ona že osvobodila hlačnega pasu in hlače so mu same zdrknile za pete. V hipu je bil popolnoma gol. Ko je izmenično dvignil še nogi, da se je znebil brezpetnikov, nju je Ariana že tiščala v roke nekakšno dolgo srajco iz belega blaga. Ko si jo je nataknil, mu je segala pod kolena.

— Manjše ni bilo mogoče dobiti, je pojasnila. — Nihče ni pričakoval, da boš še opravljal

tako odgovorne dolžnosti. Prepričani smo bili, da se ti zdravje še ni toliko popravilo...

— Prepričani? je vprašal Dimitrij, toda stavka ni dokončal. Arianine kretnje, njen glas in njen pogled so mu dokazovali, da se je njun odnos spremenil. Navidez mu je izkazovala večje spoštovanje, to pa je bilo preveč nenavadno, da bi mogel presoditi, kaj je v resnici.

— Če bi nas bili obvestili vsaj nekaj dni prej, je hitela Ariana, — bi bili dali ukrojit obleko po meri. Nosil bi jo samo ti in nihče drug. To bomo seveda storili tudi zdaj, žal prepozno... Dotlej pa se boš moral sprijazniti s cunjami, ki pripadajo enemu od uslužbencev specialnega oddelka.

— Dvakrat večji je kot jaz...

— To je pravzaprav halja, je pojasnila Ariana in mu zaperjala gumbe na hrbtani strani. — Nosijo jo čez obleko. Ima pa svojo prednost. Nadomešča ti vse perilo...

— Doslej sem shajal kar brez njega...

— Pri temnih oblačilih to ni več mogoče. Medtem ko si je natikal hlače, mu je Ariana sproti že tlačila vanje tudi srajco. — Obleka je svečana, čeprav je nekoliko pomečkana. Naj te ne moti, ležala je v kleti. Ko boš z njo nekaj ur na zraku, bo tudi vonj izpuhtel...

— So jo hranili tu spodaj?

— Da, je uslužno pritrtila. — Takajšnje ustanove ne izgubijo svojega odnosa do človeka niti tedaj, ko je on že popolnoma brezbrizen do

tega, kaj bodo z njim še storili. Tudi za tvoj ugled bodo poskrbeli, kadar sam ne boš imel več moči za to. Meščani so v tem pogledu nepopustljivi, vsakomur izkažejo dolžno spoštovanje...

— Hladna je, se je stresel. Trenutek kasneje pa se je domislil: — Mene niti ne poznajo.

— Ravno v tem je njihova doslednost.

Dimitrij je prikimal, kot da samemu sebi ne misli več oporekati, prav tedaj pa se mu je pogled ustavil na čevljih. Videti so bili še popolnoma novi. Čeprav so bili razvezani in pomečkani, na podplatih ni bilo niti sledu blata ali cestnega prahu. Nenadoma in kot da se to dogaja popolnoma neodvisno od njega, ga je spet stresel srh.

— Trepetaš? se je začudila Ariana. — Brez vzroka. Čevlji so zadosti prostorni in z njimi ti ne bo treba napraviti več kot sto korakov. V sosednji prostor...

— In nazaj? je zanimalo Dimitrija.

— Zal me niso zadosti poučili. Mislim pa, da je prišel tvoj čas.

— Se bova še videla? Lastni glas mu je ta hip kovinsko zavnel.

— Jaz te bom še občudovala, ne vem pa, če me boš mogel ti opaziti. Kajti odslej boš nekdo... Tako se mi zdi... Seveda, ramena so ti preozka. Stisni jih, saj ne bo dolgo trajalo.

— Porasčen sem kot Žan. Dimitrij se je pogladil po bradi in po brkih, potem pa mu je roka zastala, kot da se je nečesa domislil.

— Videzu obraza ne pripisujemo posebne vrednosti.

— Nikamor se ne ganem, je glasno in trdno pribil Dimitrij in dvignil roke. Ariana se je nekoliko osupla umaknila korak nazaj in se ga ni skušala več dotakniti. Hip ali dva sta se merila s pogledi, potem pa je Ariana plosknila z rokami. Z odločnimi koraki, toda neslišno, sta v

FRANCE PIBERNIK

Popoldanski torzo močvirske rože

Cvetovi.
Cvetovi.
Listi navpični.
Nikamor ne pojdete.
Samo z zemljo.
Tudi mravlje, ki hite.
Za vse ena smer:
stran od sonca.
V senco,
kamor se vračamo,
ko pogled zogljeni
in prhek odpade na zgornjo plast.

In potem dež in vode,
do oči in čez.
Mirno utonemo v nižino
korenin, ki že davno domujejo
v tihih hramih brezčasja.

Zrno le drobno,
školkjo krvi,
veter odnaša.
Tiho slovo.
Vsak mora od doma, da najde
svoji večnosti marmorni kraj.
Kot pred nami vsi.
Kot mi zdaj.
In vsi zanamci.
Vsi navpični v svojem semenu,
vsi pokončni v svoji kali,
da spletemo vlakno krvi,
da najdemo sonce,
in vodo in zrak,
in si izgrebemo v nebu
svoj prvi in zadnji —
edini obraz:
jasno oko,
ki strmelo bo večnost le kratko minuto.
In večnost postalo.

Cvet.
Cvet.
Rumeni cvet močvirske rože.

Odsev veselja. Svetlobe.
In roka zemlje do veselja,
roka le tanka in drobna,
z zlatom obrežnim v laseh.

Cvetovi.
Cvetovi.
Listi navpični.
Nikamor ne pojdete.
Ure peščene
z glasovi padanja čez vas
stoje v znožju gora.
Dvignemo cvetno roko,
tiho pijani zlata.
To je višina.
Enkrat za vselej i si bil.
Več ne boš.
V preseku popoldneva
jelše umirjene dramijo noč.
Roko spustimo
in ples enodnevnice preženemo.
Voda globoka. Prst čista.
Vanju potopimo oko.
Sonce je blago,
pustimo ga mimo.
Ure peščene k odmoru pojo.

FRANCE PIBERNIK

Sončna ravnina

Kdor raste, raste
samo v naprej določen vrh.
Kdor raste, ne obstane. V višini
se nagne navzdol in se vrne,
največkrat v samotni nič.
Obstane le, kdor je vedno enak,
recimo zemlja, ki se vedno enako vrti
in noče nikamor,
hoče biti le to, kar je.
Ali vojak ali uradnik:
vedno enako kruta.
Ali cesta:
vedno enako dolga.
Ko jo prehodiš,
utoneš v lastni minljivosti,
cesta ostane:
svetloba popotnih,

grad krčmarjev,
brezup bosih,
kakor tudi višina, ki jo doseže njihova roka,
kadar stoje na najvišji gori,
kakor tudi višina, ki jo doseže drevo
z zadnjim brstičem v vršičku.
Ali pa mravlje, ki se pomotoma dvignejo
v majavi vrh s svoje pozemske steze
in se spet vrnejo: mravlje.

Kdor raste, ne obstane,
zakaj ni večnosti v to smer.
To, da si samo cesta ali samo višina,
samo mravlja ali samo prostor,
utegne biti podobno večnosti,
kot je tudi list, ki na vseh koncih sveta
vsako pomlad spet zeleni
in noče nič drugega kot samo zeleneti.
Ne kakor človek,
ki vedno samo raste,
raste v svoji samozavesti:
da je vsak za stopnico višji,
vsak za seženi popolnejši;
in da je vsa preteklost nična in majhna,
mi pa smo tale trenutek dosegli vrh;
in da je smešno, če so nekoč iskali boga
in postavili tempelj v čast soncu.

Bilo je smešno reči nekemu bog,
to je: najvišji —
četudi samo soncu
(saj ne bomo tajili,
kako nas je tale trenutek strah,
če bi ugasnila sončna toplota
in upihnila večno luč),
četudi samo soncu,
ki nas edini doji,
ne da bi rekel: dolgujete čast.
Seveda, čisto preprosto:
človek je človek, bog pa ni bog,
ampak samo to, kar je:
sonce, ki sije,
večnost morda.

Z višine spusti se
in mravlji obsije pot,
kamenje z bleskom posuje
in cesti da daljo.

Kamenje, cesta in mravlja.
Kdor raste, ne obstane.
Nizko pade v zemljo.

sobo stopila dva moška v rjavih oblekah spremljevalcev in ga zgrabila vsak z ene strani. To se je zgodilo tako naglo, da jima ni niti mogel pogledati v obraz. Ko pa sta ga že stisnila in trde klešče svojih dlani, sta bila toliko višja, da bi bil moral dvigniti pogled. Toda to je bilo že nemogoče. Bolečina, ki ga je hkrati z njunim prihodom zbadla v tilniku, mu je popolnoma ohromila vrat. Zatem ga je oblihl še mrzel pot in v Dimitrovem telesu ni bilo več toliko moči, da bi še lahko spregovoril.

Moška v temnorjavih oblekah sta ga odvela po hodniku, njegove noge so bile hrome, kot da jih je zgrabil krč in trdi čevlji so gladko drsli po zalikanem betonu. Kljub temu pa so Dimitrijevo uho še dosegali rezki zvoki, ki so se spočenjali nekje na dnu nerazsvetljenega hodnika. Tudi bolečina v glavi ni popustila niti za hip, zato je zaprl oči.

Nenadoma sta ga moža izpustila iz rok, celo sunila sta ga v hrbet in tedaj je moral tudi pogledati, kaj se dogaja okrog njega. Stal je v kotu razsežne, s svetlobo bogato oblite dvorane. Na stropu so se lesketali lestenci iz brušnega stekla, lesen, položen pod je bil gladek kot ogledalo. Okna in večnoma tudi stene so bile zavešene s črnim suknom. Z enakim blagom je bila pregrnjena tudi miza, ki je stala na nekoliko vzvišenem srednjem koncu dvorane. Na težkih naslonjačih, ki so bili v polkrogu razvrščeni okrog mize, se je zamolklo bleščalo temno usnje.

V kotih, ki sta bila od Dimitrija najbolj oddaljena, sta stali dve gruči moških. Barva njihovih oblek se ni niti najmanj razlikovala od barve težkih zastorov, s katerimi so bile zavešene stene. Tisti hip, ko so Dimitrija pahnili v dvorano in še nekaj trenutkov zatem, ko je stal pri vratih in se razgledoval po prostoru, so mu vsi kazali hrbet in niso sspregovorili niti

besede. Ta tišina na Dimitrija ni napravila nobenega globljega vtisa. Čeprav je nanj delovala pomirjujoče, ni bila obvezna. Tudi od srečanja z neznanci si ni obetal nič novega, neprizadeto je opazoval njihove široke in negibne hrbte, vse dotlej, dokler se eden od njih ni obrnil in ga premeril z dolgim ostrim pogledom. Potem se je gibčno in brez glasu, da ga drugi niti opazili niso, napotil proti vratom.

Ne da bi imel kakršnokoli predstavo o tem, kaj naj si obeta od tega srečanja, je Dimitrij vseeno spremljal vsak njegov gib. Brezhibni lakstaj čevlji, pod katerimi je škripal pod, so mu vzbudili občutek, da se bo moral braniti. Toda takoj zatem je ugotovil, da neznaneva ohlapna obleka le skriva šibko telo in mu daje videz, ki ga v resnici nima. Nazadnje je tudi njegov obraz potrjeval, da se nima česa bati. Bolna bledeca se mu je bila zajedla že tako globoko v kožo, da bi jo zlahka nadomestil s pergamentom. Čez ovratnik srajce sta mu visela dva mlaha podbradka, v katerih ni bilo drugega kot zrak. Celo in lica so mu brazdale modrikaste gube, oči pa je skrival za debelimi in širokimi temnimi naočniki. Nekaj svetlih dlak se mu je lesketalo le še na ovenelem zatilju.

Neznanec se je ustavil korak pred Dimitrijem in mu z odločno kretnjo ponudil svojo izsušeno, modrikasto roko. Tedaj se mu je tudi obraz razpotegnul v boleštni grimasi, za katero pa Dimitrij spet ni vedel, kakšen pomen naj ji pripiše.

— Me ne poznaš? je vprašal globok, trepetajoč glas.

Dimitrij je odkimal.

— Se ne spominjaš svojega načelnika? Obotavlja se, je Dimitrij vendarle sprejel ponujeno roko. Bila je hladna in potna.

— Spominjam se vseh načelnikov, je rekel

hladno in za temnim steklom iskal neznančev pogled.

— Jaz sem Edvin. Če me spomin ne vara, se nisva nikoli srečala...

— Med nama je zijal cel prepad, je nekoliko oživel Dimitrij. — Nisem si vas mogel niti predstavljati. Stali ste visoko nad menoj in zamisliti ni do vas vodila nobena pot. V mojih mislih ste predstavljali celo ustanovo, vse, za kar smo kdaj prizadevali.

— Plemeniti cilji, smisel našega žrtvovanja, je potrto našteval načelnik. — Vse tisto, kar novi rodovi ne razumejo več in kar ni mogoče opisati z besedami. Mi smo čutili, verovali smo...

— Zaupali, je brez pomisleka pritrtil Dimitrij.

— In vendar se je medtem nekaj zgodilo... Ne samo tebi ali meni. Nas ne razumejo več...

Dimitrij je z zanimanjem prisluhnil. Glas mu je postajal vse bolj in bolj znan, skoraj domač, kot da prihaja iz njega samega.

— Naravni zakoni delujejo brez prestanka, čas teče... Redčijo se naše vrste, odhajamo. Naša spoznanja so se približala skrajni meji, zato nas nihče več ne posluša...

Dimitrij je zamišljeno prikimal, nato pa zamišljeno vprašal:

— In, načelnik, če dovolite, kje smo bili ves ta čas?

— Zdaj sem samo še Edvin, se je dobrodušno nasmehnil načelnik. — Svoje dolžnosti že zdavnaj ne opravljam več. Postal sem nezanimiv starec. Kliči me kar po imenu... Kje smo bili ta čas, te zanima? Tudi jaz se včasih, v tihih urah premišljevanja, vprašujem... Zaman. Po spominu mi brodirajo le posamezni ljudi in dogodki iz preteklosti. Posamezni obrazi, med seboj nepovezani, odločitve, ki jim ni več mogoče pripisovati vrednosti. Sploh pa te to ne

F. ZAGORIČNIK

DAJLA

na poti
na poti za dajlo
nikamor ne prideš

ne dosežeš je
ne dohitiš je
ne presežeš je

na poti
na poti za dajlo
ni poti

le pot ti lije s čela
sol seda na lica
pot potiš
poti pa ni

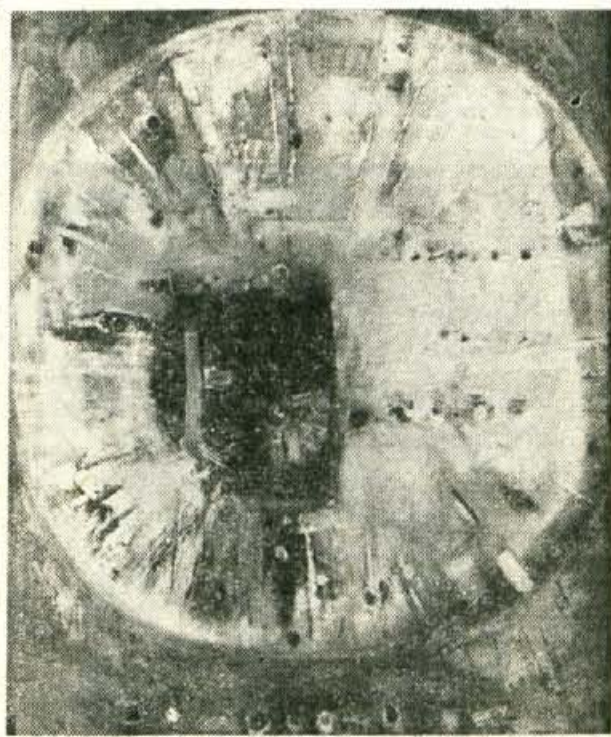
ostariš
osiviš
klecneš
pogineš

na poti
na poti za dajlo
ni poti

hočem
ne pridem
daj daj dajla

Tone Logonder: Andrejček, 1959, marmor

Henrik Marchel: Jedro svetlobe 1966, olje tempera

Zajčev Prešeren v Kranju

(Nadalj. s 1. strani)

Prisotnih je bila cela vrsta uglednih slovanskih gostov. Častno mesto na tribuni so dali tudi pesnikovi hčerki, tačas 63-letni Ernestini Jelovšek.

Toda, kar je sledilo po odkritju, je bilo zares mučno,

tako za spomeniški odbor kot za kiparja Zajca. Skof Anton Bonaventura Jeglič je zliil nanju kar polno golldo gnojnice — vse zaradi polgole muze nad pesnikom. Potem pa je vrgel kamen na ubogeja Zajca še pikri Ivan Cankar...

Vendar pa je ljubljanski Prešernov spomenik kljuboval vsem viharjem. Minilo je že 60 let in še vedno trdno stoji...

Čas pa je medtem marsikatero strasti ublažil in stvari postavil na pravo mesto, pač v skladu z mislijo na dobo in takratne prilike, ki jih ne moremo primerjati z današnjimi. Zato bo gotovo prav, še kdaj spregovoriti o

kiparju Ivanu Zajcu. Saj so vsa njegova ohranjena dela sedaj pod spomeniškim varstvom in s tem priznana kot nesporen sestavni del slovenske likovne umetnostne tradicije.

Prav zato smo tudi pred leti prizanesli mavzoleju — grobnici rodbine trgovca Joska Majdiča, ki še sedaj stoji ob obzidju starega

kranjskega pokopališča, sedanjega Prešernovega gaja — v mavzoleju je namreč Zajčeva umetnina, velik figurativni relief, izklesan v belem karskem marmorju.

Maketo spomenika je Prešernov spomeniški muzej dobil iz arhiva ljubljanskega magistrata, plastično študijo pesnikove glave pa od dedičev arhitekta Mihe Osolna v Lukovici pri Domžalah. C. Z.

varna igra: preteklost prenašati v sedanost... Kljub temu pa se ji ne moremo odpovedati... Vse to se seveda le osebne izkušnje, ki jih ne kaže posploševati... Če se spomnim le tvojega primera... Hja, načelnik je razširil roke, kot da hoče izraziti svojo nemoč, — kdo pa je takrat vedel? No, kdo je vedel?

— Nihče, je priznal Dimitrij.

— Moral sem nekaj ukreniti. Vse naše odločitve so bili otroci trenutka. V tem smislu se tvoj položaj ni razlikoval od mojega...

— Malo, če premislimo... Samo jaz se s tem ne ukvarjam več.

— Pokopano? Načelnik je z odločno kretnjo pretiral tanko vez med dvema neznankama, med nečim in nečim. Tako se je vsaj zdelo Dimitriju. — Pametno ravnaš! To te je ohranilo pri zdravju... Jaz pa, pogled me. Le malokdo me še spozna. Bolezen si prilagodil človeka, zato jo še nekako prenašam. Toda moj videz je iz dneva v dan bolj klavrn.

Dimitrij je medtem že ugotovil, da je Edvin popolnoma brez zob in da se spodnji del njegovega obraza nič več ne razlikuje od Zaninega, ki ga je videl malo prej.

— Pa ne samo videz, je nadaljeval Edvin. — Z njim se še sprijazniš, če se preveč pogosto ne nastavljaš ogledalu. Mine te veselje, da bi še komu ugajal. Nekaj drugega se mi zdi pomembnejše... Načelnik je dvignil desni kazalec, kot da tej svoji ugotovitvi pripisuje poseben pomen. — Svet se mi odmika, nekajkrat sem čutil, kako se mi trga iz dna trebuha in me zapušča. Tisto znamenje iz zoodiaka se približuje. In če pomislim, kaj vse sem počenjal, se samemu sebi ne morem zdeti niti smešen. Kljub temu pa se zavedam, da ne bi ravnal nič drugače...

— Če bi še enkrat živeli? Jaz se tudi opravičujem ne več.

— Čemu bi se? Nihče ni kriv. Prav zato se

tako rad srečam s svojimi starimi tovariši. Pokramljamo, obujamo spomine, to me na svoj način poživi. Je pa nas še zelo zelo malo... Slučajno sem zvedel, da si še tu, pa sem te dal poklicati. Sestajamo se le še ob takih priložnostih, kot je današnja... Se jih spominjaš? Edvin se je obrnil k gruč v sosednjem kotu in Dimitrija povlekel za rokav.

Možje, ki so prej stali molče in negibno, so se zdaj razmaknili in nekaj zamrmrali. Pet ali šest obrazov se je hkrati zastrmelo v Dimitrija, toda niti enega od njih ni spoznal. Vsi so bili videti zelo stari in utrujeni. Globoko razbrzdana lica in čela so jim obkrožali bleščeči koščeni ovratniki, ki jim očitno niso bili krojeni po meri, zato je vsem visela čeznje uvela koža, niti eden od njih pa zaradi tega ni bil zaripel. Njihovi skeletji so le še za silo nadomeščali obšalnike za obleke. Vsi po vrsti so imeli otiščana čela, očitno zaradi premajhnih klobukov, pod katere pa so zdaj skrivali roke.

— Naš, nekdanj nadebudni učenec, je Dimitrija predstavil Edvin. — Ime mu je bilo Dimitrij, če se ga še spominjate... Nekaj je poskušal, a to je bilo že zdavnaj. Čeprav je po letih dosti mlajši, se nam ni nikoli izneveril.

Po tem uvodu so možje vsi hkrati hoteli seči v roke Dimitriju. To je seveda uspelo le enemu od njih. Imenoval se je Stenovica, toda Dimitrij na njem ni našel nič znanega, nič, kar bi ga spominjalo na preteklost. Po obrazu ni spoznal niti Enorokega, čeprav je vedno imel samo še eno roko. Z njo ga je potrepljal po ramenu. Mornariški kapitan ni bil več niti senca tistega, ki je Dimitriju ostal v spominu. Bill sta ga še samo kost in koža. Kostne raze na njegovi lobanji so se že kar dobro razločile. Lica je imel tako udrta, da sta se kožnati opni, ki sta jih prekrivali, v ustni votlini že dotikali druga druge. Usta je imel preklana le še na

vzgor, zato se ni mogel niti nasmehiti, kot je to storil Novinec. Ta sicer ni bil videti tako ostarel kot drugi, toda nič manj izgubljen. Njegove oči so bile nenavadno izbuljene in štrlele so narazen, tako da ni bilo mogoče ugotoviti koga opazujejo. Obrvi in trepalnice ni več imel, vse njegovo čelo so prekrivala goste brazgotine. Koža je bila razsekana kot od udarca s knuto.

— Cvet naše bivše ustanove, je predstavljajenje zaključil Edvin, nato pa naštel nekaj imen, za katera Dimitrij ni še nikoli slišal, a so vsi bili bivši tajniki, referenti in inšpektorji. Njegov pogled je iskal inšpektorja Kosa, toda zaman. Zdaj je tudi razumel, da je ob njegovem prihodu vladala v prostoru popolna tišina. Tako kot drugi tudi on ni čutil potrebe, da bi govoril. Drug za drugega so bili popolnoma nezanimivi, njihovi prazni pogledi se niso niti križali.

Čez nekaj trenutkov je Edvin dal znamenje z roko in možje so se neslišno porazgubili po naslanjačih. Tudi Dimitrij se je zleknil v svojega in z očmi sledil Edvinu, ki se je povzpela na vzvišen prostor in za mizo, za katero je bilo dvajset stolov, zavzel mesto predsedujočega. Izza govorniškega pulta je bilo videti samo njegovo glavo in roke. Potekli so dolgi trenutki, ne da bi dal od sebe kakršenkoli glas. Tudi tišina v dvoranj je bila popolna, slišati ni bilo niti diha. Potem pa je v prostoru nenadoma odjeknil kovinski glas, ki je spominjal na gong.

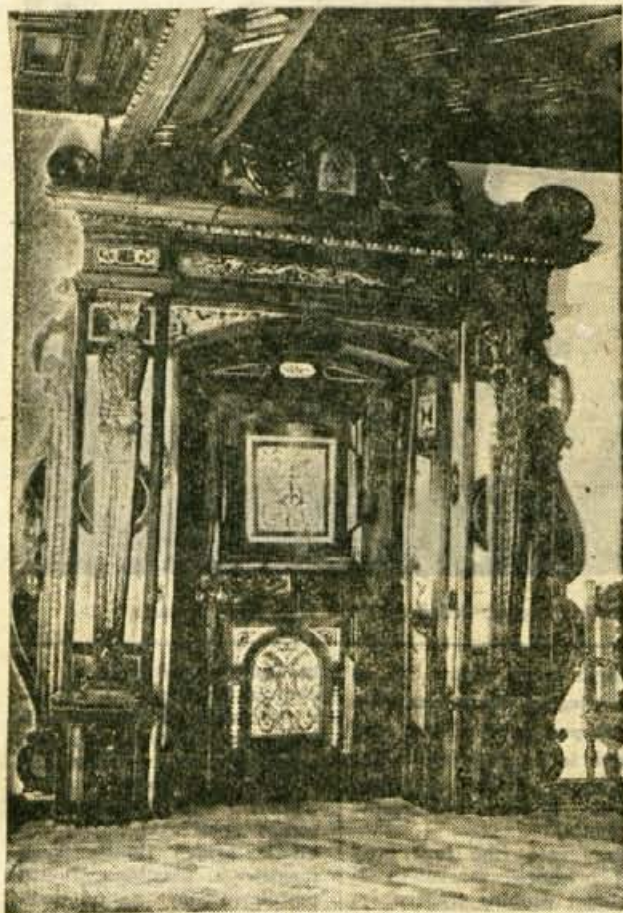
Načelnik Edvin je spregovoril. Njegov globoki, nekoliko zamolčki in hreščeči glas je hkrati zadonel z vseh strani dvorane, vendar ga Dimitrij ni videl, da bi bil sploh odprl usta. Ozrl se je za skritimi zvočniki, a ni odkril niti enega. Potem je samo še poslušal.

— Zbrali smo se, da počastimo spomin enega od največjih sinov našega mesta, je gladko in z močjo, ki je ni bilo mogoče pripisati njego-

(Nadalj. s 1. strani)

plenični nosilec ločena na dva dela in pozimi zaradi razsežnosti skoraj neuporabna. Podobni primeri mestnih hiš z zborovalnico v I. nadstropju

so znani tudi od drugod, npr. iz Ljubljane. Stebrišna dvorana v pritličju bi v kranjskem primeru služila le tržnim potrebam ob sejmskih dneih in verjetno kot skladišče

Mestna hiša v Kranju. Renesancna dvorana z lesenim rezljanim portalom iz leta 1638

Mestna hiša v Kranju

za blago trgovcev od daleč.

Siroki vhod, ki je vodil s ceste v stebriščno dvorano, je bil kasneje večkrat prezidan, podobno kot gotško oblikovana in pravokotno zaključena okna v severni, zahodni in vzhodni steni, ki so jih sredi 19. stoletja nadomestile pravokotne odprtine oziroma portal v zahodni in vzhodni steni. V istem času so s pomočjo zidov, ki so se v temeljih ohranili do danes, prvotni dvoranski prostor razdelili na več samostojnih celic in v njih uredili mestne zapore. Obenem so prvotno raven tal dvignili do višine uličnega tlaka. Prav tako so v tej dobi prislonili k vzhodni fasadi pravokotno oblikovan prizidek, ki je v pritličju in v nadstropju krit z banjastim svodom. Tu vodijo stopnice iz pritličja v II. nadstropje. Da bi pridobili stavbišče za novo pošto postopje, so tik pred drugo svetovno vojno podrli dvorišni trakt Mestne hiše z arkadnim hodnikom. Novo pošto postopje in preostali del mestne hiše so združili v eni črti. Stari rotovž je tako na eni strani izgubil svoj izolirani položaj na meji med glavnim in nekdanjim t. i. Svinjskim trgom ter Poštno ulico, na drugi strani pa so nove okoliščine močno poškodovale enotnost in oblikovno uglašenost njegove arhitekturne podobe.

Prostori v I. in II. nadstrop-

ju stavbe so kriti z ravnimi stropi. Stolpič na strehi ima baročno oblikovane odprtine in piramidasto streho s kranjskim grbom nad jabolkom. Streha stavbe je nižja od sosednjega glavnega trakta, obenem pa je ta del zamaknjen od dane linije trga za okrog 2 m. Prazni prostor v zamku je že od nastanka stavbe v prvi polovici 16. stoletja zapolnjevala pritlična lopa, ki jo omenja listina iz l. 1511. Tu je bilo verjetno tako kot v Ljubljani zbirališče meščanov. To starejšo lopo je v prvi polovici ali sredi 19. stoletja nadomestila v tedanjem klasicističnem slogu zgrajena stebrišna lopa, izpod katere vodi danes preprost pravokoten vhod v dvorano s stebri.

Sosednji južni trakt stavbe je tesno prislonjen k prvemu. Isti rdeči ton fasade in oblika oken dajeja vtis enotne arhitekture. Vendar je desno krilo popolnoma drugače organizirano kot stavba ob Poštni ulici. Sredi fasade je portal, ki kaže po obliki loka (oslovski hrbet) še tipične gotške stiline poteze, a ga renesančni odbijač in v rustiki izdelani podboji postavljajo že v 17. stoletje ali v skrajnem primeru v konec 16. stoletja. Okenske odprtine imajo renesančno-baročne profile, dvojno okno — bifora v II. nadstropju pa je oblikovana tipično renesančno. Spodnja veža ima banjast

svod, ki ga prekriva bogata mreža dekorativnih in za renesanso posebno za l. pol. 17. stoletja značilnih grebenov, ki po obliki spominjajo na gotške rebraste svode in jih najdemo tudi v drugih generjskih mestih — Radovljici, Škofji Loki, Kamniku in Trzinu. V zaključnem delu veže vodi polkrožno oblikovan kamnit portal z gotsko prezanimi robovi v klet. Zdi se da je ta del stavbe najstarejši in da je nastal pred veliko renesančno prezidavo leta 1638, ki je morda rezultat združitve dveh nekdanj samostojnih stavb. Stari arhitekturni deli so bili najdeni tudi v severni steni spodnje veže, in sicer široko odprt lok, ki spominja na odprtine po italijanskem načinu grajenih tržnic oz. odprtih lop. Konservator dr. France Silec prav tako poroča, da so ob restavraciji stavbe leta 1931 pri odstranitvi ometa na pročelju našli več gotško oblikovanih kamnitih ločnih odprtin, podobnih portalom. Nad spodnjo vežo je zgrajena, ki ima podobno organiziran obok kot spodnja. Pravokotno nanjo je ob fasadni steni prislonjena dvorana, ki jo prekriva že baročno občuten kasetiran strop in močnim in bogato profiliranim nosilnim tramom, kateri je dvoje renesančno oblikovanih lesenih portalov s krili in atiko. Eden nosilni

vemu telesu, govoril Edvin. — Vest o njegovi smrti je še posebno močno odjeknila med nami, njegovimi bivšimi sodelavci in tovariši. Z njim nismo izgubili samo izrednega človeka, temveč tudi del samega sebe. Zvest svojim mladostnim idealom, je do zadnjega diha žrtvoval samega sebe in iskal pot, mimo katere ne bodo mogli vsi tisti, ki bodo nadaljevali njegovo delo. Njegovega ustvarjalnega deleža mi ne moremo oceniti v celoti, kajti s tem bi si dajali priznanje, ki se ga skromno odrekamo. Seme, ki smo ga sejali, je vzkliklo. Množica meščanov, ki ga bo čez nekaj trenutkov spremila na njegovi poslednji poti, je največje priznanje njegovemu spominu. Pridružimo se ji s ponosnim žarom v očeh in ga izročimo večnemu molku. On ni mrtev, on živi!

— On živi! je s podeseterjeno močjo odjeknilo iz dvorane. Ta odmev je Dimitrija presenetil, zato se ni utegnil ozreti ne na levo ne na desno. Bil pa je prepričan, da je sam ves čas molčal.

Edvin je z negibnim obrazom in s podravajočimi koraki zapustil predsedniško mizo in se napotil proti izhodu. Vstali so tudi vsi ostali in krenili za njim. Med drgetajočimi in le s težavo se premikajočimi telesi, si je moral tudi Dimitrij priznati, da se od njih nič več ne razlikuje in da so njegove moči že skoraj popolnoma opešale. Le s skrajnim naporom vsega telesa mu je uspelo, da je obdržal svoje mesto v vrsti in ga niso vsi prehiteli.

Slj so po hodniku, ki se ni razlikoval od drugih hodnikov in se spustili po stopnicah navzdol. Veža Dimitrija že ni več zanimala. Vso njegovo pozornost je že pritegnil hrušč z ulice, hrušč motorjev, ki se ga je spominjal še z one strani mesta, le da ga zdaj ni več vznemirjal! V veži so nekoliko postali in Dimitrij niti ni opazil, kdaj je ostal sam. Ko je stopil na ulico, je s po-

gledom komaj še ujel vozilo, s katerim se je odpeljal zadnji od njegovih bivših tovarišev. Pomahal mu je z roko, kot da ga vabi s seboj. Naslednji hip so se tudi pred njim odprla široka vrata bleščeče zlikanega odprtega avtomobila. Ljviran šofer mu je z vljudnimi kretnjami pomagal na sedež. Potem je stroj zahrmel in se zavil v oblak modrikastega dima. Vozilo je zdrvelo v ulico. Zverženi in nagibajoči se zidovi so bežali v ozadje. Očem se je ponujalo preveč podob, zato niso mogle slediti niti eni.

Sele v predmestju, ko so se hiše začele redčiti in pot ni bila več ravna, se je stroj nekoliko umiril. Dimitriju je v ušesih pošumevalo, kot da stoji na obali razbesnelega morja in pogled so mu zastirale zdaj modrikaste zdaj oranžne meglice. Kljub temu je, čeprav nejasno, spremljal velike gruče meščanov, ki so hitele v isto smer kot on. Vozilo se je premikalo vse počasneje in počasneje, ljudi je bilo vedno več, zgrinjali so se v nepregledno množico, ki je končno tudi zaprla pot vozilu. Ko so ljudje, katerim ni videl obrazov, odhiteli dalje, ga je šofer s skrajno pozornostjo in uslužnostjo odvedel nekaj desetnih korakov proč od avtomobila.

— Tu smo, je rekel, zgrabil Dimitrija okoli kolen in ga sunkovito dvignil, kot da hoče z njim poleteti pod nebo.

Ko se je Dimitrij zavedel, da stoji na svojih lastnih nogah, se mu je razjasnil pogled in zaznal je zvoke, ki so prinašali vanj občutek popolnega prerorenja. Ozrl se je okoli sebe. Stal je na visokem kvadrastem podstavku iz granita, kakršnih je bilo v bližini še več, razvrščenih brez reda. Stal je sredi razsežne planjave osamljenih grobov. Do koder je segalo oko, temu pokopališču ni bilo videti meje. Nad vsakim grobom je stal kamnit kvader in na njem pokojnikov kip. Ker so bili vsi precej oddaljeni od niega, ni nobenega pre-

paznal in je lahko ugotovil le to, da so podobni tistim, ki jih je izdeloval načelnik Sarti.

Precej vstran, na njegovi desni, se je bila v temen krog zbrala množica, ki je bila približno iz mesta. Bila je nema in negibna. Ker je stala zadosti visoko, je videl, da je otrpnila okoli odprtega groba. Vse glave so bile sklonjene v isto vanju. Sprevod s krsto se je že bližal jami. Prhalna godba z medeninstimi instrumenti, ki so se bleščali v poletnem soncu, je igrala žalno koračnico. Nebo je bilo čisto kot otrokova zena. Sveže, mlado zelenje, ki je pokrivalo planjavo, je valovilo v rahli sapi, ki se je plazila čisto pri tleh. Tedaj so se v daljavi oglašili zvonovi, zganila se je zemlja in zanihala proti nebu. Dimitrij je stal togo zravn in se ni poskušal niti zganiti. Ostra bolečina mu je prebodla prsi in ga stisnila za grlo. Iz oči sta se mu udrila dva potoka solz in preplavila obraz.

Tedaj je zaslišal glas z leve. Tudi tam je igrala godba, toda ne žalne koračnice. Zagledal je skupine mladih ljudi, razvrščene v oddelek, ki so korakali čez pokopališče in niso bili namerni k pogrebu. Korakali so strumno in hrupno prepevali. Nad njihovimi glavami so odločno plapolale zastave. Spredaj pred vsemi je stopal Srečo Prodajalec. Toda Dimitrij ni niti za hip pomislil, da bi se spustil na tla. Njegov pogled se je vrnil k odprtemu grobu. Prav tedaj so vanj spuščali krsto. In množica je še bolj sklonila glavo.

Dimitrija je od temena do peta presekala mlada bolečina. Utihnili so vsi glasovi in čutil je, da se nič več ne more ganiti. Oči so mu za hip zdrsnile po bližnjih kipih, potem pa se je vrnila okolica ugreznila v neprodorno temo. Povlečen je videl, kako njegovo delo od spodaj navzgor kameni. Naslednji trenutek je bil samo še katan

in njena bodočnost

Stavba je eden najodličnejših primerov renesančne arhitekture v Sloveniji. Po svojem tipu pripada renesančnim dvorcem, ki so nastajali v 16. in 17. stoletju na Gorenjskem (grad Drnča v Dvorski vasi, plemiški oz. fužinarski dvorci v Radovljici, Kropi, Železnikih itd.) in za katere je značilna oblikovna bogata centralna veža, ki stoji pravokotno na smer fasadne stene. V zvezi z oblikovanjem zunanje stavbene lupine je značilen poudarek na osrednji fasadni osi: v prtiličju je bogat portal, nad njim v I. nadstropju dvojna pravokotna vrata z balkonom, ki obenem rabi za nadstrešek glavnega vhoda, in končno v drugem nadstropju dvojno okno — bifora.

V 16. in 17. stoletju je bila hiša last poplemenitenih meščanskih rodbin Adlmann, Weinacht in Strupl. I. 1758 se omenja posestnik in trgovec Fr. Simon Jugovič. Pozneje je stavba večkrat menjala lastnike. Kristijan Geiger, trgovec in kavarnar, je leta 1853 zabeležil na podstrešju našden in baje v kamen vklesan napis, ki govori o obisku nadvojvode Ernesta Železnega v tej hiši v začetku 15. stoletja.

Prve predloge za združitve stavbe z rotovžem v enotno stavbo telo zasledimo že leta 1743, ko se Kranjčani potegujejo za nakup te hiše, ki je bila takrat v lasti patriarhijske rodbine Weinachtov in v kateri bi radi namestili uradne občinske prostore, ki jim stari razpadajoči rotovž ni mogel prav služiti. Vendar je občina lahko uresničila ta načrt šele l. 1921. Restavratorska dela je vodil prof. Grobenc, nadzoroval pa Spomeniški urad v Ljubljani. Ob tej priliki je stavba v I. nadstropju dobila nov kamnit balkon namesto nekdanjega železnega in nova izložbena okna v prtiličju.

Prvi koncept ureditve objekta je predvideval le najnujnejša vzdrževalna dela in prilagoditev stavbe predvsem muzejskim namenom brez večlega upoštevanja prvotne funkcije stavbe. Najdbe prvotnih stebriščnih konstrukcij, vhodov in drugih arhitekturnih delov so spomeniški pomen stavbe dvignile v toliko meri, da so pri urejanju poslopja dobila prednost restavratorsko-konzervatorska načela.

Restavratorski posegi so v predelu poznogotske mestne hiše predvsem obnovili nekdanjo podobo stare stebriščne dvorane. Odvečni zidovi so bili porušeni, poznogotski stebri in polstebri izluščeni izpod cementnega plašča, stene, obok in njegovi nosilci utrjeni, vzpostavljena je bila prvotna višina opečnega tla in v bližnji prihodnosti bodo restavrirane tudi nekdanje poznogotske okenske in vhodne odprtine, katerih

ostanki so se našli v zahodni in severni steni dvorane. Po adaptaciji bo prostor dobil prvotni značaj in tako postal morda eden najprivlačnejših poznogotskih ambientov, kar jih pozna naša mestna arhitektura. Poleg muzejske funkcije (stalna razstava srednjeveškega stenskega slikarstva in plastike, občasne kulturne prireditve, predavanja za šolsko mladino, predvajanje strokovnih filmov

itd.), naj bi dvorana dobila tudi turistični značaj in postala dostopna našim in tujim turističnim gostom. V ta namen bodo prostori v prtiličju severnega trakta usposobljeni za posebne turistične aranžmaje, sprejeme itd., ki bodo združeni s kvalitetnimi kulturnimi prireditvami. V arhitekturno bogatih, z renesančnimi grebenastimi svodi prekritih vežah prtiličja in I. nadstropja nekdanje

plemiške hiše, ki jih pravkar restavrirajo, bo urejena stalna kiparska zbirka. Njej se bodo v I. nadstropju pridružile ostale muzejske razstave — umetnostno-zgodovinska v veliki renesančni dvorani in arheološka v ostalih prostorih. Tudi II. nadstropje, kjer so sicerčasno upravni prostori, delavnice in pisarne za kustose, bo že pred pomladjo dobilo poseben prostor za manjše, a po gradivu dragocenejše razstave. Mala renesančna dvorana v I. nadstropju in Mala galerija v prtiličju hiše bosta še v naprej služili staremu namenu,

prva za predavanja in prireditve, ki jih organizira Klub kulturnih delavcev v Kranju in druga za občasne muzejske razstave. Tako bo za Prešernovim spominskim muzejem Mestna hiša že drugi objekt v Kranju, ki bo restavriran in preurejen služil muzejskim in kot smo videli tudi ostalim kulturnim in vzgojnim prireditvam. V ne majhni meri pa bo z njimi in s svojo dragoceno arhitekturo in opremo prispeval tudi k pozitivni turističnega prometa v mestu.

C. Avguštin

Gotski slikani strop pri Juriju nad Bistrico

Naključno odkritje nad Bistrico pri Tržiču — Pomemben prispevek za proučevanje poznosrednjeveške umetnostne ustvarjalnosti — Ker ni denarja, akcije še niso izpeljali do kraja

Večkrat je naključje posrednik novih kulturnih vrednot, katerih morda ne bi imeli možnosti spoznati in za

jo sv. Jurija na konju, ki končuje zmaja. Po času svojega nastanka, zasnovi in oblikovanju je strop pri sv.

njeni slikani stropi pri nas zelo redki. (sv. Peter pri Prilozu nad Kamnikom in dr.)

Zavod za spomeniško varstvo v Kranju je v letu 1965 skušal novoodkriti strop restavrirati, žal pa svojega namena ni mogel izpeljati, ker ni bilo sredstev, ki bi omogočila izvedbo, te za našo umetnostno in kulturno preteklost pomembne akcije.

Kasetirani strop s kompozicijo sv. Jurija iz leta 1698 je bil medtem prenešen v Jožefovo cerkev v Tržiču, kjer v svojem novem okolju dopolnjuje prostor in mu z bogastvom oblik in barv daje

novi kvaliteto. Gotski slikani strop, s svojimi za gotiko značilnimi barvnimi toni, ki so ohranili še mnogo svoje prvotne svežine in topline bo restavriran letošnjo pomlad in bo znova pridobil svojo nekdanjo neokrnjeno obliko in lepoto.

Tako bo po dokončanih restavratorskih delih pri Juriju nad Bistrico, za našo umetnostno zakladnico pridobljen še en kulturni spomenik, ki bo skoraj v celoti ustvarjal toplo in pristno vzdušje gotskega prostora s skladnostjo slikanega stropa, rebrnsto obokanim prezbiterijem s šilastim slavoelkom in kasneje tudi odkritimi in restavriranimi poznogotskimi freskami domačega slikarja Jerneja iz Loke.

Olga Zupan

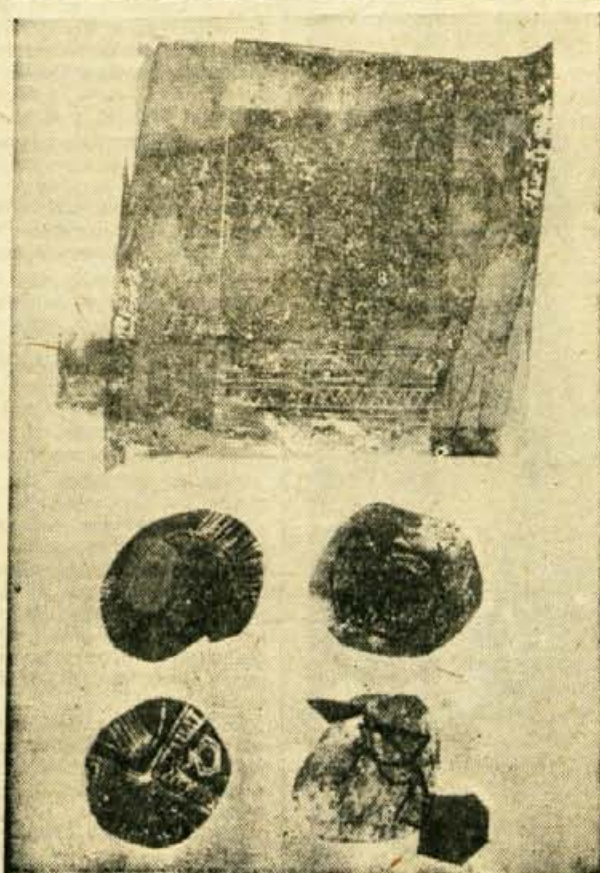
Renesančni stolp pri sv. Juriju nad Bistrico. Foto: Olga Zupan

katere bi bila okrnjena naša umetnostna zakladnica. Prav tako naključje je pomagalo pri odkritju lesenega slikanega gotskega stropa v mali enoladijski gotski cerkvi sv. Jurija nad Bistrico pri Tržiču.

Na obronku, nasproti razvalin starega gradu Altguttenberga, prvotnega domovanja plemiške rodovine Lambergov, kasnejših gospodarjev na gradu Kamnu pri Begunjah, stoji gotška, v času baroka prezidana cerkev z gotško obokanim prezbiterijem in gotskim šilastim slavoelkom, ki pod beležem še krije freske slikarja Jerneja iz Loke iz prve četrtine 16. stoletja. Doslej je prekrival ladjo lesen kasetirani in slikani strop v živih barvah s cvetličnimi motivi in vitičasto ornamentiko ter v osrednjem glavnem polju predstavlja kompozicijo

Juriju soroden kasetiranemu in poslikanemu stropu cerkve v Gostecah pri Škofji Loki.

Pri obnovitvi stropnih nosilcev poleti 1964. leta se je pri snemanju stropnih kaset odkril starejši, prvotni gotški slikani strop. Tega so uporabili za osnovo, ko so ob koncu 17. stoletja, z uveljavljanjem novega likovnega sloga, pritrtili nanj renesančno občuteni zgodnjebaročni kasetirani strop, ki je barvno in oblikovno bogatil prostor preproste enoladijske cerkve. Odkritje lesenega z motivi gotskega krogovičja poslikanega stropa pri Juriju nad Tržičem je zelo pomembno za izpolnitev vrzeli v proučevanju poznosrednjeveške umetnostne ustvarjalnosti, saj so podobni ohr-

Milan Batista: Zgodovinski zapisi III., 1966, barvni lesorez

Nagelj s pesnikovega groba

Nekaj novih ugotovitev

Kranjsko Prešernovo gledališče bo za letošnji Osmi februar vprizorilo za oder prirejeno novelo Avgusta Senoa »Karanfil s pesnikovega groba«. To bo, kot nam je doslej znano, prvi poskus presaditve te mikavne umetnine hrvaškega romanopisca v odrsko obliko. Uprizoritev bo zares le poskus, saj so bili prireditelji spriči skopih akcijskih zapletov v dilemi: predstaviti delce v običajnem odrskem smislu ali le koncertno kot recital z glasbenim ozadjem. Po skoro dvomesečnih premišljanjih so se odločili za to poslednjo formo, torej za koncertni recital; kdaj drugič bi kazalo stvar poskusiti v konvencionalni odrski izvedbi.

Le zakaj pa je bilo, prav to mladostno delo Avgusta Senoa izbrano za letošnje proslavo spomina tako ljubelega nam Vrbanana? Morda bo pojasnila dovolj, če povemo kako navdušeno je vzkliknil ob branju te novele resnobni literarni ocenjevalec izpred sedemdesetih let, doktor Josip Tomlinšek. Zapisal je, »da še ni nihče tako čuteče in dehteče proslavil pozicij našega Prešerna in pesnika samega kakor Senoa s svojo povestjo.«

In res! Zgodba je kaj lepa in preprosta: mlada zagrebška gimnazijca, Senoa in njegov prijatelj, se odpravita na počitniško potovanje v Slovenijo; za nekaj dni se ustavita

Dr. Alfonz Moše

tudi v Kranju, kjer ima Senoin sošolec sorodnike v gostilni Pri stari pošti; tu spoznata dekle, ki jima odkrije lepoto Prešernove pesmi; na pesnikovem grobu se prijatelja zobljubita, da boata ostala zvesta svojemu slovanskemu rodu; prisotna deklica jima da v spomin nagelj s Prešernovega groba; ko pa se sošolca vrneta z izleta po Gorenjski spet v Kranj, najdeta ljubljeno dekle mrtvo; le posušen nagelj v Poczijah je spominjal Senoa še dolgo na davni dogodek v Kranju.

Novela »Karanfil s pesnikovega groba« je bila prvič natisnjena l. 1878. Izhajala je v zagrebški literarni reviji »Vijenac« in sicer v nadaljevanjih. Listu je bil urednik sam Avgust Senoa.

Snov novele je prav očitno avtobiografska, sam avtor ji je dal tak izrazit pečat. Seveda pa je pisana z določeno pesniško svobodo, ki ji tudi pravimo »licencia poetica«. S to pravico pesnika, je pač nekatere dogodke strnil.

Toda le to! Sicer pa je zgodba kot življenje samo.

To nam utegne dokazati tudi tale droben podatek: prav do nedavnega je veljalo, da je glavna junakinja, Mayerjeva posvojenka Nežica, pravzaprav izmišljena pesniška figura, ustvarjena pač zaradi potrebe pri idejni zgradbi novele.

Se l. 1952 je zapisal eden od vodilnih naših prešernoslovcev: Nežina nenadna smrt na koncu najbrž ni zgodovinsko izpričana, pač pa umetniško kot dobrodošlo romantično sredstvo pripovednika, da je sploh mogel zaključiti povest.

K takim mislim so bravce in razlagavce naše novele bržčas zavedle vse one sirote, ki jih je v svojih delih Senoa tako rad vpletal in veličal. In še dejstvo, da je bil Avgust Senoa kot pisatelj izrazit romantik, otrok svoje dobe. Kdo ne pozna njegovih številnih romanov, pisanih z najbujnejšo fantazijo pa čeprav nosijo pridevke, da so zgodovinski? Naštejemo le nekatera najbolj znana taka dela: Zlatarevo zlato, Turapoljski top, Čuvaj se senjske ruke, Seljačka buna, Kameni svatovi, Kanarinčeva ljubovca, Prijan Lovro in dr.

Vendar se nam je kar nekam upiralo, da bi se sprizgnili s trditvami o zgodovinsko nelzpričani Nežici. Tembolj, ker nam je bilo pred očmi splošnoveljavno mišljenje naših slovstvenikov, da je prav ta Senoina Nežica poleg Tavčarjeve Mete v Cetju v jeseni, ena najlepših umetniških figur slovenskega dekleta.

Spričo tako laskavih trditvev, bo pač opravičljiv naš raziskovalni nemir, ki nas je gnal v pregledovanje starih kranjskih matičnih knjig. Slutnja ni bila prazna! Res smo našli podatke, ki eksistenco Nežice trdno izpričujejo:

Dne 27. maja l. 1858 je v hiši Kokrško predmestje št. 1 (t. j. bivša gostilna Pri stari pošti) umrla zaradi hitre pljučnice 18 letna Mayerjeva posvojenka Marija Tavčar; pokopal jo je dne 29. maja kapitan Anton Meznarec.

Da je bila prav ta Marija Tavčar življenjski model za Senoino Nežico nam ne izpričujejo le nekateri točni podatki (hiša smrti, pripis »Mayerjeva posvojenka«, čas smrti in narava bolezn) pač pa tudi starost.

Dopustili smo maloprej možnost, da je Senoa izkoristil poetsko licenco vsaj v tem, da je nekatere dogodke, časovno oddaljene, strnil. Tako domnevamo, da je bil Senoa s prijateljem Alfonzom Mošotom (v povesti imenovan Albert) prvič v Kranju že l. 1856. Ze tedaj je moral spoznati kako lepotico, vneto častilko Prešernovo. Bilo ji je takrat komaj rosnih 16 let... Za Nežino smrt je Senoa pač lahko pozneje zvedel od svojega prijatelja, Mayerjevega sorodnika. — Sedaj nam iznenada postane tudi ljubezenska situacija v noveli dosti verjetnejša in bolj sprejemljiva: golobrada gimnazijca sta pač mogla dvoriti šestnajstletnici, nikakor pa, vsaj v tistih časih, že zreli osemnajstletnici.

Se neka podrobnost iz novele, ki nam potrjuje realno osnovo pisateljevih opažanj: o gospodarju Janezu Napomuku Mayerju, ki je takrat

vodil gostilno »Pri stari pošti«, govori Senoa kot o bolnem, utrujenem možu, z bledečimi in upadlimi lici.

No, in komaj dobro leto po smrti svoje posvojenke Marije Tavčar (v noveli imenovane za Nežo) najdemo v »Registru umrlih« pod datumom 20. septembra l. 1859 zapis tudi o smrti Janeza Nepomuka Mayerja, ki je umrl kot 43-letnik za vodenico...

Se ime Nežice ni popolnoma izmišljeno. Senoa je dal to ime deklici pač zato, ker ji je bila krušna mati res Neža, rojena Pečarjeva iz Podkorena pri Kranjski gori. Poročena je bila z Mayerjem, lastnikom Stare pošte. Pozneje, po smrti svojega moža se je drugič poročila z vdovcem Jakobom, Jalnom lastnikom sosednje imenitne krème »Pri jelenu«.

Letnico 1856 za doživetje zgodbe si lahko utrdimo tudi z dejstvom, da je Senoin prijatelj Alfonz Moše (t. j. Albert) obiskoval zagrebško gimnazijo do šestega razreda, do leta 1856; sedmi in osmi razred je Moše dokončal in maturiral v Trstu. Torej je bilo potovanje v Slovenijo izvedeno že pred Senoino maturo l. 1858. Zato ne smemo tako doslovno vzeti onih besed že ostarelega pisatelja:

»dvadeset godina drijema karafil u tom papirnatom grobu«. Preteči je moralo pač že 22 let...

Da je Senoa res tako postavljaj mozaik svojih pripovednih spisov iz obilja domišljiskih pa tudi resničnih doživetij, nam izpoveduje sam:

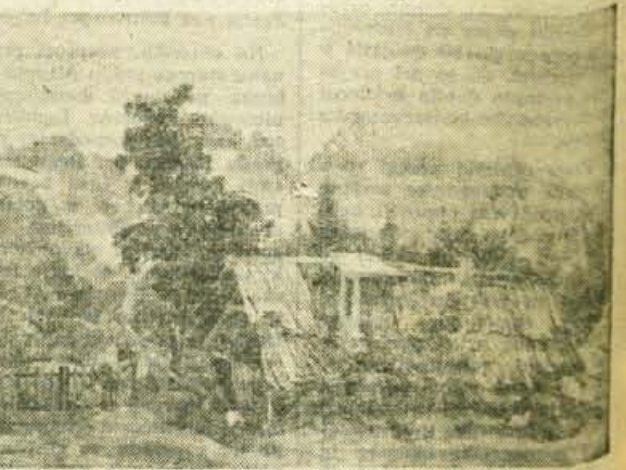
»Ideja zametne se dakako u jedan hip bud s kojega god vanjskog povoda. Ali od ideje do tiska je put vrlo dalek, ako i po vremenu može biti kratak. Ali dok se to sjeme razvija u potpun organizam u tvojoj duši, dok svaka osoba postane živom, dok se ta živa cjelina jasno izvane iz magle naslućivanja, do toga ih oče se puno. Ona istom može sjesti pa pisati, prije ne valja.«

Senoina novela je že vrsto let priljubljeno šolsko čtivo. Generacije mladih ljudi so ob čitanju ali poslušanju »Karanfila« vzbujale Prešerna, njegove Poczije in »starodavno gorenjsko mesto Kranj. Novela je hkrati en sam zanesen odjek Senoine ljubavne do bratov Slovencev.

Torej razlogov več kot dovolj, da smo prav »Nagelj s pesnikovega groba« izbrali za letošnje počastitev Prešerna. — CRTOMIR ZOREC

Janaz Sedej: Zimska krajina, 1966. olje

Ljubo Ravnikar: Motiv s Srednjega vrha, 1962, akvarel

Dr. Avgust Senoa 1838—1881

sena na Begunjščici

Ije. Tudi tekem, kdo bo prvi zavriskal na pobočju Begunjščice, ni manjkalo. Takoj, ko so prišli gor, so zazvenele kose po rosnih planinskih travah. Kmalu je zažvelo po vsem pobočju strme Begunjščice: na Poljanskem robu, Mrhnečem plazu, Zatrepu, Spanskem brdu, Roži, Predalih, Črtenu in drugod. Prvi dnevi so minili v glavnem

v košnji. Za kosilo ni bilo časa; kos kruha in nekaj mesa zraven, to je zadostovalo. Mrzlo vodo je prinesel deček od studenca Roža v breniti ali putrihu. Še pipa tobaka — in kose so spet zazvenele.

Dekleta v rdečih rutah so pridno obračala travo. Proti večeru so naredili podoigrovalne planinske kupe, ki so skoraj nepremočljivi — za primer, če se vreme skisa. Zvečer je pod Bogatinovimi in Becovimi vislimi zaplapolal ogenj v temo avgustovskega večera. Ajdovi žganci, kava in — ker je planšarstvo na Planinci in Prevali še cvetelo — še kos kruha s sirom ali smetano; to je bilo za večerjo, potem pa še vriskanje, petje in dosti šal, dokler niso vsi pospali po dišečem senu.

Naslednji dan proti poldnevu je seno spet zašumelo. Popoldne je pričel fant pripravil ogrado kope; 5 m dolg kol je čvrsto zasadil v luknjo, v kateri je tičal že prejšnje leto. Opirali so ga

Kozolec na Podblici

štirje manjši koli. Seno namreč ni smelo biti na tleh, ker bi plesnilo; lepo so ga naložili okoli droga. Na vrh so dali smrekove vejice in kopo lepo ogladili zaradi dežja. Nato so na drog natakneli velik kos ruševja, ki so ga s težavo zveliki na vrh kope; ruševje bo ščitilo kopo dežja. Ko je bilo vse to narejeno, je fant zavriskal s ko-

pe, da so vsi vedeli, da je narejena; vsi so se mu odzvali.

Ko se je pričela zima, so fantje s sanmi zgodaj zjutraj, še pred svitom, odšli na planino; mrzel zimski veter jim je bril v obraz. Ko so prišli na zasneženo planino, so se pojezili nad gamsi, ki so nekatere kope razbrskali. Seno so povezali s srobotom v bremena, ki so jih lepo ograbili. Potem je prišlo najlepše: bremena so zvezali skupaj, se naslonili nanje in zdrčali po pobočju navzdol.

Ko so se ustavili, so potegnili bremena do sani, jih naložili in se odpeljali domov. Doma je bila mala pojedina.

Tudi sedaj še nekateri ljudje hodijo kositi, a ne več v Begunjščico, temveč v Oševnike ali na Dobroč. Seno shranijo v visli, ki so narejene iz brun in pokrite z lubjem ali deščicami. Pozimi ga povežejo v bremena in odpeljejo. Toda takega vzdušja kot nekdanj ni več in ga gotovo tudi ne bo.

Peter Gašperin
Begunje 53

Sušenje krme

V specifičnih geografskih in zlasti klimatskih razmerah so nastali kozolci, za Slovenijo značilne gospodarske zgradbe, kakršnih drugje po svetu skoraj ni, zato so slovenska posebnost (pa niti celotno slovensko nacionalno ozemlje jih ne pozna).

Medtem ko žito sušijo na Gorenjskem izključno v kozolcih in na ostrveh, pa sušijo krmo (deteljo, seno, otavo) tudi na tleh, če je vreme primerno, če je sončno. Pokošeno seno čez dan raz-

mečejo po travniku in obračajo, na večer ga — če še ni suho — zložijo v kupe, da ga ne dobi rosa. V kupe ga zložijo tudi, če se pripravlja k dežju, pa ga ne morejo pravočasno spraviti v kozolec ali pa če je kozolec že poln. V planinskih pašnikih (senožetih, ki jim pravijo rovti in kjer kosijo le enkrat) sušijo ponekod samo na tleh (npr. v Bohinju na Uskovični in na senožitih pri Rudnici v Zgornji dolini, kjer majhnim kozolcem pravijo branica), at

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

131

Ne brigajo ga vojna poročila. Ne zapleta se v pogovore z drugimi, ki se jeze nad Avstrijci, ker niso že s prvim naletom strli Srbije. Nasprotno! Srbi so Avstrijcem trd oreh. Prvi avstrijski nalet je bil prav te dni razbit in se je spremenil v poraz na neki planini s imenom Cer. Avstrijci so prave reve. Lahko jih je srašč, če pomislijo na nemške uspehe proti Belgiji in Franciji, pa je francoska vojska vse drugače oborožena kakor srbska. In razen tega je Francija velesila, a Srbija nepomemben pritlikovec.

Taki pogovori gredo mimo njegovih ušes, vendar je od dne do dne nestrpnjši. Dan za dnem vprašuje starega poštarja, ki raznaša že trideset let pisma penzberskim meščanom, če ima kako pismo zanj.

Ne, pisma nima. A neka razglednica je prišla zanj, a jo je dal očetu.

«Vso pošto mi prinašajte osebno v tiskarno,» zahteva. Boji se, da bi kdo od domačih zvedel za njegovo razmerje z Anno.

«Da, bom, če tako želiš in če ne moreš strpeti do kosila,» ga pismoša tika.

«A kdo mi je pisal? Se spomnite?»

«Hm, nisem prebral, a mislim, da žena. Pismo je bilo naslovljeno na otroka. Slatko? Slatko? Cuden ime si dal sinu.»

Torej je pisala Stefi? A Anna? Zakaj mu ne piše? Seveda, pisal ji je v Milje. Pisal na slepo srečo! A nje najbrž ni v Miljah. Moral bi ji pisati na Dunaj.

Toda že naslednji dan se razveseli pisma, ko na njem vidi naslov, napisan z Annino roko.

In tudi odgovor na njegovo prošnjo je tu, spozna po kuverti z uradnim pečatom.

Obraz mu žari od sreče, ko odpira pismo, potem pa se mu v trenutku zmrača.

Pismo je kratko: «Ne vznemirjaj me s svojo vsiljivostjo! Užalil si me! Nisi vreden mojega spoštovanja. Ko bi mi še kdaj stopil pred oči, bi storila s teboj kakor grofica Tiepoli-Orgioni z nesramnim Polimantijem. Zahtevam, da mi vrneš vsa moja pisma, kakor ti jaz vračam tvoja.»

Kakor skozi megle vidi zavoj, ki mu ga ponuja poštar.

«Danes boš zadovoljen! Danes imaš dovolj pošte!»

Torej mu vrača tudi pisma?

«Tako, Anna? Lepo, Anna? Naigrala si se z menoj!» se ga loti bes in, kakor da bi hotel raztrgati Anno, raztrgal njeno pismo na drobne koščke.

Pismoša ga preplašen opazuje, nato pa izgine, kakor da bi se vdrl v tla. Vsaj tako se zdi Francu, ki med trganjem Anninega pisma ni opazil, kdaj je stari in klepetavi pismoša izginil.

«Tako, Anna! Lepo, Anna! A ni še konec!»

Sam je v pisarni, saj je že štirinajst dni delovodja tiskarne. Nabrč z gnevom do zadnjega vlakna zavesti silači v žep neodprto pismo z uradnim pečatom, nato pa seže po papirju in zgrabi peresnik. Z energičnimi potezami se vrže na pisanje in v eni sami sapi napiše pismo, v katerem imenuje Anno uničevalko njegovega živ-

ljenja, vlačugo, ki se je poigrala z njegovo ljubeznijo, zato naj se ne čudi, če ji bo vrnil milo za drago. Njehin pismen ji ne bo vrnil; marveč jih bo poslal Bauerju. Naj stavec spozna, kako mu je natikala roge. Se več! Pisal mu bo, kako si je želela njegove smrti in se ukvačjala celo z morilskimi naklepi. Umorila bi ga, da se ni zbal razkritja in kazni. Tako mu bo pisal. Stavec jo bo pogljal na cesto, saj vlačuga drugega ne zasluži.

Gnev in užaljenost, ker ga je ponižala, mu narekujeta prostaške besede. Tokrat ne prebere, kar je napisal. Z besno kretnjo prepogne pismo in ga zalepi, nato pa ga odnese na pošto. Toda zvečer ko skrije k Anninim pismom še svoja, ga nenadoma zgrabi bolečina.

Razjoče se nad pismi. V njih je njegova ljubezen. Nenadoma mu je žal, ker je oddal današnje pismo in žalil Anno.

Ne, to pismo ne sme napre! Zato steče na pošto in prebudi pismoša, ki ga ne razume, kaj bi rad.

«Pismo? Kakšno pismo? vprašuje. Ko zve, samo vzdihne, pismo je zdaj že na poti, zato mu ne more pomagati.

«Anna je žena nad vsemi ženami. Najlepša. Najčistejša. Edina!»

Stari pismoša misli, da se Francu blede. Samo z glavó zraje, nato pa zapre vrata.

«In jaz sem jo imenoval vlačugo, uničevalko mojega življenja; klical nadnjo prekletstvo!»

Naj bo ženska vlačuga; če jo resnično ljubiš, ti jo ljubezen spreminja v svetnico. Tisočkrat neočasteno bi umil s svojimi poljubi. Prah njenih stopinj bi poljubil.

Ne, tega pisma ne sme dobiti! K njej mora! Ali nima nekje pisma z uradnim pečatom? V njem je odgovor na njegovo prošnjo, A kje ga je pustil? V tiskarni? Na mizi?

Takoj mora v tiskarno!

Toda v tiskarni pisma ne najde. Vse predale je pregledal, prelistal vse papirje. A pisma ni!

Na čelu se mu nabirajo znojne kaplje. Roka mu podzavestno seže v žep po robec, da bi si obrisal čelo, a otipa zmečkano kuvertó. Pismo?

Da, pismo! V pismu je rešitev, dovoljenje za polni list, ki so mu ga bili po prihodu domov razveljavili. Zdaj bo polni list zopet veljaven! In že jutri bo lahko odpotoval v Trst! Morda bo pri Anni še pred pismom? Morda bo lahko pismo celo prestregel, da ne bo nikoli prišlo Anni v roke. Bajje vsa pisma pregledujejo vojaški cenzorji in tako podaljšujejo njihovo pot k naslovljencem. Se bo lahko prišel pravočasno in preprečil, da bi Anna brala žaljivke, ki jih ji je pisal.

Se sreča, da je prav danes prejel to pismo, v katerem je odgovor na njegovo prošnjo. Ni malo ne pomisli, da bi mu lahko prošnjo odbili; ni vojak; ni vojni obveznik. Zato pismo brezskrbno odpre, a takoj nato prebledi in začuti slabost v kolenih.

Nega lasišča in las

Lasišče in lasje so lahko suhi, normalni ali mastni. Nega normalnih las in lasišča je preprosta. Lasje je potrebno umiti na vsakih 16 do 18 dni in pri tem je dobro uporabljati čim bolj nevtralne šampone. Zadnje vodo, v kateri si izpirate lasje, okisajte z limoninim sokom in posušite. Vsakokrat jih lahko namažete z dobro lasno kremo ali oljem.

Mastno lasišče in lasje

Na mastnem lasišču se čisto pojavi prhljaj. Če je tega izredno veliko, je potreben pregled pri zdravniku, da predpiše primerne tekočine za odstranjevanje prhljaja in za masažo lasišča. Na mastnih lasih ne imejte predolgo šarapona in prav tako tega ne otirajte v kožo, kajti s tem samo dražite žleze lojnice, ki začnejo nekaj dni po pranju še močneje izločati in mastiti lasje. Zadnje vodo za izpiranje okisajte in lasje posušite z zmerno toplim zrakom. Če so lasje zelo mastni, jih med enim in drugim umivanjem potresite s posebnim pudrom, ki ga nato skrtajte z las in s tem tudi delno odstranite maščobo. Če pa pudra nimate, si zbršite šop za šopom las z mehkim filtrirnim papirjem ali pa z mehko čisto krpo, ki bo dobro vpijala maščobo.

Če bi si radi naredili pričesko, lasje močno stuširajte s precej toplo vodo brez šampona in jih zbršite s frotirko. Dobro je če mastno lasišče večkrat obsevate s kremenčevim svetilkom. Lasje razčesate na prečke in jih obsevate po eno minuto.

Suho lasišče in suhi lasje

Take lasje si umivajte na tri tedne ali več. Pred umivanjem lasje razčesate na prečko in kožo lasišča namažite s kosmičem vate, namočenim v mešanico oljivnega (60 gr) in ricinovega (40 gr) olja. Ko namažete celo glavo, jo nato še s prsti zmasirajte in se nato pokrijte z ruto in si jo šele po dveh urah umijete.

Samponirajte malo, ne drgnite lasišča, temveč umivajte si lasje. Namesto šampona lahko rabite jajčni rumenjaki, samo morate paziti, da ga dobro izperete. Lasje posušite z zmerno toplim zrakom in po potrebi namažite lasje z lasnim oljem ali kislimo.

— Sestra, spet ste pozabili očala!

Se nekaj splošnih nasvetov za nego las

Krtačenje las je potrebno, kajti s tem odstranjujete umazanijo in prah, hkrati pa pospešite krvni obtok. Vendar pa ne smemo uporabljati krtač iz najlona, temveč krtače iz pravih ščetin. Najlonske ščetine namreč ranijo kožo in ovojnico lasu in lasje se začnejo cepiti. Uporabljajte vedno samo svoj glavnik ter ga vedno čistite in umivajte.

Kot smo že omenili, si pri umivanju ne vtirajte šampona v lasišče, ampak umijte samo lasje. Zadnje vodo lahko okisate z limoninim sokom ali kisom. Lasje sušite z zmerno toplim zrakom.

Presuhtih las nikar ne »tupirajte«, ker s tem uničite ovojnico lasu in lasje izgubijo sijaj in vitaliteto.

Trajnega kodranja in barvanja ne delajte hkrati, ampak naj bo trajna vsaj 14 dni prej. Včasih se začnejo red-

čiti lasje na čelu in na sencih pri tistih ženskah, ki so nosile dolgo časa »konjski rep« ali »figo« in so stalno nategovale lasje v isto smer. Razredčenje las nastane tudi

zaradi stalnega mehaničnega pritiska železnih navijalk, katerimi se ženske zvečer navijajo in z njimi spijo. Da boste popravili lasje, menjajte pričesko!

Če kupujemo tranzistor

Na kaj vse pomislimo, ko kupujemo tranzistor? Ali smo zadovoljni samo s prodajalčevim nasvetom? Ali smo kje prebrali kak reklamni oglas o njem? Morda pa vam je glavno merilo le cena?

Nekdo se odloči na tak, drugi zopet na drugačen način. Nihče izmed nas pa se ne more opreti na točne strokovne podatke, o prednosti in pomanjkanju določenih tranzistorjev. Tako kupimo kar na srečo, no, pa to ni samo pri tranzistorjih.

V nekaterih državah je precej drugače. Kupovalec se

lahko poslužuje strokovnih analiz, ki mu seveda pri nakupu zelo pomagajo.

Poglejmo si podatke uvoženih tranzistorjev.

Čim večji je — tem bolj je! Kajti vsi večji tranzistorji imajo znatno lepšo reprodukcijo tona. Ti tranzistorji porabijo tudi sorazmerno malo električne energije.

— Avionsko pismo za vas!

Prednost manjših tranzistorjev je le v tem, da so zavzamejo veliko prostora in jih kaj lahko prenašamo.

Zanimivo je, da baterije na trajajo enako dolgo pri različnih tranzistorjih. Pogosto menjamo dražjim tranzistorjem dosti bolj poredko baterije kot cenejšim. Pri vsaki vrstah pa se baterije pri glavnem zvoku bolj rabijo.

Japonski tranzistorji slovejo kot najboljši. To mišljenje je lahko zmotno. Pri pregledovanju raznih japonskih tranzistorjev, so strokovnjaki tega ocenili res najvišje, druga pa najnižje.

Otrok in igrače

Pri otroku od tretjega do šestega leta je igra eno izmed najvažnejših opravil. Pri igri otrok kaže željo, da bi se udeleževal življenja odraslih. Kaj pogosto se naša dekletca igrajo mamice, ki perejo, kuhajo in skrbijo za dojenčka. Sinček nam pripoveduje kako čisti avtomobil, se vozi s konjem, je zdravnik in podobno. Otroci izredno vedoželjni. Nikdar ne zmanjka: zakaj, kako. Pogosto otroci razderejo igrače, ker hočejo doznati kaj je v njej. Otroci radi modelirajo iz gline, gradijo preproste stavbe iz kock. Otroci se z veseljem igra v skupini. Igra z drugimi otroki je potrebna, kajti pri tem se malček nauči spoštovati druge in podrežati svoje želje tudi drugim otrokom.

Igra povede otroka tudi k delu. Otroci se srečujejo z različnimi težavami, ki jih mora na samostojen način rešiti. V igri se otrok sprosti in razvedri, igra je neko delo zanj, v igri uresničuje svoja stremiljenja.

Tudi šolar se še rad igra.

— Zaklinjam se, da mu nisem pozirala. On je to slikal po spominu!

Čeprav je njegova igra sedaj drugačna. Zelo zadovoljen je, če sme vzeti očetove klešče ali kladivo, da naredi hišico za ptičke ali posteljico za sestrično punčko. V tem obdobju sta zanj zelo priporočljiva matador in mehanotehna. Sicer sta igrači dragi, vendar se otrok nauči konstruirati, nauči se vztrajnosti, razvija se mu čut za ocenjevanje prostora.

Kakšne naj bodo otrokove igrače? Izбира igrače je precej odgovorna naloga. Otrokova igračka naj bo preprosta, da jo lahko univa, valji po tleh in se sploh z njo lahko brezskrbno zabava. Vedno pa moramo pri izbiri igrače pomisliti na otrokovo razvojno dobo. Kocke ima otrok od drugega do četrtega leta, šah kupimo šolarju. Nikdar ne kupujemo samo takih igračk, ki so nam všeč, vedno se spomnimo na otrokove potrebe.

Čiščenje pohištva

S pravišnim ravnanjem in vzdrževanjem ohranimo pohištvo lahko dolgo časa lepo in uporabno.

Vsako pohištvo je bolj ali manj občutljivo za vročino in vlago. Zato ga odmaknemo od vroče peč in ne izpostavljamo vlagi. Pod vaze in cvetlične lončke moramo vedno postaviti podstavek. Vsak dan zbršimo s pohištva prah s čisto, mehko krpo ali omelcem.

Pohištvo iz surovega lesa zbršimo s toplo vodo in milom ali s toplo raztopino detergenta. Sode ne uporabljamo, ker les po njej posivi.

Lakirano in luženo pohištvo zbršimo z vlažno krpo ali umijemo z blago raztopino detergenta, nato pa splaknemo s čisto vodo in do suhega zbršimo. Po tem očistene površine na temko namažemo z emulzijo lesa in jih dobro osvetlimo s mehko krpo.

Parketna tla hitreje in lažje na tenko namažemo s tekočim parketnim loščilom kot s pasto. Tudi porabimo ga manj. Tekoče parketno loščilo lahko uporabimo tudi za mazanje lesenih oblog in lesenih sten, barvanih tal in luženega pohištva.

RECEPTI

ZASEKA

2 kg slanina, 10 dkg čebule, žlica soli, ščepec popra.

Slanino zrežemo na večje kose ter jo obarimo v kropu, da postane steklena. Nato jo odcedimo, ohladimo ter s čebulo vred zmeljemo, osolimo, popopravimo in dobro pregnetemo. Zaseko damo na tesno v porcelanasto, stekleno ali leseno posodo ter po vrhu zalijemo z ohlajeno čisto mastjo.

PREKAJENE KLOBASE V OLIJU

Prekajene klobase dobro zbršimo in tesno zložimo v kozarce. Nato zalijemo klobase z oljem. Kozarce zavežemo.

GRAHOVA JUHA

25 dkg graha, 6 dkg prekajene slanina, drobna čebula, zelen peteršilj, 2 stroka česnaja, majaron, voda za zalivanje.

Grah najprej namočimo v prekuhani in ohlajeni vodi. Nato ga kuhamo pol ure. Slanino zrežemo na drobne kocke, ter na njej prepražimo zrezano čebulo. Ko je čebula zarumenela, prilijemo kuhan

grah ter pustimo še 10 do 15 minut vreti. Juho vlijamo v mešalnik ter dodamo še vse druge sestavine. Miksamo 1-2 minuti. Juho lahko takoj serviramo.

SATARAS

Poraba: ½ kg manj mastne svinjine, 6 dkg maščobe, 20 dkg paradižnika, 30 dkg sveže paprike, 6 dkg čebule, strok česna, zeleni peteršilj, nekaj žlic juhe, sol, poper in 3 jajca.

Izdělava: meso razrežemo na drobne koščke, lističe ali rezance. Na maščobi pražimo drobne ali na lističe narezano čebulo in še preden zarumeni dodamo meso, solimo, popopravimo in ko se nekoliko prepraži dodamo na kraljice narezano papriko, nekaj pozneje pa še paradižnik. Med dušenjem po potrebi prilivamo juho, vendar mora ostati jed gosta. Osvežimo jo z zelenim peteršiljem, dodamo tri stopena jajca in pustimo, da zakrknjejo. Če ste stepenim jajcem dodali žlico kisle smetane, bo jed še boljša. K satarasu serviramo kuhan krompir, kuhane testenine ali dušen riž.

GLAS pionirjev

Obljuba dela dolg

Pred kratkim smo opozorili pionirje iz Senturške gore na obljubo, ki so nam jo dali, ko smo jih obiskali. Že v prejšnji številki smo objavili njihov prispevek, danes pa objavljamo še dva. Tako so pionirji izpolnili svojo obljubo, vendar pričakujemo, da bodo odslej stalno sodelovali.

Jazbečina pri Sidražu

Blizu nas je velika jazbečina. Med vojno so imeli v njej partizani skrito moko, sladkor, sol, makarone in ostali živeži. Za luknjo sta jim povedali moja mama in teta, ko so ju prišli vprašati, kam bi lahko skrili hrano pred Nemci.

Nekaj živeža sta teta in mami skrili kar doma, vsega pa nista upali, ker bi Nemci, če bi za to zvedeli, prav gotovo požgali domačijo in vse pobili. Mami je peljala dva kurirja, Adija in Grego, prav do luknje, ki je potem služila partizanom za skladišče.

Za jazbečino je zvedelo tudi nekaj nepoštenih ljudi. Prišli so krasti partizanom stvari in so morali zaradi tega kmalu zapustiti jazbečino. Nekaj stvari sta zopet prevzeli mami in teta, kar sta si pač upali, ostalo pa so partizani spravili drugam. Mami in teta sta potem nosili partizanom sprotj vse kar so potrebovali ali pa so hodili po stvari k nam kurirji.

Upam, da bodo nekdanji kurirji prebrali te vrstice in se bodo ob njih spominjali partizanskih časov.

Jazbečina pri Sidražu je sedaj zapuščenca. V jamo se zateče včasih le še kak nepošten človek.

Vinko Drovc iz Sidraža

Spomin na novinarski večer

Ze dolgo je, kar ste bili na naši šoli in ste priredili novinarski večer. Od takrat sem vam še dolžan, saj sem vam obljubil, da bom tudi jaz sodeloval v pionirskem kotičku v »Glasu«. Prosim, da mi zamudo oprostite.

Lepo se zahvaljujem za prejeto nagrado (Peter je namreč nastopil takrat na tekmo vanju — opomba uredništva). Prečital sem že vse lepe knjige, ki sem jo dobil.

Novinarski večer, ki ste ga priredili 28. decembra je bil vsem zelo všeč. Dolgo še ne bomo pozabili godcev, ki so tako lepo igrali. Se posebno v lepem spominu pa je ostal humorist Lipe s svojo rdečo lučko zadaj na suknjiču. Rekel je, da jo ima zaradi varnosti prometa pri nas. Upam, da pri nas ni bil v posebni nevarnosti.

Se enkrat se moram opravičiti, ker se tako dolgo nisem oglasil. Čas zelo hitro mineva in se moram učiti. Spričevala so bila pred durmi, ves čas, ki ga nisem porabil za učenje pa sem bil na smučeh.

Uredništvu pošiljam pionirske pozdrave!

Peter Krivec, 5. razred
osn. šola Senturška gora

Kaj delate v počitnicah?

Zadnje čase dobljamo vedno manj in manj prispevkov za vaš kotiček. Kaže, da so vam počitnice vzele ves prosti čas? Vztrajni so ostali pravzaprav le še pionirji iz Preddvora. Prepričani smo, da bi nam tudi ostali lahko še marsikaj zanimivega poslali.

Med počitnicami se zgodi toliko veselega in zanimivega! Napišite in nam pošljite. Nekateri med vami se ukvarjate tudi s športom. Do sedaj o tem še nihče ni nič napisal.

Se nekaj za pionirje iz Cerkelj. Slišali smo, da so vaši »Odmevci izpod Kravca« doživeli veliko priznanje. Ne bi radi mi o tem pisali. Ze nekaj časa čakamo, da se bo kdo oglašil in tudi ostalim šolam na Gorenjskem povedal kako je bilo.

Se nekaj novega vam moramo povedati. V bodoče bi želeli objavljati tudi risbe. Samo eno sitnost imamo. Radi bi videli, da bi bile narisane s tušem, ker so stroji v tiskarni »skregani« s svinčnikom in vodenimi barvicami. Polzkusite, morda bo šlo!

Uredništvo

Marjan in Matjaž

Dva bratrančka imam,
vesela sta oba,
ves dan po sobi tekata
in s puškami se streljata.
Matjaž bonbone za naboj ima,
Marjan pa se mu smehlja
in bonbone rajši vse
hitro vzame in poje.

Ko pa mrak na zemljo leže,
Indljanca sta oba,
oj, veselo je takrat,
a kaj, ko morata pač — spat.

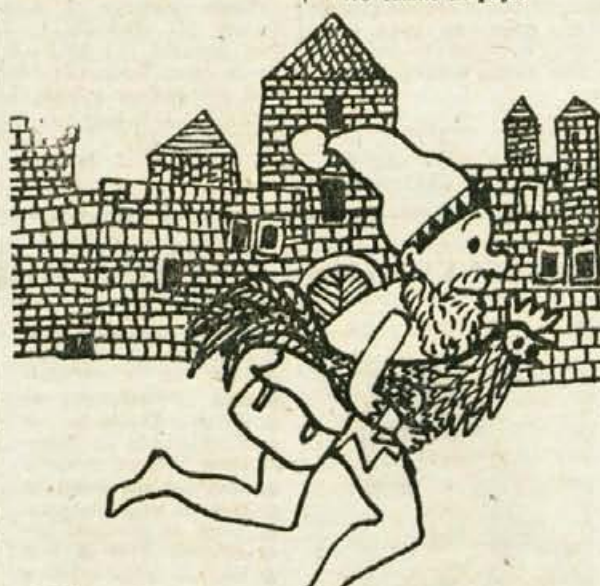
Metka Jerič, 6. a razred
osnovna šola Preddvor

Bele snežinke

Prišla je starca zima
s koškom snežink
in jih razsula po poljih
ter gozdnih poteh.

Polja so se zableščala
v drobcenih biserih,
to so bele snežinke
sredi belih poljan.

Vlasta Dremelj
osn. šola Preddvor

LOJZE ZUPANC:

Petelinček daj cekinček

Hodil je po svetu in hodil ter zašel tudi v grad skopuškega graščaka. Pred gradom so mu rekli grajski posil, naj nikar ne trka na grajske dveri, češ da ga bo graščak nagnal. »Saj še nam ne da zadosti jesti, četudi mu delamo od zore do mraka!« so dejali.

»Večkrat smo lačne ko sile,« so potožile grajske dekletke.

»Večkrat smo žejni ko ne,« so zatarnali grajski hlapci. Četudi so grajski sodi v kletih polni vina do voh, nam graščak ne privošči piti.

Oglar pa se je zasmel: »Če je pa tako, vam lahko pomagam.« Vzel je iz torbe čudežnega pevca ter zaklical: »Petelinček, daj cekinček!«

Petelinček je izbruhal zlatnik, da so grajski posil kupili zanj jedatice in pijače. Najedli in napili so se, da je bilo vsem zadosti do grla in še malo čez...

Skozi grajsko lino pa je graščak naskrival gledal, kako njegov posil pije vino. Poklical je hečbardiste in jim ukazal:

»Pred gradom je potepuh in lenuh. S petelnom čara in moje hlapce in dekletke vara. Vrzite ga v grajsko vozo, petelina pa mu vzemite in ga menj prinesite!«

Rečeno — storjeno!

Sredi noči je graščak slišal, kako oglar ječl v temni ječi. Vstal je in našel devet sveč ter razsvetlil grajsko sobano. Na mizo je postavil čudežnega petelinčka ter zaklical:

»Petelinček — cekinček!«

Te besede pa niso bile prave! In ker je graščak, neumno teslo, izpustil eno samo besedico, ga petelinček ni ubogal. Namesto da bi bil izbruhal cekinček, je zapel: »Kikiriki, graščaku se v glavi vrti!«

Graščaku se je pobesil nos. Pograbil je kokota in odvihral z njim v grajsko klet ter ga porinil v ječo, kjer je vzdihoval oglar.

Vso noč je petelinček pel in pel, dokler ni še pred sončnim vzhodom priklical gozdnega škrapa, ki se je mimo grajske straže izmuznil v grad ter pohitel v grajsko ječo. Četudi je bil majhen, je bil močan za tri medvede. Upri se je v vrata, da so se odprla na stežaj. Oglar in petelinček sta še pred dnem ušla iz grajske ječe in graščaku niti zbogom nista rekla.

Če oglar še živi, mu ni nič hudega! Kajti če mu petelinček vsak dan da en sam cekinček, jih mora zdaj pa že imeti toliko, da bi jih v sedmih dneh in nočeh ne prešteli.

Nekje na Gorenjskem je v davnih, davnih dneh stal grad, v njem pa je živel graščak, ki je bil skopuh, četudi je bil silno bogat. Skoparjenje pa skopušniku ni bilo v prid, kajti nekega dne je prišel v grad gozdni škrap in prosil vbogajme. Graščak pa ga je nagnal: »Izgini, lakot prihajaska! Če ne boš takoj odbrusil pet, bom naščuval nate lovske pse!«

»Ojoj, samo tega nikar!« je zacemkval škrap. »Rajši grem od tod zdravih nog, četudi praznih rok!«

In je zbežal izpred gradu. Ali ko je tekel mimo grajskega kurnika, je zakikirikal petelinček: »Škrat, škrap dolgograd, kam se ti tako mudiš? Kikiriki!«

Škrat si je mislil: Še temu ni dobro pri skopuhu, ki ga je zapri v kurnik. Glasno pa je vprašal: »Kaj pa bi rad?«

»Oj, škrap dolgograd, vzemi me s seboj!« je zapel petelinček.

Gozdni škrap je pobasal petelinčka v popolno torbo in tekel dalje. Tako je prišel v gozd, kjer je gorela kopa. Na kopišču je ob oglaški kopl sedel star oglar, ki je kupal oglje. Kopar je bil reven, ker od oglarjenja ni še nihče zabogatel. A tolikanj je le še imel, da ni bil nikdar kruha lačen.

Ko je šel škrap mimo kope, je črnih pravkar jedel kruh. In ker je bil škrapelj lačen, je zaprosil:

»Daj mi košček kruha, ker sem lačen, da se skozme vidi!«

Oglar je prelomil reženj kruha na dvoje in dal polovico škrapu. Ta je šavsnil po kruhu in ga pojedel prej, kot bi se ozrl...

»Daj mi še drugo polovico!« je zaprosil nenasični škrap.

Oglar mu jo je dal, četudi je bil sam tako lačen, da mu je kar pelo po trebuhu.

Škrat je pojedel kruh, nato pa je dejal: »Ker si usmiljen človek, ti dam, kar imam!«

In je potegnil iz torbe petelinčka, rekoč: »Ta petelinček ni kar navaden peteh! Če mu rečeš: Petelinček, daj cekinček! bo izbruhal zlatnik. Le pazi, oglar, da ti ga ne bo vzela lisica, pa boš imel zmeraj vsega na pretek!«

To je zinil in izginil.

Zdaj je oglar popustil kopo in odšel po svetu. Kadar bi si rad kupil jedatice in pijačo, je vzel iz popotne torbe petelinčka in zaklical: »Petelinček, daj cekinček!«

In že je imel v rokah zlatnik. Tako je lahko jedel in pil, kar si je zaželel, pa še tovarišijo, ki le posedla okrog njegove mize, bogato pogostil.

PIONIRSKO OBČINSKO PRVENSTVO KRANJA V SKOKIH

Prvaka F. Meseč in M. Konec

Nova skakalnica v Besnici — Tekmovanje z mednarodno udeležbo

Na novi 25 m skakalnici v Besnici pri Kranju je bilo v sredo občinsko prvenstvo v smučarskih skokih za starejše in mlajše pionirje. Nastopilo je 31 tekmovalcev, med njimi tudi gostje iz Zahomca (Avstrija). Udeležba bi bila vsekakor precej boljša, če bi skakalci imeli ugodnejše pogoje za vadbo, tako pa zaradi preskromne količine snega v večini krajev niso mogli trenirati in zato društva niso mogla poslati večjega števila tekmovalcev.

Naslov občinskega prvaka med starejšimi pionirji je zaslužen osvojil Franci Meseč (Triglav), ki je odlično skakal in tudi zmagal s precejšnjo prednostjo. Med mlajšimi pionirji pa je naslov prvaka pripadal Mirotu Koncu (Triglav).

Skakalnico sta odprla domačin Ciril Eržen in državni reprezentant Marjan Meseč, ki je s 24,5 m postavil prvi uradni rekord skakalnice.

REZULTATI — Starejši pionirji: 1. Franci Meseč (T) 197,1 (21,5,21), 2. Robert

Fritzer (Z) 187,1 (20,5, 19,5), 3. Klaus Walchner (Z) 186,8

(19, 19), 4. Alojz Sagadin (T) 185,6 (20, 20), 5. Bogdan Norčič (T) 182,0 (19,5, 19);

Mlajši pionirji: 1. Sepp Gratzler (Z) 171,5 (19,19), 2. Karl Schnabl (Z) 151,0 (20, 21), 3. Miro Konec (T) 148,6 (18,5, 19), 4. Cvetko Zorč (T) 143,9 (17, 15), 5. Neško Kuhar (Podbrezje) 141,9 (15,5, 16,5).
J. Javornik

PAVEL KOBILICA

Pred odločitvijo

Te dni nastopajo naši najboljši smučarski tekači na tradicionalnem tekmovalstvu za pokal Kurikkala v Feldkirchenu na Koroskem. To tekmovalstvo služi kot dokončna izbira za našo reprezentanco za svetovno prvenstvo. Prav o tem smo se pogovarjali z gorjanskim tekačem Kobilico.

Zelim, da bi reprezentanco odločil nastopi na snegu.

Koliko tekačev bo nastopilo na svetovnem prvenstvu?

Število ni določeno, vendar kaže, da bodo štirje. Reprezentanco bo odločil tek na pokalu Kurikkala. Imamo normo, da ne smemo zaostati za najboljšimi za več kot 10 odstotkov.

Mnogo govorijo o forsiranju ljubljanskih tekačev?

O tem ne bi rad govoril. Mislim, da imata trenutno največ izgledov Seljak in Kobentar, saj sta do sedaj dosegla največ uspehov.

OBČINSKO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL

120 tekmovalcev v veleslalomu

Občinska zveza za telesno kulturo v Trzinu je organizirala pretekli petek občinsko prvenstvo osnovnih šol v veleslalomu na Zelenici. Nastopilo je 120 tekmovalcev z vseh treh trzinških osnovnih šol.

Nastopajoči so bili razdeljeni v starostne skupine. Pogoj za tekmovalstvo so bili idealni, obe progi dobro pripravljene. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Pionirji do 10 let: 1. Bojan Križaj (Križe) 32,8, 2. Peter Perko (heroja Grajzarja) 36,9, 3. Janča Krmelj (heroja Bra-

čiča) 37,1;

Pionirji do 12 let: 1. Janko Meglič (heroja Bračiča) 33,5, 2. Boris Svab 35,0, 3. Bojan Mežek (oba heroja Grajzarja) 35,1;

Pionirji do 14 let: 1. Uroš Aljančič 37,0, 2. Drago Jurjevič 37,5, 3. Edo Mrak (vs heroja Bračiča) 38,0;

Pionirke do 10 let: 1. Marjana Hladnik (heroja Grajzarja) 91,0;

Pionirke do 12 let: 1. Zlatka Svab (heroja Bračiča) 37,5, 2. Milena Bogataj 60,0, 3. Tatjana Gosar (oba heroja Grajzarja) 74,0;

Pionirke do 14 let: 1. Marja Krmelj 39,5, 2. Anka Brezar (oba heroja Bračiča) 39,5, 3. Marjeta Koder (heroja Grajzarja) 46,9.

D. Humer

Kros na snegu

Kranjski atleti so letos pričeli tako zgodaj, kot še nikoli do sedaj. Za njimi je že prvi kros, ki se ga je udeležilo 20 članov kluba. Zaradi snega je bila proga zelo težka. Zanimivo je, da imeli kros skoraj istočasno s tekmovaljem smučarskih tekačev.

M. K.

Zvedeli smo

● DPD Svoboda Podnart bo priredilo v nedeljo, 6. februarja ob 16. uri v kulturnem domu Prešernovo proslavo. Nastopila bo igralna skupina Delavske univerze in Radovljice s Prešernovo »Krstom pri Savici« in Mladinski pevski zbor iz Podnarta.

● V nedeljo, 6. februarja dopoldne bo v poštarnem domu Stander v Radovljici občni zbor kulturno prosvetnih organizacij občine Radovljica.

● Kulturno umetniško društvo Kokalj Valentin v Vasoškega, bo priredilo v nedeljo ob 16. uri Prešernovo proslavo. Nastopili bodo člani KUD v narodnih nošah in izvedli kulturni program. Pri proslavi bo sodeloval tudi domači trio mladih, ki bo na koncu poskrbel za zabavno večer.

● Danes večer bo v Kulturnem domu v Podnartu občni zbor ZB NOV iz Zveze vojskih vojni invalidov Podnart.

● KUD »Prežihov Voranc« v Zalogu pri Komendi priredil v nedeljo popoldne ob 13. uri v Voknem pri Senčurju veseloigro »Utopljence«.

● Prav tako bo priredil KUD »Prežihov Voranc« v nedeljo zvečer ob sedmih v Trbojah veseloigro »Utopljence«.

PREBERITE MIMOGRIDE

V sredo, 9. februarja ob 17. uri bo v dvorani skupščine občine Kranj konferenca športnega društva Triglav.

Hokejski klub Kranjska gora je postal finalist v tekmovalstvu za jugoslovanski pokal v hokeju na ledu. V finalu se bo srečal z beograjskim Partizanom. HK Jesenice se tega tekmovalstva ni udeležil.

Danes in jutri bo organiziral smučarski klub Jesenice na Črnem vrhu republiško prvenstvo v alpskih disciplinah za mladince. Obe progi bosta postavljeni v Planini pod Golico.

Občni zbor SD Jesenice, ki bi moral biti 27. februarja, je bil zaradi nezadostne udeležbe preložen na kasnejši datum.

Jutri bo v organizaciji kluba jezerskih mopedistov na Jezerskem I. ocenjevalna vožnja z mopedi na snegu. Proga bo vodila od Kanonirja do carinarne in bo dolga 20 km. Predvidevajo, da bo določena povprečna hitrost 25 km na uro.

Nova vlečnica na Španov vrh

V sredo je podjetje »Ljubljana-transport« poslovna enota Jesenice, dobilo vse potrebne naprave za postavitev nove žičnice-vlečnice na Španovem vrhu. Posebna skupina strokovnjakov si je že ogledala tereno in določila traso vlečnice.

Na upravljalni računaljo, da bo pričela vlečnica obratovati že prihodnje nedeljo.

G. B.

Štiri nesreče na istem kraju

V sredo okoli 10. ure se je na cesti II. reda Lesce-Bled v betinskem klancu na Bledu pripetila lažja prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila LJ 222-24 Pavel Klinar z Jesenic je vozil iz smeri Bleda proti Lescam. Ko je pripeljal v betinski klanc ga je na močno poledeneli cesti začelo zanašati, nakar je obstal približno 10 metrov od ceste v potoku Rečica. Pri nesreči voznik ni bil poškodovan, na osebnem avtomobilu pa je materialna škoda za približno 2.000 novih dinarjev.

V betinskem klancu so se ta dan od 10. do 11. ure pripetile še tri lažje prometne

nesreče, vse zaradi močno poledenele ceste.

Prebivalce radovljiške občine obveščamo, da je po sklepu sveta delovne skupnosti upravnih organov skupščine občine Radovljica v središču spremenjen delovni čas

in sicer delajo upravni organi skupščine občine Radovljica

vsako sredo neprekinjeno od 7. do 16. ure, uradne ure za stranke pa so ob sredah od 12. do 16. ure.

Avtobus v hišo

V sredo okoli 22. ure sta na Poljanski cesti v Skofji Loki trčila avtobus LJ 100-93 iz Ljubljane, ki je pripeljal iz smeri Poljane proti Skofji Loki in osebni avto KR 33-77, ki ga je vozil Franc Znidaršič. Ko je voznik avtobusa pripeljal pred hišo št. 13 mu je nasproti pripeljal osebni avto. Ker sta začela oba zavirati, sta zaradi poledice trčila, nato pa je avtobus zanesel še v zid hiše št. 13. Telesnih poškodb ni bilo. Materialna škoda znaša 2.500 novih dinarjev.

GLAS v vsako hišo

DPD Svoboda v Britofu
priredi dne 6. februarja 1966
ob 15. uri v kulturnem domu
v Predosljah

Pokaži kaj znaš

Nastopajo pevci, recitatorji, instrumentalni ansambli, in solisti. Predprodaja vstopnic v Predosljah 1 uro pred predstavo.

Vabljeni!

ŠOFERSKI TEČAJ V ŠKOFJI LOKI

Avto moto društvo Škofja Loka organizira nov tečaj za voznike motornih vozil A in B kategorije. Začetek tečaja bo, ko bo popolnjeno število prijavljencev. Prijave sprejema pisarna Avto moto društva, Jegorovo predmestje 10, vsako sredo in petek med uradnimi urami dopoldne in popoldne.

Razpis za vodilno delovno mesto

Čevljarstva delavnica Tržič razpisuje eno vodilno delovno mesto

MOJSTRA otroške obutve

in vse vrste copat.

Za to delovno mesto se zahteva naslednja izobrazba: Čevljarstvo s 5 letno prakso ročnega in strojnega dela, ali visoko kvalificiran čevljar s pet letno prakso na vodilnem delovnem mestu.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Osebnih dohodkov po pravilniku o osebnih dohodkih.

Na pustno soboto 19. II. 1966 v domu Partizan v Stražišču priredi TVD Kranj — Kranj svojo tradicionalno

maškerado

Igra plesni ansambel Singers Kranj s pevko BERTO AMBROZ. Dostojne maske dobrodošle, najboljše bodo bogato nagrajene. Rezervacija vstopnic v gostilni Benedik, Stražišče, telefon 21-518

V nedeljo 20. II. ob 15. uri v istem domu otroška maškerada.

Vljudno vabljeni!

BERITE GLAS

4 N din, med 9 N din, zaklana perutina 11 N din, živa prutina 8 N din, suho svinjsko meso 12 N din za kg; ješprenj 2.60 N din, kaša 4.50 N din, koruzna moka 1.60 N din, ajdova moka 2.40 N din, oves 0.70 N din, proso 1.80 N din, pšenica 0.90 N din za liter; jajca 0.75 N din za komad.

Krompir 0.90 N din, jabolka 1.60 N din, sladko zelje 1.90 N din, kisló zelje 1.60 N din, kislá repa 1.40 N din, korenček 1.30 N din, radič 1.0 N din, rdeča pesa 1.30 N din, črna redkviča 1.20 N din, surovo maslo 1.8 N din, skuta

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

JE PRAVKAR IZDALA KNJIGO:

EDVARD KARDELJ:

BELEŽKE O NAŠI DRUŽBENI KRITIKI

V svojem najnovejšem delu govori o družbeni vlogi znanstvene kritike in pojasnjuje vzroke, vsebino in smisel konflikta, ki je nastal med delom naše družbene kritike in našo najnaprednejšo socialistično prakso.

Knjiga je predelan ponatis iz »Sodobnosti« in je izšla hkrati pri »Kulturi« v Beogradu. Delo, ki je vzbudilo pri nas in po svetu veliko pozornost, že prevajajo Italijani, Čehi in Poljaki.

Poleg slovenske izdaje imajo naše knjigarne na voljo tudi srbohrvaško. Cena knjige: 500 starih dinarjev. — Na knjigo se lahko naročite tudi neposredno pri upravi.

Državna založba Slovenije

Ljubljana, Mestni trg 26

Posredujemo prodajo

I. karamboliranega osebnega avtomobila

Volkswagen 1300,

letnik 1965 s prevoženimi 9.000 kilometri

Začetna cena je

N din 23.700,00

S din 2.370.000

II. osebni avto

Zastava 1300,

letnik 1963 s prevoženimi 27.000 km

Začetna cena je

N din 15.000,00

S din 1.500.000

Ogled obeh vozil je možen vsak dan od 10 — 12 ure pri Zavarovalnici Kranj.

Pismene ponudbe sprejema Zavarovalnica Kranj do torka 8/2-1966 do 12 ure.

Zavarovalnica Kranj

Komisija za sklepanje o sprejemu in prenehanju dela pri

GIP GRADIS,

lesno ind. obrat ŠKOFJA LOKA

razglašča

naslednja prosta delovna mesta:

1. Referenta za vzdrževanje strojev
2. Vodja splošnega in kadrovskega oddelka
3. Nabavnega referenta
4. Tajnico
5. 20 kvalificiranih delavcev — tesarjev
6. Kurjača parnega kotla
7. 5 nekvalificiranih delavcev

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- Post. 1. Delovodska šola strojna ali elektro stroke in najmanj 2 leti prakse v stroki
- Post. 2. Srednješolska izobrazba in najmanj 2 leti prakse
- Post. 3. Srednješolska izobrazba in najmanj 3 leta prakse v lesni ali gradbeni stroki, ali nepopolna šola s petletno prakso.
- Post. 4. Srednješolska izobrazba, popolno znanje strojepisja in stenografije.
- Post. 5. Priznana kvalifikacija tesarske stroke
- Post. 6. Izprašan kurjač parnih kotlov
- Post. 7. Odslužen vojaški rok.

Za vse kandidate je obvezno poskusno delo.

Osebnih prejemki po pravilniku o delitvi OD podjetja.

Kandidati naj pošljejo ponudbe v 20 dneh od objave razglašča prostih delovnih mest na naslov: GRADIS — lesno ind. obrat ŠKOFJA LOKA.

K I N O

Kranj »CENTER«

5. februarja zap. nem. CS film SOBA 13 ob 16., 18. in 20. uri, premiera zap. nem. jug. barv. CS filma SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA ob 22. uri

6. februarja zap. nem. jug. barv. CS filma SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA ob 13. uri, zap. nem. CS film SOBA 13 ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. filma VRELA ULICA ob 21. uri

7. februarja zap. nem. jug. barv. CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA ob 16., 18. in 20. uri

8. februarja zap. nem. jug. barv. CS film SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA ob 16., 18. in 20. uri

9. februarja zap. nem. jug. barv. CS film SLOVO VELI-

KEGA POGLAVARJA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIC«

5. februarja angl. barv. film TOM JONES ob 15.45, 18. in 20.10 uri, prem. zap. nem. jug. barv. CS filma SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA ob 22.30 uri

6. februarja amer. film BEGUNEC IZ ZAPORA ob 9.30 uri, angl. barv. film TOM JONES ob 13.30, 15.40, 17.50 in 20. uri

7. februarja zap. nem. CS film SOBA 13 ob 16., 18. in 20. uri

8. februarja premiera sov. barv. filma KJE JE AHMED ob 16., 18. in 20. uri

9. februarja angl. barv. film DR. JERRYJA CAROBNI NAPOJ ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

5. februarja amer. film BE-

GUNEC IZ ZAPORA ob 18. uri

6. februarja prem. sov. filma KJE JE AHMED ob 15., 17. in 19. uri

9. februarja amer. film VRELA ULICA ob 18. uri

Cerklje »KRVAVEC«

5. februarja egip. film NEZNANA ZENA ob 19. uri

6. februarja ital. barv. CS film SIGFRID ob 15. in 19. uri, egip. film NEZNANA ZENA ob 17. uri

Kropa

6. februarja amer. film V VRTINCU ob 15. in 19. uri

Naklo

5. februarja premiera amer. filma VRELA ULICA ob 19. uri

Zirovnica

5. februarja ital. franc. film NORO MORJE

6. februarja amer. barv. film HATARI

Dovje-Mojstrana

5. februarja amer. barv. film HATARI

6. februarja ital. franc. film NORO MORJE

Kranjska gora

5. februarja amer. barv. CS film KRALJICA COLORADA

Kamnik-Duplca

5. februarja amer. barv. CS film VZEMI JO, MOJA JE ob 19. uri

6. februarja amer. barv. CS film VZEMI JO MOJA JE ob 15., 17. in 19. uri

9. februarja ital. film UCITELJ IZ VIGEVANA ob 19. uri

10. februarja ital. film UCITEJ IZ VIGEVANA ob 18. uri

Sovodenj

5. februarja jug. CS film OPERACIJA TICLIAN.

6. februarja jug. CS film OPERACIJA TICLIAN

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče
v Kranju

NEDELJA — 6. februarja ob 10. uri »TAKO MLADINA PESNIKA SLAVI«, ob 16. uri za IZVEN Jurčič-Govekart DESETI BRAT

ob 19. uri Senoa-Zorec: NAGELJ S PESNIKOVEGA GROBA proslava v počastitev Prešernovega tedna

PETEK — 11. februarja ob 19.30 uri IZVEN Zupančič: VERONIKA DESENISKA proslava 30-letnega gledališkega dela režiserja Petra Malca

prodam

Ugodno prodam **štedilnik** na drva Goran in tri rabljene haube za sušenje las. Šimunac Heda, C. Kokr. odreda 18, Kranj 430

Prodajam **slamoreznicu** s puhalnikom in verigo. Poženek 8, Cerklje 436

Prodajam 9 **prašičkov** po 6 tednov starih. Jagodic Alojz, Stiška vas 10, Cerklje 437

Prodajam **primo NSU** 175 ccm ali zamenjam za moped. Nasl. v ogl. odd. 438

Prodajam **pralni stroj** »Maris Rondo« Sentvid 95/III, Ljubljana 439

Prodajam **moped Colibri** v nevoznom stanju. Cena ugodna. Indihar Franc, Dobro polje 2, Brezje 440

Prodajam 15 mesecev starega **blka** za pleme. Valburga 15, Smednik 441

Prodajam nov 4—5 kg **pralni stroj** superavtomat Rex in novo rešetko za kotel 25x60 cm. Nasl. v ogl. oddelku 442

Prodajam **motorno kosilnico** vprežno na gumi kolesih in plug izruvač za krompir. Nasl. v oglasnem odd. 443

Prodajam **pralni stroj** termostatica Zoppas nov z garancijo. Hrastje 35, Kranj 444

Prodajam **slamoreznicu** s puhalnikom in šrotar. Voglje 73, Senčur 445

Prodajam **fiat 750**. Nasl. v ogl. oddelku 446

Ugodno prodajam **radio Savica 56**. Benedik Evgen, Benedikova 10, Kranj 447

Prodajam **jabolka**. Golnik 22 448

Prodajam nov **pralni stroj** superavtomat »Kastor«. Kranj, Krožna 1 449

Prodajam **smučarske čevlje** št. 37. Nasl. v ogl. odd. 450

Prodajam **klavirsko harmoniko** Hohner 80 basno, 2 registra in novo opravo, uporabno kot samsko ali dnevno. Kranj, Zadružna 4 451

Prodajam **vzdiljiv štedilnik** in lončeno peč odlično ohranjeno. Bernik Janez, Jegurovo 29, Sk. Loka 452

Prodajam **hišo**. Lahovče 45, Cerklje 453

Prodajam **ognjavarno železno blagajno**. Fuchs Drago, Koprca 119 455

Prodajam **kravo**, ki je dvakrat teletila. Moše 34, Smednik 456

Prodajam **motor Maksi** 175 ccm, vetrobran modre barve. Magajna, Kranj, Mrakova 1 457

Prodajam 6 tednov stare **prašičke**. Zg. Brnik 16, Cerklje 458

Prodajam **primo 150 ccm** v nevoznom stanju. Nasl. v ogl. odd. 459

Prodajam večjo količino **bukovega oglja**. Koder, Davča 62, Sorica 460

Prodajam 1.50 suhih **smrekovih desk** 25.50, Zalog 10, Golnik 461

Motor **Maxi NSU** dobro ohranjen prodajam. Sladkovič Drago, Tavčarjeva 16, Sk. Loka 462

Skoraj nov **kavč** ugodno prodajam. Informacije Kranj, Titov trg v trgovini 462

Prodajam **krave** dobre mlekarice. Medno 12, Medvode 464

Prodajam nov **magnetofon** znamke Phillips in rabljen **pralni stroj** Maris Rondo s centrifugo. Nasl. v ogl. odd. 465

Prodajam 9 **zajcev z zajčnico**, seme pasje trave in **plug** (topler) za hribe, ter **lepa jabolka**. Demšar Janez, Bukovščica 9, Selca 466

Prodajam 9 mesecev brejo **kravo**. Hotemože 28, Pred-dvor 467

Prodajam **sortirnik** (pakel) za krompir. Sp. Brnik 68, Cerklje 468

Prodajam **prašiča** za zakol. Visoko 34, Senčur 469

Prodajam **korenje** za krmo. Olševek 53 pri Senčurju 470

Poceni prodajam **električni pralni lonec** 50 litrski in kuhalnik na dve plošči. Kranj, halnik na dve plošči. Kranj, Smedniška 19 471

Prodajam **primo NSU** 175 ccm zaradi vojaščine, cena ugodna. Strahinj 7, Naklo 472

Prodajam skoraj nov **traktor** z dvema plugoma in kosilnico s hidravliko. Naslov. v ogl. odd. 473

Prodajam 11 tednov brejo **svinjo** in **blka** 14 mesecev starega. Voglje 45 474

Prodajam **gajblce**. Breg ob Savi 45, Kranj 475

Prodajam nov **avto Zastava** 1300. Vzamem tudi deske. Nasl. v ogl. odd. 476

Prodajam 4 **prašičke** 6 tednov stare. Voglje 106, Senčur 477

Prodajam 7 tednov stare **pujske**. Lahovče 4, Cerklje 478

Avto Union DKW-F 102, dvobarvni odlično ohranjen, koncertni radio »Blaupunkt« 3 D, in avtotranzistor »Blaupunkt« prodajam. Kranj, Valjavčeva 28 479

Prodajam vhodna vrata, hrastova, sobna vrata in kletna okna 100 x 60. Kopač, Senčur 236 480

Prodajam 300 kg **ovsa** za seme (rumen). Sp. Brnik 30, Cerklje 481

Konja mlajšega do 500 kg kupim, plemensko telico prodajam. Gantar, Valburga 59, Smednik 482

Prodajam dobro ohranjen **televizor RR Niš** z anteno. Nasl. v ogl. odd. 483

Prodajam **del stanovanjske hiše** v gradnji (možnost ureditve 72 m² stanovanjskega prostora s pripadajočo kletjo in posebnim vhomom v neposredni bližini Kranja. Ponudbe poslati pod »DOM« 484

Prodajam **konja** 5 let starega ali zamenjam za bikca. Krč Janez, Kokrški log 10, Kranj Primskovo 485

Prodajam 6 tednov stare **prašičke**. Sp. Brnik 65, Cerklje 486

Prodajam **lovski stenski obešalnik** iz macesnovega lesa 200 x 220 cm z lovskimi trofejami, kredenco za jedilnico 200x200x90 mahagoni furnir marmor ploščo in ogledalom. Kuhinjsko kredenco belo 487

Prodajam 245x200x70. **Pisalno mlzo** jesen rolo pokrov 5 predalov 135x115x88. **Starinsko kredenco** 200x150x65. **Starinsko pisalno mlzo** 140x80x82. **Starinski klečalnik**, molitvenik, več starega pohištva, navaden 80 l bakren kotel vse ugodno prodajam. Pred-dvor 77 502

Ugodno prodajam **primo 150 ccm** in harmoniko 80 basov Hohner. Erman, Begunje 15 503

Prodajam **strojček za rezance**. Nasl. v ogl. oddelku 504

Prodajam **mizarski skobelni stroj WW 1935**. Licitacija bo 7. II. 1966 ob 9. uri na upravi podjetja. Prednost ima družbeni sektor. Komunalno podjetje Jesenice, Sp. Plavž 505

Prodajam **strojček za rezance**. Nasl. v ogl. oddelku 504

Prodajam **mizarski skobelni stroj WW 1935**. Licitacija bo 7. II. 1966 ob 9. uri na upravi podjetja. Prednost ima družbeni sektor. Komunalno podjetje Jesenice, Sp. Plavž 505

Prodajam 20 m² **bukovega** in 30 m² **hrastovega** parketa. Ponudbe poslati pod »Parkete« 505

Kupim 90 **smrekovih lat** za kozolec 6 m dolgih. Strahinj 38, Naklo 487

Kupim **mecesnove plohe** 12 kom. Bernik, Jegurovo 29, Sk. Loka 488

Kupim malo **rabljen** 16 colski gumi voz. Medja, Gorjuše 60, Boh. Bistrica 489

Kupim **televizijski aparat** »Panorama«. Ponudbe poslati pod »mali ekran« 490

Kupim **vprežno kosilnico**, kombinirane grablje in manjšo mlatilnico z reto. Nasl. v ogl. odd. 422

V **Baletni šoli** Kranj bo redni pouk od 7. februarja naprej ob ponedeljkih in četrtekih.

Preklicujem **avtobusno vozovnico** št. 032128 na ime Golmajer Jože, Kranj, Žigana vas 14 491

Sprejemam **pošteno tov. delavko** na stanovanje. Strahinj 33, Naklo 492

Mlajši **upokojenki** brez družine nudim **sobo in kuhinjo** ter vrt. Informacije Mengeš, Blejčeva 8 493

Pomotoma sem pozabil **aktovko** z orodjem na avtobusu od Lahovč do Kranja. Prostim proti nagradi vrniti Brezar, Hrastje 26, Kranj 494

Garažo v Kranju vzamem v najem za 3—5 mesecev. Ponudbe poslati pod »Takoj — plačam naprej« 495

Preklicujem **avtobusno vozovnico** Kokra—Kranj na ime Arnež Stane, Sp. Kokra 3 496

Sobo večjo oddam poštemu fantu tudi dvema. Nasl. v ogl. odd. 497

Službo dobi **samostojna gospodinjka** pomočnica in va-jence za roletarsko stroko. Boc Franc, Cargova 4, Ljubljana 498

Opremljeno **enosobno stanovanje** dobila dve osebi, kateri vplačata gotovo vsoto naprej. J.B. Gorenjesavska 57, ranj (pri kamnolomu) 499

Iščem **upokojenko** ali starejšo žensko za pomoč v gospodinjstvu. Plača — vse ostalo po dogovoru. Prevc Marija, Titov trg 18 (upokojenka) Kranj 500

Prosim **očividce** prometne nesreče dne 24. 9. 1964 ob 16. uri pri bencinski črpalki na Zl. polju v Kranju, trčenje fička in rumene prime pri vstopu v Kidričevo. Prosim očividce in voznika kombija, da se zglasijo na naslov Lakner Jože, Bistrica 19, Trzič 501

TVD Partizan Kranj vabi svoje člane in prijatelje telesne vzgoje na redni letni

občni zbor

ki se bo vršil 8. februarja 1966 ob 18.30 uri v dvorani Doma JLA, Kranj Nazorjeva ul. 3

Tekstilni šolski center Kranj razpisuje

delovno mesto referenta v sekretariatu

Pogoji: strokovna izobrazba

pravnik

1. stopnje.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta

Februarske specialitete

v hotelu Evropa Kranj

Slankova solata, trboveljske jetrnice, tržiške bržole, zobatec, kranjska pojedina, kurentova sladica, ajdov kruh.

Vabljeni v predpustnih in pustnih dneh!

BELEŽKA

Sijaj, sijaj sončece ...

Ko sem se z avtomobilom pred nekaj dnevi zjutraj peljal iz Kranja na Jesenice, mi je nenadoma pričela rojiti po glavi ta melodija.

Premišljeval sem, če sem jo morda pred kratkim kje slišal, pa se nisem mogel spomniti.

Cesta je bila zmrznjena na odsekih, kjer je še ni ogrela sonce, tako da je avto zanašalo. Moral sem zmanjšati hitrost, po glavi pa mi je rojilo: sijaj, sijaj sončece ...

V začetku sem mislil, da to prepevam, ker želim, da bi sonce odtajalo led na cesti, toda vedno, ko sem se približal nevarnemu ovinku, sem nehote še glasneje pričel pre-

pevati svojo pesmico.

Ko bi se na nepreglednem ovinku avtomobil skoraj preljudil s nekim kolegom, sprevidel ...

Sijaj, sijaj sončece! Nam nam ne nagajaj! Često tako lepo opremil s zmrznjenimi vozovi, pa kaj nam pomagajo, če so zamrznjena.

Sijaj, sijaj sončece, da ne bom na naslednjem preglednem ovinku zalezel nasproti vozeču vozilo!

Pripis — Pred kratkim nekje bral, da so pričeli dajati posebno masi, ki prečuje zmrznjenost avtomobilih. Morda pa bilo treba čakati, da zrela?

Jugoslovanska loterija

Poročilo o zrebanju srečk, ki je bilo 3. februarja 1966.

Srečke s končnicami

so zabeležene N dila

30 100 200 800 135120 4.000 139300 30.000

41 71 121 03051 97831 244821 100.000

52 72 54392 400 76162 400 94362 600 77502 2.000

3 11513 404 24193 404 47373 604 82853 804 418153 20.004 422243 50.004

24 30904 400 26514 1.000 68414 600 68494 800 85 6 95 8

02435 1.000 80556 400 04386 800 38966 400 52426 600 270456 6.000

7 21797 604 29147 404 52887 604 685197 10.004

88 8 548 80 20548 400 97974 400 39 6 69 20 38719 600 40119 600 63549 800 224349 4.000

Zrebanje srečk vsak dan

RADIJSKI SPORED

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 5. februarja

8.05 Glasbena matineja - 8.55 Za šolarje - 9.25 Mladi glasbeniki pred mikrofonom - 9.45 Četrt ure z ansambel Jožeta Privška - 10.15 Operni koncert - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 Med novimi posnetki našega arhiva - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Ansambel Borisa Franka in Rudija Bardorferja - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Z našimi solisti v Verdijevih operah - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 Plesni in plesni jugoslovanskih narodov - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Gremo v kino - 17.35 Najljubše popevke tega tedna - 18.00 Aktualnosti doma in po svetu - 18.20 Iz relejnih postaj - 18.45 S knjižnega trga - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Sobotni večer lahke glasbe - 20.30 Vozli inšpektorja Brana - 20.52 Igrajo majhni zabavni ansambli - 21.30 Pol ure z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana - 22.10 Oddaja za naše izseljence - 23.05 Plesna glasba

NEDELJA - 6. februarja

6.00 Dobro jutro - 6.30 Napotki za turiste - 8.05 Mladinska radijska igra - 8.45 Iz albuma skladb za mladino - 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo -

SOBOTA - 5. februarja

RTV Beograd
17.25 Poročila
17.30 Kje je, kaj je
RTV Ljubljana
17.45 Gregčeva zadnja naloga
18.10 Vsako soboto
18.25 TV obzornik
RTV Beograd
18.45 Mladinska igra
19.25 Ko sem bil še majhen
RTV Ljubljana
19.40 Cik cak
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.30 Trenutek jazz
RTV Ljubljana
20.40 Peščena ura
RTV Beograd
21.10 Humoristična oddaja
RTV Ljubljana
22.00 Rezerviran čas
RTV Zagreb
22.15 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju - ženske

Nedelja - 6. februarja

RTV Ljubljana
9.25 Poročila
9.30 So pa fantje zgodaj vstali
RTV Beograd
10.00 Kmetijska oddaja
RTV Zagreb

I. - 10.00 Se pomnite tovariši - 10.25 Pesmi borbe in dela - 10.45 Za prijatelje lahke glasbe - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.45 Nedeljska reportaža - 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. - 13.30 Za našo vas - 13.45 Logarski fantje in ansambel Franja Zorka - 14.00 Nedeljsko športno popoldne - 16.00 Humoreska tega tedna - 17.05 Slavni pevci - znamenite arije - 17.30 Radijska igra - 18.30 Iz solistične glasbe - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Naš nedeljski sestanek - 21.00 Glasba priprave - 22.10 Nočni zabavni zvoki - 23.05 Naši novi posnetki del Prokofjeva

PONEDELJEK - 7. febr.

8.05 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedneže - 9.10 Otroška igra s petjem - 9.25 Naš juke box - 10.15 Divertimento - 10.35 Naš podlistek - 10.55 Glasbena medigra - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 Brandenburški koncert v F-duru - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Slovenske narodne pesmi - 13.30 Priporočajo vam 14.05 Skladbe Matija Bravničarja za solistične zasedbe - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.35 Zdravljica - 16.00 Vsak dan

10.45 Združenje radovednežev
RTV Ljubljana
11.30 Doživljaji Toma Sawyerja
RTV Zagreb
12.00 Kulturna tribuna
Evrovizija
16.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju
RTV Ljubljana
18.50 Poročila
18.55 Glasbena oddaja
19.35 Balada o mlinskem kolesu
19.54 Intermezzo
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.45 Koncert jazz
RTV Ljubljana
21.45 Zadnja poročila

10.45 Zdravenje radovednežev
RTV Ljubljana
11.30 Doživljaji Toma Sawyerja
RTV Zagreb
12.00 Kulturna tribuna
Evrovizija
16.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju
RTV Ljubljana
18.50 Poročila
18.55 Glasbena oddaja
19.35 Balada o mlinskem kolesu
19.54 Intermezzo
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.45 Koncert jazz
RTV Ljubljana
21.45 Zadnja poročila

PONEDELJEK - 7. febr.

RTV Ljubljana
11.40 Televizija v šoli
RTV Beograd
17.40 Tečaj angleškega jezika
18.10 Risanke
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
RTV Ljubljana
18.45 Malo za vsakogar, nekaj

za vas - 17.05 Glasbena križanka - 18.00 Aktualnosti doma in po svetu - 18.20 Signali - 18.45 Družba in čas - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Igrajo veliki orkestri - 20.30 Sonetni venec - kanta - ta - 22.10 Mozaik zabavne glasbe - 22.50 Literarni nokturmo - 23.05 Po svetu jazz

TOREK - 8. februarja

8.05 Glasbena matineja - 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo - 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri - 10.15 Iz opere »Orfej in Evridika« - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 Slavni virtuozji vam igrajo - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Ansambel Borisa Kovačiča in Miha Dovžana - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo - 14.35 Pet minut za novo pesmico - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 V torek na svidenje - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Koncert po željah poslušalcev - 18.00 Aktualnosti doma in v svetu - 18.20 Iz studia 14 - 18.45 Na mednarodnih križpotjih - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Koncert zbora »Slavček« iz Trbovelj - 20.20 Radijska igra - 21.20 Pesem godal - 21.30 Plesni orkestri v besedi in glasi - 22.10 Iz domače simfonične glasbe - 23.05 Popevke za lahko noč

SREDA - 9. februarja

8.05 Glasbena matineja - 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb - 9.10 Mladinski pevski festival Celje 65 - 9.30 V svetu lahke glasbe - 10.15 Pianist Leon Engelman igra skladbe iz današnje klavirske literature - 10.45 Clovek in

zdravje - 10.55 Glasbena medigra - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 Iz manj znanih ruskih oper - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Ljubljanski komorni zbor pod vodstvom Milka Skoberneta - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 Igra pihalna godba Rudolf Urbanec - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Jubileji v tem letu - 18.00 Aktualnosti doma in po svetu - 18.15 Iz fonoteke radia Koper - 18.40 Naš razgovor - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Aida - opera - 22.50 Literarni nokturmo - 23.05 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana

CETRTEK - 10. februarja

8.05 Glasbena matineja - 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo - 9.25 Glasbena pravljica - 9.42 Stari in novi znanci - 10.15 Z našimi pevci v popularnih operah - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 V razgibanem tempu - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Na kmečki peči - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Dunajski simfoniki - 14.35 Lirika za otroke - 15.20 Zabavni intermezzo - 15.30 S pihalno godbo RTV - 15.40 Literarni sprehod - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Turistična oddaja - 18.00 Aktualnosti doma in v svetu - 18.20 Odskočna deska - 18.45 Jezikovni pogovori - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Literarni večer - 21.40 Glasbeni

nokturmo - 22.10 Komorna ura francoskih samospevov - 23.05 Plesna glasba

PETEK - 11. februarja

8.05 Operna matineja - 8.55 Pionirski tednik - 9.25 Domače viže - domači ansambli - 9.35 Pet minut za novo pesmico - 10.15 Skladatelji novih akordov - 10.35 Novost na knjižni polici - 10.55 Glasbena medigra - 11.00 Turistični napotki za tuje goste - 11.15 Nimaš prednosti - 12.05 Iz oper Bedricha Smetane - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Slovenske narodne v duetu - 13.30 Priporočajo vam 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - 14.35 Zbor Günther Arndt poje nemške narodne pesmi - 15.20 Napotki za turiste - 15.25 Zabavni intermezzo - 15.30 Od vasi do vasi - 15.45 Novo v znanosti - 16.00 Vsak dan za vas -

17.05 Petkov simfonični koncert - 18.00 Aktualnosti doma in po svetu - 18.20 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana - 18.45 Kulturne diagonale - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Iz arhiva operetnih melodij - 20.20 Tedenski zunanje-politični pregled - 20.30 Iz slovenske sodobne zborovske glasbe - 22.10 Za ljubitelje jazz - 22.50 Literarni nokturmo - 23.05 Iz sodobne francoske glasbe

TELEVIZIJA

10.45 Zdravenje radovednežev
RTV Ljubljana
11.30 Doživljaji Toma Sawyerja
RTV Zagreb
12.00 Kulturna tribuna
Evrovizija
16.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju
RTV Ljubljana
18.50 Poročila
18.55 Glasbena oddaja
19.35 Balada o mlinskem kolesu
19.54 Intermezzo
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.45 Koncert jazz
RTV Ljubljana
21.45 Zadnja poročila

PONEDELJEK - 7. febr.

RTV Ljubljana
11.40 Televizija v šoli
RTV Beograd
17.40 Tečaj angleškega jezika
18.10 Risanke
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
RTV Ljubljana
18.45 Malo za vsakogar, nekaj

za vse
RTV Beograd
19.15 Tedenski športni pregled
RTV Ljubljana
19.40 Rezerviran čas
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.30 TV drama
RTV Zagreb
21.30 Mali komorni koncert
RTV Beograd
21.45 Reportaža studia Sarajevo
22.00 Poročila

TOREK - 8. februarja

RTV Ljubljana
18.20 Film za otroke
18.45 Torkov večer
19.00 Svet na zaslону
19.50 TV obzornik
20.00 Luis Pasteur - film
21.30 Serijski film
21.30 Serijski film
22.00 Za lahko noč
22.10 Zadnja poročila

SREDA - 9. februarja

RTV Ljubljana
17.35 Poročila

17.40 Tik tak
17.55 Pionirski TV studio
18.25 TV obzornik
RTV Beograd
18.45 Oddaja resne glasbe
RTV Ljubljana
19.15 Filmski pregled
RTV Zagreb
19.40 TV prospekt
RTV Ljubljana
19.54 Intermezzo
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Rezerviran čas
21.30 Kulturna panorama
22.10 Pogovori o slovenščini
22.40 Zadnja poročila

CETRTEK - 10. februarja

RTV Beograd
11.00 Tečaj angleškega jezika
RTV Ljubljana
16.10 Televizija v šoli
RTV Beograd
17.05 Poročila
17.10 Od zore do mraka
RTV Beograd
17.40 Tisočkrat zakaj
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik

RTV Beograd
18.45 Po Jugoslaviji
RTV Ljubljana
19.10 Iz arhiva plesnega orkestra RTV Ljubljana
19.40 Kaleidoskop
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.30 Aktualni razgovori
RTV Ljubljana
21.10 Vokalni solisti v narodni glasi
21.20 Zabavno-glasbena oddaja
RTV Zagreb
22.20 Oddaja lirike
RTV Ljubljana
22.30 Poročila

PETEK - 11. februarja

RTV Zagreb
17.55 Poročila
18.00 Mali svet
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
18.45 S kamero po svetu
19.15 Oddaja narodne glasbe
19.40 TV akcija
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Poletje z Moniko - film
22.00 Rezerviran čas
22.15 Glasbeni magazin

Občinske meje za . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

ri prostori slabo izkoriščeni. Zdravstveni delavci sami so na posvetovanju priznavali, da niso ekonomisti in da bi bilo zdravstveno službo nujno potrebno okrepiti s sposobnimi gospodarstveniki. Menili so tudi, da bi bilo prav v takih ugotovitvah potrebno iskati možnosti, da se programira napredek zdravstvene službe kljub temu, da ni mogoče računati na bistveno povečanje sredstev.

Ob tem, ko so se udeleženci posvetovanja zavzemali za boljše povezovanje zdravstvenih zavodov v enotno službo znotraj področja, v tem primeru Gorenjske, so nanizali tudi več vzrokov za to, da je potrebno okrepiti sodelovanje na republiški ravni. Tu ne gre le za usmerjanje vlaganj v nove zdravstvene objekte širšega pomena, ampak tudi za vrsto drugih vprašanj, pri katerih bi morali odigrati svojo vlogo republiški zdravstveni organi. Eno izmed teh vprašanj so na primer cene. Udeleženci razprave so bili edini v tem, da bi bilo nujno potrebno določiti enotne cene za vso republiko in šele na tej osnovi upoštevati dodatne obveznosti. Pri tem bi končno morala priti bolj do izraza tudi zahteva po plačevanju uspeha dela, ne pa po začetni diagnozi in številu storitev kot sedaj. Na splošno je bilo iz razprave razvidno, da se zdravstveni delavci zavedajo, da je osnova njihovega samoupravljanja prav v skrbi za kvaliteto izvrševanje nalog.

- Na posvetovanju so govorili tudi o financiranju zdravstvene službe in med drugim menili, da bi bilo koristno vpeljati soudeležbo zavarovancev pri plačilu, čeprav bi šlo le za

- simbolične prispevke pa
- bi to prav gotovo ugodno
- vplivalo na zmernost zah
- tev do zdravstvene službe,
- hkrati pa tudi na bolj kri
- tičen odnos med bolniki
- in zdravniki. Poudarili pa
- so, da s samopriskom
- ne bi smel biti okrnjen se
- danji socialni značaj zava
- rovanja.

Med razpravo o izdatkih zdravstvene službe so, tako kot že nešteto ob takih priložnostih, ponovno opozorili na problem administracije v zdravstvu. V istem času kot gospodarska reforma in njene zahteve po zmanjšanju splošne potrošnje, so v zdravstvene zavode prišli tudi številni dodatni ali spremenjeni formularji, ki jih morajo s približno enakimi podatki pošiljati kar na štiri strani. Le z nekaj več prizadevanja bi bilo mogoče dokumentacijo povsem poenotiti in tako omogočiti znatno ugodnejšo delitev dohodka v korist ljudi, ki skrbijo za zdravje.

Plani v zraku

(Nadaljevanje s 1. strani)

iz planov gospodarskih organizacij, kar je za gospodarstvo v občini neprepričljivo in nesprejemljivo. Zato so taki plani bolj v zraku.

Prva pripomba je bila, da naj bi se po predloženih načrtih gospodarskih organizacij letos znova povečal uvoz za polnih 44 odstotkov, a izvoz le za 9,9 odstotkov. Kdo naj ob takih podatkih

Več, a še premalo

(Nadaljevanje s 3. strani) oskrbnin za mladoletnike po domovih pa za 25 %. Pri zdravstvu in varstvu ne predvidevamo nobenega povečanja, državnim organom pa povprečno 11 %. Tudi sredstva za krajevne skupnosti bodo ostala na lanskoletni ravni, medtem ko predvidevamo zmanjšanje dotacij.

Sredstva za dejavnost šol, osnovnih šol in strokovnega šolstva, predstavljajo v radovljiski občini več kot 50 % celotnega občinskega proračuna ali 706 milijonov starih dinarjev. Letos planirano 15 % povečanje dohodkov je v pretežni meri — 12 % — predvideno za osnovno dejavnost, ostanek pa so obveznosti iz preteklih let. Prav tako povečujemo sredstva strokovnemu šolstvu za 12 % v primerjavi z lanskim letom.

Spričo tega, da v občinskem proračunu niso zagotovljena sredstva za financiranje osnovnih potreb v občini, zlasti ne komunalnih, nismo mogli nameniti v proračunu niti nobenih sredstev za razširjeno dejavnost šol oz. novogradnje. Ker pa skoraj vse šole v radovljiski občini ne ustrezajo potrebam reformiranega pouka, je skupščina na eni zadnjih sej sprejela priporočilo o združevanju sredstev v višini 3,5 % od

bruto osebnih dohodkov vseh delovnih organizacij, s tem da se 1 % sredstev nameni za financiranje strokovnega šolstva ter 2 in pol procenta za začetek gradnje novih šol.

Letos pa obremenjuje naš proračun še svetovno prvenstvo v veslanju, saj bomo morali nameniti določena sredstva za sanacijo nekaterih komunalnih objektov ožjega dela Bleda. Za sedaj predvidevamo za te namene 20 milijonov dinarjev, čeprav so potrebe s strani organizatorjev znatno večje.

Pri negospodarskih investicijah gre v glavnem za pokritje obveznosti iz prejšnjih let v višini 70 milijonov dinarjev. Ostanek 30 milijonov je namenjen za izdelavo urbanistične dokumentacije, 20 milijonov pa kot udeležba k nakupu stanovanj za borce NOV.

Odprto pa seveda ostane vprašanje financiranja cest III. reda. Obveza do Cestnega podjetja v Kranju v višini 90 milijonov dinarjev še ni podpisana in je pokritih le približno 30 milijonov. Kje dobiti še preostali del sredstev za sedaj ne vemo. Menimo le, da je sistem financiranja nerealen, ker ne temelji na obremenitvah cest.

S. Šolar

Vse za čistočo
Jesenice

Komunalno podjetje Jesenicah je zadnja leta precej povečalo svoj strojni park. Tudi letos nam ravajo kupiti posebno opremo za odvoz fekalij in za škropljenje cest. Kljub temu pa bi bilo odvisno misliti, da bi lahko s sredstvi iz občinskega proračuna kaj bolj uredili naše mesto. Predvidena sredstva bodo komaj zadostovala za delo krajevnih skupnosti in za najnujnejše čiščenje ulic. Zato bi bilo prihodnje dni organizirati širši posvet s predstavniki delovnih organizacij, da bi se pogovorili kaj in koliko bi za ureditev mesta prispevale delovne organizacije. — G. B.

GLAS

IN URADNI VEŠTNIK
GORENJSKE

Izdaja in tiska CP Kranjski tisk Kranj, Koroška cesta 8. Naslov uredništva: Kranj, Cesta Štefana Žagarja 27 in uprava Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 515-1135. Telefoni redakcije 21-835, 21-836, uprava in tiskarna 21-837, 21-897. Narodna letna 20 novih dinarjev (n. d.) ali 2.000 starih dinarjev (s. d.), mesečno 170 n. d. ali 170 s. d. Cena posameznih števk 0,40 n. d. ali 40 s. d. Mali oglasi in naročnike 0,40 n. d. ali 40 s. d. za nenaročnike 0,50 n. d. ali 50 s. d. beseda. Na plačanih oglasov ne objavljamo

verjame, da si bodo podjetja lahko zagotavljala uvoz potrebnih surovin in reprodukcijskega materiala, ko je bilo že lani toliko težav in zastojev v proizvodnji, čeprav je bilo lani dokaj ugodnejše razmerje med uvozom in izvozom in tudi več elementov preteklega sistema, ki so dopuščali popuščanje.

Ob tem so odborniki izražali dvom v številke, da se bo fizični obseg proizvodnje lahko povečal za 20,7 odstotkov, produktivnost za 11 odstotkov, osebni dohodki v celoti za 22 in v industriji za 31 odstotkov itd. Hkrati jih

je začudilo, da so nekatera podjetja v svojem predlogu plana kar predvidevala zniževanje proizvodnje, med temi celo elektrogospodarstvo. Vzroke za tako premikanje navzdol ni znal na skupščini nihče raztolmačiti.

- Zato so odborniki sprejeli predloženi plan s pripono, da se je treba pogovoriti v samih gospodarskih organizacijah in nato ustrezno dopolniti občinski plan, ki naj bo v resnici osnova za doseganje določenih ciljev kolikor mune kot celote in ob tem tudi kolektivov. — K. M.

POTROŠNIKI POZOR! NOVA TRGOVINA V KRANJU

Veletrgovsko podjetje STEKLO eksport-import iz Ljubljane bo danes dopoldan odprlo v Kranju povečan in sodobno preurejen lokal. Načrte za adaptacijo in opremo je izdelal ing. arh. Matija Suhadolc.

Dela so se nekoliko zavlekla zaradi številnih nepredvidenih zaprek. Prodajalna stekla bo v tej ukusno urejeni trgovini posredovala Kranjčanom in številnim turistom, širok asortiman raznovrstnega stekla, porcelana in keramike domače proizvodnje in izvoza ter kot dopolnilo k temu še razne spominke ter izdelke umetne obrti. Prodajalna bo skrbela, da bo trgovina vselej dobro založena in bo upoštevala želje in potrebe svojih odjemalcev.

Ob tej priliki bi še posebej opozorili na kvaliteto jensko steklo in obložene ter tlak ploščice vseh vrst in barv, ki jih vedno dobite pri nas.

SE PRIPOROČAMO!